

Ουδείς Αναντικατάστατος

ΕΛΕΝΗ ΣΕΜΕΡΤΖΙΔΟΥ

Ουδείς
Αναντικατάστατος

Μυθιστόρημα

2019

copyright © Ελένη Σεμερτζίδου

Σελιδοποίηση, εκτύπωση, βιβλιοδεσία:

ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ ΑΕ

Ολύμπου 3, Τ.Κ. 570 09, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης

Τηλ.: 2310 700770, Fax: 2310 700767

e-mail: ae.mavrogenis@gmail.com

«Φαίνεται πάντα αδύνατο, μέχρι να γίνει»

Nelson Mandela

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Και τι δεν θα 'δινε ο *Πωλ Ρεϊνώ* να ήταν αυτός τόσο διαφορετικός από όλους τους άλλους που πέρασαν και ξεναγήθηκαν στην αίθουσα με τους πίνακες του *Μανέ!*

Δεν είχε γεννηθεί σε μεγαλοαστική οικογένεια που καιρόταν τις ανέσεις και την κοινωνική καταξίωση. Ο πατέρας του μπορεί να ήταν δικαστής και η μητέρα του κόρη διπλωμάτη, αλλά δεν απέκτησαν ποτέ γούστο, τρόπους και τον *αέρα* που κάνει έναν άνθρωπο να είναι και να φαίνεται σαν μεγάλος καλλιτέχνης. Ίσως, αυτός να ήταν και ο λόγος που ο ίδιος δεν είχε την αυτοπεποίθηση που χρειάζεται κανείς για να «διαφέρει» από όλους τους άλλους, μέσα σε μία αίθουσα τέχνης, σαν κι αυτή με τα έργα του *Μανέ...*

Με την τέχνη είχε έρθει σε επαφή από νωρίς, χάρη στην παρότρυνση μιας θείας του, αδελφής της μητέρας του, με την οποία, μάλιστα, δεν το είχε πει σε κανέναν, αλλά ήταν βαθιά ερωτευμένος από τα παιδικά του χρόνια, μέχρι σήμερα. Εκείνη τον είχε σπρώξει προς τη ζωγραφική, τη μουσική και τη λογοτεχνία. Η ίδια ήταν συγγραφέας. Όμως, αυτό που την χαρακτήριζε περισσότερο δεν

ήταν τόσο τα έργα της και η διασημότητά της, αλλά τα κάλλη της! Όσο δε μεγάλωνε αυτός, τόσο εκείνη γινόταν ακόμη πιο ωραία και θελκτική στα μάτια του.

Ο πατέρας του τον ήθελε νομικό και διάδοχο του επαγγελματικά, αλλά οι κακές επιδόσεις του στα μαθήματα δεν βοηθούσαν για κάτι τέτοιο. Επιπλέον, οι ερωτικές του αποτυχίες δεν του επέτρεπαν να «στεριώσει» και κάπου. Έτσι, η βασανιστική μέγγενη της λατρείας του για τη θεία του, τη Φόνη, τον έκανε να σκέφτεται πως, είτε το ήθελε είτε όχι, τελικά, θα έφερε, πάντα, κάτι «διαφορετικό» επάνω του από όλους τους άλλους γύρω του.

Οστόσο, οι διαφορετικές τεχνικές που μάθαινε στο ατελιέ του Τομά, στο Παρίσι, οι συχνές επισκέψεις στο μουσείο του Λούβρου και τα κατά καιρούς ταξίδια στην Ιταλία, την Κεντρική Ευρώπη και την Ολλανδία δεν είχαν φέρει, μέχρι σήμερα, το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ούτε καλός ζωγράφος θα γινόταν, όπως όλα έδειχναν!

Κοιτάζοντας, τώρα, τον πίνακα με τα φρούτα, σκέφτηκε ότι και ο μικρός *Εντουάρ Μανέ*, στο κολέγιο όπου φοιτούσε, είχε απογοητευτικές επιδόσεις, τον καιρό εκείνο. Είχε καταφέρει, όμως, να γίνει, στη πορεία, ηγέτης της ομάδας των *Ιμπρεσιονιστών* ζωγράφων. Στο σημείο αυτό, δεν μπορούσε παρά να αναρωτηθεί τι εξέλιξη θα είχε ο ίδιος στη ζωή του...

«*Τα λουλούδια*» και ο «*Πότης αψεντίου*» -οι δύο πίνακες του Μανέ, που έβλεπε, τώρα, ο Πωλ- αποτελούσαν θέματα της κατώτερης κοινωνίας. Στον δεύτερο, μάλιστα, πίνακα, ο Κολαρντέ, αλκοολικός και φτωχός, ήταν, για τον Γάλλο ζωγράφο, ένας φιλόσοφος του δρόμου, απόκληρος της κοινωνίας – και όχι άνθρωπος του συρμού! – που έπνιγε, όμως, στο ποτό, τη ντροπή του, τη σιωπή του και ό,τι ικανότητα και αξία είχε μέσα του. Ο πίνακας αυτός ήταν, οπωσδήποτε, ένα ράπισμα για μια κοινωνία

που περιθωριοποιεί, όσο πιο σκληρά γίνεται, τους απόκληρους, για να μην υποχρεωθεί να κάνει κάτι γι' αυτούς, έπειτα.

«Πόσα περιθώρια, επομένως, έχει κανείς για να διαφέρει και να μην γίνει απόκληρος και αλκοολικός σ' αυτόν τον κόσμο;» σκέφτηκε από μέσα του ο νεαρός.

Έτσι απορημένος και απογοητευμένος όπως στεκόταν μπροστά από τον πίνακα, κίνησε την περιέργεια μιας κομψής ηλικιωμένης Γαλλίδας, που στεκόταν και εκείνη δίπλα του και κοίταζε προσπλωμένη τον απόκληρο Κολαρντέ. Κάτι, την τελευταία στιγμή, την παρακίνησε να του πιάσει συζήτηση...

— Ο μισός Μανέ ήταν μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο της εποχής του και ο άλλος μισός έξω από αυτό. Κομμάτι του καλού κόσμου, αλλά και στο περιθώριο. Πώς σας φαίνεται αυτό, νεαρέ μου; του χαμογέλασε η κομψή ηλικιωμένη γυναίκα.

— Προκάλεσε την εποχή του. Αυτό τον έκανε να διαφέρει από όλους τους άλλους, απάντησε εκείνος, ευγενικά μεν αλλά και επιθυμώντας, παράλληλα, να τον αφήσει στην πουχία του!

— Σας αρέσει η ζωγραφική; συνέχισε εκείνη.

— Σπουδάζω ζωγραφική στο Παρίσι, απάντησε αυτός βαριεστημένα.

— Α.... Πολύ ωραία. Επομένως, σας αρέσει, επανέλαβε η γυναίκα.

— Το Παρίσι;... ρώτησε διστακτικά ο νεαρός.

Η ηλικιωμένη κυρία έβαλε τα γέλια και κοίταξε, με ακόμη μεγαλύτερη συμπάθεια και συγκατάβαση, τον γοητευτικό ξανθό νεαρό...

— Όχι, κατ' ανάγκη, το Παρίσι, νεαρέ μου. Τη ζωγραφική εννοούσα.

Ήταν δύσκολο να της πει ότι η ζωγραφική άρεσε στη Φόνη, την αδελφή της μητέρας του ή, αλλιώς, στη θεία του, και, επομέ-

νωσ, αυτό και μόνο ήταν αρκετό για να «αρέσει» και σ' εκείνον. Αλλά και το *Παρίσι* τού «άρεσε» για τον ίδιο ακριβώς λόγο, επειδή άρεσε στη *Φόνη*.

— Μ' αρέσει η ζωγραφική και το *Παρίσι*. Άλλωστε, το *Παρίσι* ήταν, σε όλες τις εποχές, κοιτίδα καλλιτεχνών.

Τόσο τετριμμένη απάντηση δεν θα μπορούσε να δώσει, που απόρεσε και ο ίδιος για την απλοϊκότητα που επιδείκνυε μπροστά σε μια καλλιεργημένη κυρία, μιας κάποιας ηλικίας!

— «Η *Μουσική στους κήπους του Κεραμικού*».... Εξαιρετικό έργο! είπε με πάθος, μετά από μια μικρή παύση, η γηραιά κυρία, και μετακινήθηκε ελαφρώς αριστερά, σαν να έδινε το βήμα και το έναυσμα για να κάνει το ίδιο και ο νεαρός...

«Δεν θα μπορέσω να την αποφύγω. Έχω παγιδευτεί» σκέφτηκε, πάλι από μέσα του εκείνος, και την ακολούθησε αναγκαστικά στον επόμενο πίνακα, που δεν ήταν άλλος από το «*Πρόγευμα στη χλόη*».

— Α! Αυτό το έργο απορρίφθηκε, φέρνοντας μεγάλες αναταραχές από εξοργισμένους κριτικούς! δήλωσε, με ακόμη περισσότερο πάθος, η «άγνωστη», για να προσθέσει μετά από λίγο «κάτι ανάλογο είχε συμβεί και με τον *Σεζάν*, ξέρετε».

— Ναι..., μουρμούρισε ο νεαρός άντρας.

— Μήπως γνωρίζετε, επίσης, πώς λεγόταν το μοντέλο του εργαστηρίου του *Μανέ*, που πόζαρε για να γίνει αυτή η γυμνή γυναίκα που βλέπουμε;

— *Βικτορίν Μερά*. Το όνομά της παραπέμπει, σκόπιμα, σε πόρνη.

— Μπράβο σας. Έχετε πλούσιες γνώσεις, νεαρέ μου.

— Και οι δυο άντρες.... -συνέχισε ο νεαρός, λες και, ενθαρρυσμένος από τα κολακευτικά λόγια της ηλικιωμένης, ήθελε να κάνει επίδειξη γνώσεων- στον πίνακα, ντυμένοι σαν φοιτητές μισοξυπλωμένοι, ήταν οι δύο αδελφοί του, που τους χρησιμοποίησε κι

αυτούς, ως μοντέλα, για τις ανάγκες του έργου του.

— Ωραία. Πολύ ωραία. Και, τώρα, θα σας κάνω μια τελευταία ερώτηση, αγαπτά μου. Πιστεύετε πως ο Μανέ στερήωσε τη φήμη του με το να καταστρέφει την παράδοση; Μμ... Τι λέτε;

— Λέω πως... Λειτουργούσε, μάλλον, ελεύθερα, σαν ερασιτέχνης. Όχι με στόχο την καριέρα του.

— Επομένως, δεν θεωρείτε ότι έσπασε κάτι επάνω σε κάτι άλλο που κοιτούσε να καταστρέψει υπογειώς.

— Εε... Όχι... Γιατί να το κάνει αυτό, άλλωστε;

— Μα... Για να ξεχωρίσει. Για να διαφέρει από τους ομότεχνούς του.

— Δεν... Δεν το σκέφτηκα ποτέ έτσι, είναι αλήθεια, απάντησε, μουδιασμένα, ο νεαρός

— Είναι λογικό. Είστε νέος ακόμη. Και φοιτητής, επιπλέον, χαμογέλασε η ηλικιωμένη κυρία και τον χτύπησε φιλικά στον ώμο.

«Πρέπει να φύγω. Πρέπει να βρω μια δικαιολογία και να απομακρυνθώ. Θα με πάει έτσι, βήμα-βήμα, εκεί που θέλει αυτή. Δεν γλυτώνω» σκέφτηκε, πάλι, και τη στιγμή που ετοιμαζόταν να προφασιστεί έναν λόγο για να αποχωρήσει, η ηλικιωμένη γυναίκα αναφώνησε....

— Σκεφτήκατε ποτέ γιατί βάζει τη γυμνή γυναίκα να κοιτάζει κατάματα τον θεατή; Θα μπορούσε, κάλλιστα, να είναι μια μούσα ή μια θεά που παίρνει το μπάνιο της στις όχθες του ποταμού. Γιατί, λοιπόν, τόσο προκλητικότητα!

— Μήπως είναι τόλμη; ρώτησε ο νεαρός, που το μυαλό του, παράλληλα, έτρεχε με χίλια, για να βρει έναν τρόπο να ξεφύγει από τα δόκανα αυτής της μοναχικής ύπαρξης, η οποία, τόσο ώρα, τον βασάνιζε, όπως βασανίζονταν κι η ίδια από τη μοναξιά της.

— Τόλμη;... Είναι τόλμη να σκανδαλίζει κανείς την κοινωνία; απόρησε η ηλικιωμένη κυρία και έμεινε, για λίγα λεπτά, αμίλη-

τη, να κοιτάζει τον νεαρό συνοδό της, εντελώς αποκαρδιωμένη. «Δεν νομίζω ότι είναι τόλμη, αγαπητέ μου» είπε, μετά από λίγο, με τρόπο που δεν σήκωσε αντίλογο!

Ο ξανθός νεαρός ένοιωσε ένα ρίγος να διαπερνάει, από άκρη σ' άκρη τη ραχοκοκαλιά του. Αυτή η ηλικιωμένη γυναίκα κάπου τον ήξερε! Κάπου τον είχε ξαναδεί! Ίσως... Εκείνο το απόγευμα... Ναι! Σ' εκείνο το υγρό στενό!

Πόσο αφελής ήταν που νόμιζε πως δίπλα του, τόση ώρα, είχε μια μοναχική ηλικιωμένη γυναίκα! Δεν ήταν τόσο αθώα τα κίνητρά της, στην πραγματικότητα!

Την κοίταξε, λοιπόν, με αυστηρό βλέμμα και, έτσι απότομα και κοφτά, της είπε:

— Πρέπει να φύγω, Κυρία. Με περιμένει μελέτη στο σπίτι, και έκανε δυο βήματα πιο πέρα, κρεμώντας τη δερμάτινη φοιτητική τσάντα του στον ώμο.

Εκείνη έσπευσε να τον ακολουθήσει μέχρι την έξοδο, ενώ αυτός προχωρούσε βιαστικά και δεν γυρνούσε ούτε καν να την κοιτάξει. Μόλις κόντευε να βγει έξω από το μουσείο, τού φώναξε, για να τον αναγκάσει να σταματήσει.

— Οι γυναίκες του *Μανέ* έχουν υπόσταση! Είναι κυριαρχικές, με δύναμη! Δεν είναι θεές! Η γυναίκα του *Μανέ* είναι μια γυναίκα ευνούχος!

Εκείνος δρασκέλισε τον προαύλιο κήπο του μουσείου, πιάνοντας το κεφάλι του, ταραγμένος, και βγήκε στον κατάμεστο κεντρικό δρόμο, αφήνοντάς την πίσω του. Πήρε, έπειτα, μια βαθιά ανάσα, κοίταξε ότι δεν τον ακολουθούσε και προσπάθησε να τιθασεύει τους άγριους χτύπους της καρδιάς του, που κόντευε, κυριολεκτικά, να σπάσει....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αυτό το *κατάματα* κάνει τη διαφορά στη τέχνη, σε όλες τις εποχές. Αυτό το *κατάματα*!

Αν στο έργο, ο *Μανέ* είχε δώσει τον τίτλο «*Λουτρό*», όπως σχεδίαζε αρχικά, και δεν τον άλλαζε για να σατιρίσει την κοινωνία με τον τίτλο «*Πρόγευμα στη κλόη*», δεν θα του αποδίδονταν η κατηγορία πως σκανδάλιζε τα χρηστά ήθη της εποχής του και κατέστρεφε συνειδητά την παράδοση, με τους πίνακες ζωγραφικής που φιλοτεχνούσε.

Απ' την άλλη, πάλι, μεριά, πόσοι νέοι ζωγράφοι, γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, δεν πρόσεξαν το έργο του νεαρού *Μανέ* και δεν τόλμησαν να προβάλλουν, με τη δική τους δουλειά, θέματα με παρόμοιους προβληματισμούς. Ο *Μανέ* δημιούργησε σχολή. Τη σχολή των καταστροφών της παράδοσης!

Στο Παρίσι, την εποχή του δεκάτου ενάτου αιώνα, υπήρχαν κοντά τέσσερις χιλιάδες δηλωμένες πόρνες και αμέτρητες αδήλωτες. Η κοινωνία ήθελε τις πόρνες να υπάρχουν, σαν κάτι, ωστόσο, ανύπαρκτο. Αυτό που έτρεμε, λοιπόν, και φοβόταν η μεγαλοαστική τάξη δεν ήταν η ύπαρξή τους, αλλά όταν αυτές απεικονίζονταν επάνω στον καμβά από το χέρι κάποιου «επίδοξου» ζωγράφου.

Σ' έναν άλλο πίνακά του, με τον τίτλο «*Ολυμπία*», μια λευκή ολόγυμνη γυναίκα, πάνω σ' ένα κρεβάτι, που καλύπτει το αιδού της, φορώντας μόνο τα υποδήματά της και μια κορδέλα στο λαιμό - ενώ στα πόδια της μια γάτα σε κίνηση, με σπικωμένη σχεδόν τη ράχη της, караδοκεί για να επιτεθεί - ενδιαφέρεται

μονάχα να δείξει την υπεροχή της σ' αυτήν την εμπορική σχέση που αναπτύσσει με τον άντρα. Δεν πρόκειται για μια γυναίκα ερωτική, που αγαπάει το ανθρώπινο είδος, αλλά για μια γυναίκα που εμπορευματοποιεί τις ανθρώπινες σχέσεις, με τον πιο αισχρό και απόλυτο τρόπο.

Η επίθεση που δέχτηκε από τους κριτικούς και αυτό το έργο ήταν αδυσώπητη. Αν δεν υπήρχε ο Ζολά, ο Μαλαρμέ και ο Μπω-ντλαίρ να τον υπερασπιστούν, θα τον είχαν λιντσάρει τον Μανέ! Δεν ήταν, επίσης, τυχαίο που ο ίδιος πέθανε από σύφιλη και ότι, πάρα πολλές φορές, στο Σαλόνι του Παρισιού, κατηγορήθηκε ως άτεχνος και προκλητικός.

Ο Ντεγκά, ο Μονέ, ο Σεζάν, ο Ρενουάρ, ο Πισαρό, και πολλοί άλλοι ομότεχνοί του επηρεάστηκαν από αυτόν. Ο ίδιος, όμως, δεν το δέχτηκε ποτέ αυτό σαν διαπίστωση. Στα μέσα της πορείας του, η ειρωνεία παραχωρεί τη θέση της στην *ιμπρεσιονιστική ελεύθερη έκφραση*. Κι εκεί φανερώνεται κάτι, που μέχρι τότε δεν είχε γίνει «αντιληπτό» από το μάτι και την πένα κανενός κριτικού:

Ήταν, άραγε, ένα μεγάλο σκάνδαλο τα έργα του Μανέ ή, μήπως, μια ρεαλιστική απεικόνιση της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, που εναγκαλίζεται τη «φθηνή ψυχαγωγία», ως απαραίτητο αντιστάθμισμα της μοναξιάς και της κενότητάς του;

Ο νεαρός φοιτητής ζωγραφικής, μετά την επεισοδιακή απόδρασή του από το μουσείο και από τα δίχτυα της μυστηριώδους ηλικιωμένης γυναίκας, είχε κάθε λόγο να θεωρεί ότι τα έργα του Μανέ υποκρύπτουν μια *αιτία*, κι αυτή δεν είναι άλλη από την ανάγκη – σχεδόν την απόγνωση – του ανθρωπίνου γένους για «ψυχαγωγία»!

Αν η Φόνη, η αδελφή της μπτέρας του, δεν διακατέχονταν κι η ίδια από αυτή την αδήριτη ανάγκη για *ψυχαγωγία*, δεν θα τον

είχε «σύρει», εδώ κι ένα χρόνο, στο Παρίσι, ούτε θα τον βοηθούσε να «τρυπώσει» στο ατελιέ του *Monsieur Τομά*!

Η ώρα ήταν «δύσκολη», γιατί ο Πωλ έσταζε, από πάνω μέχρι κάτω, από ιδρώτα, όταν άνοιξε την πόρτα του ατελιέ, και οι δυνατοί χτύποι της καρδιάς του τον έκαναν να θέλει να πέσει κάτω στο πάτωμα, πετώντας τα ρούχα του και μένοντας γυμνός.

Η ηλικιωμένη γυναίκα τον ήξερε! Δεν ήταν ένα αθώο «φλερτ» αυτό που είχε συμβεί, πριν από λίγα λεπτά, μέσα στην αίθουσα έργων του *Μανέ*! Σ' εκείνο το υγρό σοκάκι. Εκείνο το απόγευμα, που ο ήλιος του *Παρισιού* είχε πάρει να κρύβεται. Παρά τις προφυλάξεις που είχε πάρει ο ίδιος και η Φ, για να μην τους δούνε, εκείνη τους είδε! Δεν το χωρούσε ο νους του αυτό που του συνέβαινε! Μια ξερακιανή, ηλικιωμένη γυναίκα, μέσα σε ένα μουσείο, τον παρακολουθούσε!

Ακαριαία τού ήρθε και μια άλλη φριχτή σκέψη: Δες η γριά να γνώριζε το σπίτι του;

Έβγαλε ένα μαντίλι απ' το σακάκι του και σκούπισε το μέτωπό του, για να μην τον δει έτσι ο δάσκαλός του, σ' αυτά τα χάλια...

«Ο *Μανέ* επηρεάστηκε απ' τη τεχνοτροπία του *Μονέ*... Ο *Μανέ* επηρεάστηκε απ' τη τεχνοτροπία του *Μονέ*... Ο *Μανέ* επηρεάστηκε απ' τη τεχνοτροπία του *Μονέ*.»

Επαναλάμβανε από μέσα του την ίδια φράση, ξανά και ξανά. Την είχε διαβάσει στο φυλλάδιο που του 'χαν δώσει στο Μουσείο. Όπως και ό,τι άλλο ερχόταν, τώρα, στη μνήμη του...

«*Παρασημοφορήθηκε με το μετάλλιο τιμής.*»

Άλλη φράση που έπρεπε να εντυπωθεί καλά μες' το μυαλό του! Άλλωστε, ο *Τομά* θα περίμενε απ' αυτόν να του πει κάτι για την έκθεση των έργων του *Μανέ*...

«*Αποξένωση και αισθητική.*»

Αχ! Αυτό κι αν ήταν ωραίο!

«*Η τέχνη του Μανέ θέτει το ερώτημα της πραγματικής ζωής.*»

Εδώ, ο Πωλ θα σταματούσε με τις διαπιστώσεις του, γιατί ο Τομά βαριόταν απίστευτα τις, κάθε λογίων, παπαρδέλες, και γινόταν, ακόμη, κι αθυρόστομος, όταν άκουγε τέτοιες ανοπίες να βγαίνουν από τα στόματα των μαθητών του! Για τον Τομά, το να ασχοληθεί ένα αγόρι ή ένα κορίτσι με τη ζωγραφική, σήμαινε ότι οι γονείς του είχαν συμφωνήσει μεν, αλλά με μισή καρδιά δε! Επομένως, ό,τι και να έθετε η τέχνη του Μανέ, για τον Τομά, ένα ήταν το ζητούμενο: ότι ο Μανέ βάδιζε μόνος του στο δρόμο της κολάσεως...

«*Ο Χριστός κλευάζεται από τους στρατιώτες*»

«*Κυρία Μανέ και Λεόν*»

«*Αγόρι φυσά φούσκες*»

«*Γύφτισσα με τσιγάρο*»

«*Ρακοσυλλέκτης*»

«*Η εκτέλεση του αυτοκράτορα Μαξιμιλιανού.*»

Είχε μάθει απέξω και τους τίτλους των κυριότερων έργων του Μανέ, για να κάνει «εντύπωση» στον δάσκαλό του και, μ' αυτόν τον τρόπο, να «ξεγλιστρήσει» κάτω από το επίμονο βλέμμα του, που τον έκανε να παραλύει, κάθε φορά...

«*Απέκτησε λεπτό γούστο, τρόπους και αυτοπεποίθηση.*»

Αυτό θα ήταν το τελευταίο του χαρτί, αν τα πράγματα στριμύχνονταν άγρια με τον Τομά. Ήταν ένας ευγενής ο Μανέ! Όπως ευγενής ήταν κι ο ίδιος του! Η ευγένεια, γενικώς, είναι το τελευταίο χαρτί, σ' αυτόν τον κόσμο, όταν όλα τ' άλλα, έχουν, πια, χαθεί....

— Όταν κανείς μπαρκάρει για τη Βραζιλία και, ύστερα, επιστρέφει στη Γαλλία, δίνει εξετάσεις στη Ναυτική Ακαδημία και αποτυγχάνει δύο φορές, έχει αφήσει κατά μέρος το λεπτό γούστο, τους τρόπους και την αυτοπεποίθηση! Τι ανοπίες είναι αυτές Πωλ για τον Μανέ! φώναξε ο Τομά, φανερά εκνευρισμένος

από τον μαθητή του, όταν εκείνος έριξε, τελικά, στο τραπέζι και το τελευταίο του χαρτί – αυτό της ευγένειας!

Ο νεαρός σπουδαστής ζωγραφικής δεν άντεξε και έπεσε κάτω στο πάτωμα, ενώ τα άλλα παιδιά τού έριχναν νερό στο μέτωπο και τα μάγουλα για να τον συνεφέρουν.

Τι να τους έλεγε; Ότι για όλα έφταιγε η Φόνη, η αδελφή της μητέρας του;

Το αξιοπρόσεχτο, πάντως, ήταν η συμπεριφορά του *Τομά*. Ο δάσκαλός του, πέρα από ανόητο, πρέπει να τον θεωρούσε και κακό θεατρίνο, γιατί δεν έδειξε καθόλου να ταραάζεται από τη λιποθυμία του, ενώ, αντιθέτως, έδειξε, ακόμα περισσότερο, τη δυσαρέσκειά του.

— Αντέγραφε κλασικά έργα για χρόνια! Αυτό έπρεπε να μας πεις για τον *Μανέ*, που δεν μας το είπες, *Πωλ*! Όλα τα υπόλοιπα είναι περιττές ανοησίες! φώναξε, ξανά, ο *Τομά* και αδιαφόρησε παντελώς για τον κλοιό που είχαν δημιουργήσει οι μαθητές του γύρω από τον ημι-λιπόθυμο νεαρό.

Ο *Πωλ*, υποβασταζόμενος από ένα αγόρι και ένα κορίτσι, σηκώθηκε όρθιος και προσπάθησε να κρατηθεί στα πόδια του.

— Δεν τον ενδιέφερε τον *Μανέ* η δημόσια αναγνώριση. Περίμενε και λειτουργούσε ελεύθερα, συνέχισε, σε πιο ήπιους τόνους, τώρα, ο *Τομά* και έδωσε το χέρι του στον νεαρό για να στηριχθεί επάνω του. Γι' αυτό σε έστειλα να δεις αυτή την έκθεση, *Πωλ*. Για να μάθεις να περιμένεις κι εσύ και να λειτουργείς ελεύθερα....

Να ήξερε κάτι και ο *Τομά*; Αυτό κι αν ήταν ολέθριο για τη σχέση δασκάλου-μαθητή! Θα λιποθυμούσε, ευθύς αμέσως, για δεύτερη φορά!

Ο *Τομά* τον έπιανε σφικτά από το μπράτσο, όπως ένας λύκος που έχει γραπώσει το θύμα του και το συνθλίβει μέσα στα δόντια

του. Ο νεαρός κοίταξε τον δάσκαλό του, ικετεύοντας τον οίκτο και την επιείκειά του....

— Πωλ.... Μην με κοιτάς έτσι... Πάρε θέση στα πράγματα, ακούστηκε, πάλι, η βαθιά φωνή του Τομά.

— Τι;...

— Δεν είδες τίποτα, Πωλ.

— Μπορεί και να μην είδα, δάσκαλε....

— Ποια είναι αυτή η κοκκινομάλλα γυναίκα, που κυκλοφορούσες εκθές το απόγευμα μαζί της, στην πλατεία *Butte du Charpeau Rouge*;

— Εε.... Η.... Η θεία μου, δάσκαλε.

— Ωραία γυναίκα. Σου πέφτει λίγο μεγάλη, όμως.

— Δεν.... Δεν....

— Μην απολογιέσαι, μικρέ. Η γριά η κότα έχει το ζουμί, σε όλες τις εποχές, χαμογέλασε ο Τομά και χτύπησε φιλικά, δύο φορές, τον ώμο του μαθητή του. Πέρα από τα κάλλη της.... θείας σου, πρόσεξες, μήπως, και την τεχνοτροπία *trompe l'oeil*; Λατρεύω τις προσόψεις των σπιτιών και τα στενά σοκάκια της *Mouzaïa*.

— Μ' αρέσει και μένα πολύ η *Mouzaïa*.... είπε, συνεσταλμένα, ο νεαρός.

— Εκεί μένεις, Πωλ;

— Ω.... Όχι, Κύριε. Στην *Pigalle-Saint George*.

— Μμ.... Καλώς.

Κοίταξε διερευνητικά τον μαθητή του και, ύστερα, σ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος, δεν γύρισε ούτε μία φορά να του απευθύνει τον λόγο.

«Μάλλον, ο Τομά δεν ξέρει τίποτα από όσα έγιναν.... Άδικο φοβήθηκα και λιποθύμησα, σαν γελοίο ανδρείκελο» σκέφτηκε ο Πωλ, επιστρέφοντας, μετά, στο στούντιο που έμενε, παλεύοντας με τις τύψεις και τις ενοχές του.

Ο διάχυτος ερωτισμός της *Pigalle-Saint George*, λίγα λεπτά πριν, περιδιαβαίνοντάς την, τον είχε κάνει ν' ανατριχιάσει ολόκληρος. Η Φόνη γινόταν, χρόνο με τον χρόνο, όλο και πιο πολύ, η σκιά του. Ένα στοιχείο που του κατέτρωγε τα σωθικά, μέρα και νύχτα....

«Δεν μπορώ ν' απαλλαγώ» σκέφτηκε πάλι, και τα μάτια του γέμισαν δάκρυα στη στιγμή.

Έπεσε, με τα ρούχα και τα παπούτσια, στο κρεβάτι. Έφερε τη μορφή της στο μυαλό του.

Κάθε που άπλωνε εκείνη το χέρι της και του έλεγε με την απαλή φωνή της:

«Έλα...»

Εκεί, ο κόσμος άρχιζε και τελείωνε γι' αυτόν...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η Φόνη είχε κόκκινα μαλλιά, με λίγες ξανθιές ανταύγειες, και ένα μεγάλο πρασινωπό μενταγιόν κρεμόταν, πάντα, ανάμεσα στα καλοσχηματισμένα, στυτά στήθη της. Δεν είχε κάτι το «χτυπητά» προκλητικό επάνω της, αλλά, στο σύνολό της, ήταν μια άκρως ερωτική γυναίκα.

Ο Πωλ, ξυπνώντας κάποια στιγμή από τον βαθύ και αδι-άλειπτο ύπνο του, έκανε τη σκέψη –κοιτάζοντας ανάσκελα το ταβάνι- πως, όταν ήταν μικρός, η Φόνη αποτελούσε ένα αίνιγμα για εκείνον. Φαινόταν, πάντα, τόσο σίγουρη για τον εαυτό της και τόσο μακριά από όλες τις ανθρώπινες μικρόνοιες και την απόγνωση που γεννούν οι ανάγκες της ζωής. Σχεδόν κανείς, στο οικείο περιβάλλον, δεν γνώριζε κάτι για την προσωπική της ζωή, και ένα διαζύγιο που είχε στο ενεργητικό της με τον Ζυλιέν, τον φωτογράφο, το κρατούσε, για χρόνια, σαν επτασφράγιστο μυστικό.

Ωστόσο, είχε καταφέρει, με τα χρόνια και τις ικανότητές της, να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ασφάλειας, γνωριμιών, κοσμοκότητας αλλά και μοναχικότητας, κάθε φορά που επιθυμούσε ν' αποσυρθεί από τις έντονες απολαύσεις. Κι αυτό, γιατί η θεία του, η Φόνη, ήταν ιδιαιτέρως φιλήδονη...

Μέσα στο «ιδιαιτερο καταφύγιό της», όπως συνήθιζε ν' αποκαλεί το σπίτι της, δεν έμπαινε εύκολα κανείς. Άπαξ, όμως, και έμπαινε, δύσκολα έβγαινε. Γι' αυτό και έπρεπε να το σκεφτεί πολύ καλά, πριν κάνει το επόμενο βήμα!

Τα περισσότερα μυθιστορήματά της τα είχε εκδώσει από τον εκδοτικό οίκο *Gallimard*, και, σε σύντομο διάστημα, είχε γίνει γνωστή στη Γαλλία αλλά και έξω από τα σύνορα της πατρίδας της. Το όνομά της έπαιζε στις λεζάντες και τις στήλες αρκετών περιοδικών, κυρίως αυτών που «ειδικεύονται» στα ψυχεδελικά αισθήματα του σύγχρονου ανθρώπου. Σ' όλες τις συνεντεύξεις της, τα κόκκινα μαλλιά της, οι ξανθιές ανταύγειες της, η κομψή ντελικάτη σιλουέτα της και τα εξάισια ντεκολτέ της την έκαναν αμέσως αξιοπρόσεκτη στα μάτια ακόμη και του πιο αδιάφορου τηλεθεατή.

Η Φόνη Ντεμπού – ή, αλλιώς, *Ιζαμπέλ Ναβώ* – όπως ήταν το καλλιτεχνικό της ψευδώνυμο, κάθε που έβγαινε στο γυαλί, είχε ένα *fun club* που την παρακολουθούσε ανελλιπώς και κρεμιόταν από το στόμα της ν' ακούσει τι θα πει. Εκείνη, με την ήρεμη και αργή προφορά των λέξεων, χάραζε στη φαντασία τους το μυστικό τραύμα της ψυχής τους, έχοντας, βέβαια, προηγουμένως, κι η ίδια αποδεχθεί το δικό της μυστικό τραύμα...

Είχε γερμανικές ρίζες κατά το ήμισυ και, κατά το άλλο μισό, ισπανικές. Από τη μητέρα της είχε κληρονομήσει την Άρια παιδεία και αγωγή αλλά και έναν κάποιο «ακαδημαϊσμό» στο στυλ, που την έκανε, μερικές φορές, να φαντάζει ψυχρή και απροσπέλαστη. Από την άλλη, τα γλυκά και ζεστά μεσογειακά χαρακτηριστικά της, από τη χώρα των Βάσκων, της προσέδιδαν έναν αψεγάδιαστο κι αυθεντικό ερωτισμό, χωρίς τίποτα το προσποιητό και επιτηδευμένο.

Τα κόκκινα, λοιπόν, μαλλιά της και η αισθησιακή σχισμή στο στήθος της ήταν τα δύο πιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα της διάσημης λογοτέχνιδας, *Ιζαμπέλ Ναβώ*, αν προσθέσει κανείς και τη φωνή της, που ερωτοτροπούσε, αργά και νωχελικά, με τις γήινες αισθήσεις αυτού του κόσμου...

Ο Πωλ έκλεισε τα μάτια του ξανά και άκουσε, νοερά, τη φωνή της να τον καλεί, καθώς το χέρι της άγγιζε το δικό του, τραβώντας τον προς το μέρος της...

Ήταν αδύνατον ν' αντισταθεί σ' αυτή την *ερωτική ιεροτελεστία* και, κάθε φορά, συνέβαινε το ίδιο: Εκείνη τον τραβούσε, όπως μια δύναμη έλκει μία άλλη, κι αυτός αντιστεκόταν σιωπηλά, για να υποκύψει, μετά από λίγο, στα θέληγπτρα και τη γητεία που ασκούσε επάνω του η Φόνη, σήμερα, περισσότερο από ποτέ.

Ο *Monsieur Τομά*, ο δάσκαλός του στο ατελιέ, δεν ήξερε τίποτα. Ψυχανεμίζονταν, ίσως, κάποια πράγματα, αλλά, σίγουρα, του διέφευγαν πολλά άλλα. Το ίδιο και η ηλικιωμένη γυναίκα στο μουσείο. Ό,τι και να γνώριζε γι' αυτόν, δεν μπορούσε, ασφαλώς, να κατέχει όλη την αλήθεια της ζωής του.

Επομένως, είχε δίκιο η Φόνη, που, συχνά, τον αποκαλούσε, χαριτολογώντας, *παιδί*. Η Φόνη είχε αρκετούς λόγους για να τον αγκαλιάζει, και ένας από αυτούς ήταν πως παρέμενε ο ίδιος του... ένα «παιδί».

Τώρα που τα ξανασκεφτόταν όλα αυτά ο Πωλ, ξαπλωμένος και ράθυμος, τα έβρισκε άκρως γελοία και υποκριτικά, γιατί η «παιδικότητα» δεν του ανήκε, ως έννοια και ως περιεχόμενο, χρόνια τώρα.

Εκείνο το βράδυ, στην *Ελβετία*, που η Φόνη άπλωσε το χέρι της επάνω του, δίνοντας, όμως, όρκο ότι θα ήταν η πρώτη και η τελευταία φορά - έναν όρκο που δεν κράτησε στη συνέχεια - και του ψιθύρισε στο σκοτάδι [...]

Εκείνο το βράδυ, όλη η *παιδικότητα* χάθηκε μπροστά από τα μάτια του για πάντα...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η «Γυναίκα τορέρο», που πάει να δώσει τη χαριστική βολή στον, μισού τόνου βάρους, ταύρο - το θύμα, όμως, την προλαβαίνει, τρυπώντας την με τα κέρατά του - ήταν μια εικόνα που, τόση ώρα, προσπαθούσε να απεικονίσει, με το χέρι του, πάνω στον καμβά. Η «ματαδór» προσπαθεί να κερδίσει την παρτίδα και με μία δεύτερη προσπάθεια, αλλά και πάλι αστοχεί. Δικαίωμα τρίτης φοράς δεν υπάρχει, κι έτσι, στη μάχη αυτή, ο ταύρος θα βγει, τελικά, νικητής...

— Σκληρό θέμα. Πώς σου ήρθε, μικρέ; ρώτησε ο *Τομά*, βλέποντας το, μέχρι τώρα, αισθητικό αποτέλεσμα του πίνακα.

— Από καιρό θέλω...

— Τι θέλεις, *Πωλ*;

— Να βάλω μια γυναίκα... να χάνει.

— Μια γυναίκα;... Ή μια *τορέρο*, μήπως; Κοίταξε καχύποπτα τον *Πωλ* ο δάσκαλός του.

Ο *Πωλ* δεν απάντησε. Ξανάπιασε το πινέλο του και συνέχισε να ρίχνει πινελιές αίματος στα ρούχα της «ματαδór».

— Οι Σπανιόλες είναι οι πιο δύσκολες στο κρεβάτι, χαμογέλασε ο *Τομά* και κοίταξε προκλητικά τον μαθητή του, περιμένοντας την αντίδρασή του.

Ο *Πωλ* συνέχισε σιωπηλός, κάνοντας ότι δεν άκουσε τίποτα. Ο *Τομά* είχε σκοπό να του σπάσει τα νεύρα, σήμερα...

— Η δική σου, η κοκκινομάλλα, Σπανιόλα είναι, *Πωλ*;

— Ο πατέρας της ήταν Βάσκος.

— Και η μητέρα της;

Η αδιακρισία του *Τομά* ήταν το κάτι άλλο!

— Γερμανίδα, απάντησε, βαριεστημένα, ο νεαρός.

— Μμμ... Ωραίος συνδυασμός. Κάτι «ζεστό» και κάτι «κρύο» κάνουν την τέλεια γυναίκα. Τα πιο αισθησιακά πλάσματα στον πλανήτη διαθέτουν κι απ' τα δύο!

Ο *Τομά* γέλασε και, αμέσως μετά, παρατήρησε ότι ο μαθητής του είχε μια σκοτεινιά και μια κατήφεια στο πρόσωπο, που δεν του έφευγε με τίποτα. Δεν συμμετείχε και φαινόταν να έχει «ταμπουρωθεί» πίσω από τη σιωπή του.

Ωστόσο, το πινέλο που κρατούσε στο χέρι του κινούνταν επιδέξια πάνω στο χαρτί, κι αυτό ήταν κάτι που, φυσικά, δεν πέρασε απαρατήρητο από το μάτι του *Τομά*...

— Ας σοβαρευτούμε, λοιπόν. Αυτή η γυναίκα είναι ο *τορέρο* σου, *Πωλ*;

Κάρφωσε, με τα μάτια του, το νεαρό, περιμένοντας, αυτή τη φορά, μια απάντηση από μέρους του.

Ο *Πωλ* άφησε το πινέλο κάτω και κοίταξε κατάματα τον δάσκαλό του...

— Η ιδιωτικότητα είναι ιερή, δάσκαλε, είπε, με κατηγορηματικό τρόπο, και ξανάπιασε, στη σιγμή, το πινέλο του.

— Έχεις δίκιο, *Πωλ*. Συγγνώμη. Έγινα αδιάκριτος.

Η αδιακρισία δεν ήταν, ποτέ, σύμφυτη με τον χαρακτήρα του *Τομά*. Τι είχε πάθει, λοιπόν, σήμερα;

Η *Φόνη* πρέπει να τον είχε εξιτάρει πολύ, στην πραγματικότητα. Βλέποντάς την στο πλευρό του *Πωλ*, εκείνο το απόγευμα, αισθάνθηκε τη ζήλεια να κατατρώγει τα σωθικά του. Δεν του ήταν καθόλου εύκολο να αποδεχτεί το γεγονός ότι μια γνωστή συγγραφέας – είχε αναγνωρίσει, αμέσως, στο πρόσωπο της *Φόνης*, την *Ιζαμπέλ Ναβώ* – εθεάθη, σε νυχτερινό μπαρ, συνοδευόμενη από έναν, μέτριο στη ζωγραφική, μαθητή του, που δεν είχε ούτε

την πείρα ούτε την ηλικία για να συνοδεύει αυτή τη «φτασμένη» γυναίκα. Μέσα σε όλα αυτά, ήρθε να προστεθεί και η ανάμνηση της εγκατάλειψής του από την πρώην σύζυγό του, και, αμέσως, οι καταθλιπτικές του σκέψεις ήρθαν και «κούρνιασαν» στην αγκαλιά της θλίψης.

Αρκετές φορές, στο παρελθόν, είχε σκεφτεί πόσο μάταια ήταν όλα. Είχε δώσει τόσα πολλά και είχε πάρει, αντιθέτως, τόσα λίγα, που το να είναι ένας άθεος, πιστός στην απαισιοδοξία του, ήταν το λιγότερο δυνατό για εκείνον. Σήμερα, όμως, αυτή η απαισιοδοξία είχε γίνει και αδιακρισία. Ίσως, και κακία, για να εισπράξει την αποστομωτική απάντηση του μαθητή του:

«Η ιδιωτικότητα είναι ιερή, δάσκαλε.»

Σωστά. Καλύτερη απάντηση δεν θα μπορούσε να του δώσει ο Πωλ! Απ' την άλλη, όμως, ο Πωλ όφειλε και να γνωρίζει πως η ζήλια φτιάχτηκε για να εξωτερικεύεται. Όπως και η κακία. Όπως και η θλίψη, στον άνθρωπο, η οποία πηγάζει από το αίσθημα της αδικίας που κρύβει ο καθένας μέσα στη ψυχή του.

Πόσο άδικη ήταν η ζωή μαζί του! Πόσο άδικη! Όσα βότσαλα κι αν έριχνε ο Τομά στη θάλασσα και τα κατάπινε ο μαύρος της βυθός, όλα τού τα επέστρεφε η ζωή με πετρίες, που, βάνουσα, ριχνότανε στο πρόσωπό του. Ακόμη και η απάντηση του μαθητή του, σήμερα, ακόμη κι αυτή ένα ράπισμα ήτανε στην εναπομείνανσα ερημιά του.

Του ήρθε να κλάψει. Είχε καταλάβει, άραγε, ο Πωλ, πόσο σκληρά τού είχε μιλήσει; Πόσο σκληροί είναι οι μαθητές απέναντι στους δασκάλους τους; Πόσο σκληροί είναι οι νέοι απέναντι στους γηραιότερους;

«Ήθελα να βάλω μια γυναίκα να χάνει» του είχε πει, εντελώς ξεδιάντροπα!

Αν μπορούσε, τώρα, ο Τομά ν' αρπάξει, από το χέρι του Πωλ,

το πινέλο, θα του έλεγε πως ποτέ ένας καλλιτέχνης δεν βάζει το δημιούργημά του να χάνει, έτσι απόλυτα κι εκνευριστικά! Ποτέ!

Γιατί ο μόνος χαμένος είναι, πάντα, ο δημιουργός και τα έκπτωτα όνειρά του. Κι, ωστόσο, οφείλει να τα υπηρετήσει, μέχρι το τέλος...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Όταν ο Λωτ βρέθηκε με τις δύο κόρες του σε μια ερημική περιοχή - μετά από προηγούμενη απαίτηση του Θεού να εγκαταλείψει τη πόλη *Σόδομα*, όπου διέμενε - γνώριζε, άραγε, τι τον περίμενε στη συνέχεια; Κι αυτό, γιατί οι θυγατέρες του, μη βλέποντας άλλον άνθρωπο γύρω τους, κέρασαν τον πατέρα τους κρασί, για να πλαγιάσει αυτός μαζί τους, και έτσι να καταφέρει να τεκνοποιήσει με τα ίδια του τα παιδιά.

Τη Βιβλική αυτή αιμομιξία, ο νεαρός την είχε δει στον πίνακα του *Λούκας φαν Λέιντεν*, στο μουσείο του Λούβρου, όταν πρωτοήρθε με τη *Φόνη* στο Παρίσι. Η θεία του έτρεφε ιδιαίτερη προτίμηση στους πίνακες του Ολλανδού ζωγράφου της Αναγέννησης και, γενικά, στη Φλαμανδική ζωγραφική, που καταγίνεται με θέματα της καθημερινότητας.

Έχοντας, μάλιστα, ο *Πωλ* προχωρήσει αρκετά με τον πίνακά του, τη «*Γυναίκα τορέρο*», σκεφτόταν πως, αν είχε κι ο ίδιος ταλέντο στον επιχρωματισμό και χρησιμοποιούσε επιδέξια τον χρωστήρα, «πολλά» θα μπορούσαν, τότε, ν' αποδοθούν από όλα εκείνα τα συναισθήματα που είναι δύσκολο να πεις με λόγια, προκαλούν, όμως, μεγάλες συγκινήσεις, όταν τα βλέπεις, πάνω στον καμβά, από το χέρι ενός μεγάλου ζωγράφου...

— Ο *Λούκας* ήταν πάνω και από τον *Ντύρερ*, του είχε πει, εκείνη την ημέρα, στο μουσείο, η *Φόνη*, θέλοντας να επισημάνει πως, κάποιες φορές, ο μαθητής ξεπερνάει ακόμη και τον δάσκαλό του στην ευφυΐα, την κρίση και το ταλέντο.

Του ήρθε να βάλει τα γέλια, με τη σκέψη και μόνο να πάρει και να «κολλήσει» την εν λόγω επισήμανση στην περίπτωση τη δική του και του *Τομά!*

— Καμία ανωριμότητα δεν χαρακτηρίζει τον Λούκας, ούτε στην έμπνευση ούτε στην τεχνική..., είχε συμπληρώσει εκείνη.

Η ενθύμηση, σήμερα, των λόγων της, σαν μέγγενη, τού έσφιξαν το λαιμό...

Τι θα έλεγε, άραγε, σε λίγο καιρό, η *Φόνη*, όταν θα έβλεπε τον δικό του πίνακα; Θα της φαινόταν ένα ώριμο έργο, η «*Γυναίκα τορέρο*» ή, μήπως, θα αναγνώριζε, στη μορφή της *ματαδόρ*, τον εαυτό της, με αποτέλεσμα να ακολουθήσει άγιος καυγάς ανάμεσά τους, που θα τους έβρισκε ξύπνιους μέχρι τα χαράματα;

Ο *Τομά* δεν του είπε ούτε «Καληνύχτα», φεύγοντας από το ατελιέ, για να επιστρέψει στο σπίτι του. Η «κοφτή» απάντηση του *Πωλ*, στον διάλογο που είχαν οι δυο τους περί «ιερότητας της ιδιωτικότητας», πρέπει να τον πλήγωσε πολύ, γιατί απέφυγε ακόμη και στα μάτια να τον κοιτάξει. Ήταν φανερό πως, σύντομα, θα θεωρούνταν ανεπιθύμητος ένας μαθητής που λιποθυμεί και πέφτει καταγής για λόγους ανεξήγητους, και που σε μια πιο «ανάλαφρη» συζήτηση με τον δάσκαλό του επιδεικνύει τόσο ανυπόφορη μυστικοπάθεια και ψωροπερηφάνια. Τα χειρότερα, όμως, όλων τον περίμεναν από τη *Φόνη*, η οποία, βλέποντας τον ανεπιθύμητο να χάνει μία ακόμη «χρυσή», κατά τη γνώμη της, ευκαιρία, να μπει στη «*Συντεχνία των νέων ζωγράφων του Παρισιού*», θα είχε κάθε λόγο, μετά, να τον εμπαίζει για τον αδύναμο χαρακτήρα του και την οικτρή καθήλωσή του στην προσχολική ηλικία! Η *Φόνη*, κάθε που μιλούσαν οι δυο τους στο τηλέφωνο, όταν απουσίαζε από το Παρίσι, για να δώσει τις συνεντεύξεις της και να παρουσιάσει τα έργα της στην Ευρώπη και την Αμερική, είχε έναν τόνο στη χροιά της φωνής της αρκετά πιο «υψηλό»

από αυτόν που είχε στον δημόσιο λόγο της. Μπροστά στο φακό, παρατηρώντας την, θα έπαιρνε όρκο κανείς πως ήταν η πιο ήρεμη παρουσία που πέρασε ποτέ από τον πλανήτη. Οι εκρήξεις και οι εξάρσεις της ήταν μια, «κεκλεισμένων των θυρών», αποκάλυψη, η οποία φανερωνόταν στον Πωλ, λες και είχε εκείνος μόνο αυτό το ειδικό προνόμιο!

Να 'ταν, μήπως, ένα παρελκόμενο της «οικειότητας» που υπήρχε ανάμεσά τους ή, μήπως, επρόκειτο για ένα παιχνίδι νοσηρό, που θέλει τον ένα από τους δύο παίκτες να βγαίνει εκτός ελέγχου, αποδεκατισμένος και πτημένος; Γιατί, η αλήθεια ήταν πως οι περισσότερες συζητήσεις τους είχανε άδοξο τέλος και κατέληγαν, πάντα, στη δική του οικιτή ήττα. Κάτι τέτοιες στιγμές, το μέγεθος της συμφοράς φάνταζε ακόμη μεγαλύτερο στα μάτια του, βαραίνοντας επάνω στους ώμους του και κάνοντάς τον να προχωράει έρημος και σκυφτός στους δρόμους του Παρισιού.

Όπως όλα έδειχναν, το πρόβλημα ήταν πως είχε παραχωρήσει πολλές εξουσίες στη Φόνη, στο παρελθόν, για τις οποίες πλήρωνε βαρύ τίμημα, στο παρόν. Η Φόνη τον εξουσίαζε. Δεν υπήρχε αμφιβολία. Είχε καταλάβει την αδυναμία του. Εκείνος, απλά, την χρησιμοποιούσε.

Υπάρχει μια λεπτή, ειδοποιός διαφορά ανάμεσα στο ρήμα *εξουσιάζω* και στο ρήμα *χρησιμοποιώ*. Ανέκαθεν πίστευε σ' αυτή τη διαφορά. Ο *αδύναμος* εξουσιάζει. Ο *δυνατός* χρησιμοποιεί. Αναρωτιόταν, συχνά, πόσες και πόσες γυναίκες δεν εξουσίαζαν τους άντρες τους σε όλες τις εποχές. Κι από την άλλη πλευρά, πόσοι άντρες δεν χρησιμοποιούν, μέχρι και σήμερα, τις γυναίκες που έχουν στο πλάι τους σαν αντικείμενα, προς εξυπηρέτηση αναγκών και *βρωμερών* επιχειρημάτων; Γιατί, σαν άντρας, γνώριζε, από πρώτο χέρι, τα *βρωμερά* επιχειρήματα του φύλου του, που βολεύεται πίσω από ένα καλό θύμα, γένους θηλυκού,

ή εκμεταλλεύεται τα εντυπωσιακά σχόλια που αποσπά, εξαιτίας μιας όμορφης γυναίκας, που συνόδεψε έξω, ένα βράδυ, σε χορό. Ειδικά, εκείνοι οι άντρες που τεκνοποιούν και, έπειτα, καμώνονται ότι έγιναν πατεράδες στο παιδί που έφερε αυτή στον κόσμο, του προκαλούσαν αναγούλα. Καμιά φορά σκεφτόταν ότι αν του ζητούσαν να βάλει στο ζύγι της παγκόσμιας ζυγαριάς τους άντρες και τις γυναίκες, δεν θα ήξερε, έπειτα, ποιον να δικαιώσει και ποιον να κατακρίνει, γιατί το μόνο που διέφερε ήταν οι δρόμοι που διάβαιναν οι μεν από τους δε. Τα κίνητρά τους και οι ανάγκες τους, όμως, ήταν εξίσου ατιμωτικές, και για το ένα και για το άλλο φύλο.

Το πράγμα ήταν απλό και, αδίκως, περιπλέκονταν στα δαιδαλώδη μονοπάτια της τέχνης. Η βιβλική αιμομιξία του Λωτ, στον πίνακα του Λούκας *φαν Λέιντεν*, άνοιγε το δρόμο και φώτιζε όλες τις αιμομιξίες που ακολούθησαν σ' αυτόν τον κόσμο. Όσο για τον πίνακα με τη «*Γυναίκα τορέρο*», που πάλευε ο ίδιος του, νύχτα και μέρα, να ολοκληρώσει, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το μέσον για να δελεάσει κάπως τον καχύποπτο δάσκαλό του, τον *Τομά*, και, από την άλλη, να ταρακουνήσει τη *Φόνη*, για όλα όσα θα καλούνταν οι δυο τους ν' αντιμετωπίσουν, στη συνέχεια της σχέσης τους...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Μια από τις σοβαρότερες αρρώστιες, σε όλες τις εποχές, είναι αυτή της κόπωσης, της αβεβαιότητας και της έλλειψης σθένους. Ένα κράμα, οπωσδήποτε, εγωισμού και ευαισθησίας, μαζί και με μια δόση ξιπασιάς αλαζονικού πνεύματος, που συμμαχεί με την αυταπάτη του έρωτα και έχει την αξίωση να προκαλέσει μέχρι και τη συμπόνια.

Εδώ, μάλλον, πρέπει κανείς να συμπεριλάβει τις σίγουρες συμφορές, που προκύπτουν από δεσμούς οι οποίοι συνάπτονται και διαλύονται σε μία νύχτα, καθώς και την ικανοποίηση που παίρνει το είδος εκείνο των γυναικών, όταν στήνεται, με περισσή ηλιθιότητα, μπροστά από το χείλος μιας αβύσσου. Άλλωστε, η φιλαρέσκεια έχει κάνει, ήδη, αρκετό κακό, με το να ζει μια γυναίκα μέσα σ' έναν άλλο άντρα και να νοιάζεται, ωστόσο, για έναν άλλο...

Στον *Τομά*, το πορτραίτο της «*Γυναίκας τορέρο*» του μαθητή του, *Πωλ*, σήμαινε από πολλά έως και τίποτα. Τσαλακώνοντας μέσα της ό,τι το γενναίο, σπάζοντας μανιωδώς ό,τι το πιστό, η *τορέρο* σκοτώνει κι ό,τι καλό μπορεί να διαθέτει. Πριν την τραυματίσει θανάσιμα ο *ταύρος* - *άντρας*, έχει δώσει η ίδια τη χαριστική βολή στον εαυτό της. Μια γυναικεία υπόληψη που αυτοαπωθείται *εκουσίως*, είναι βέβαιο ότι, στη συνέχεια, δεν ξέρει πού να τοποθετηθεί *ακουσίως*.

Αν υπάρχουν λίγοι σ' αυτή τη ζωή, άντρες ή γυναίκες, που ξέφυγαν από την κοινή μοίρα των ανθρώπων και έκλεισαν μέσα τους τη διαφωνία τους για τον κόσμο, αυτοί βλέπουν, τότε, πως, τις περισσότερες φορές, το γελοίο είναι το σπέρμα της διαστροφής και,

παύοντας να χαριτολογούν, αντικατέστησαν την κοροϊδία με την περιφρόνηση, παραμένοντας, όμως, οι ίδιοι, μόνοι και σιωπηλοί...

Μήπως, όμως, τελικά, στη γελοιότητα να βρίσκεται το πραγματικό νόημα; Η αλήθεια είναι πως η γελοιότητα δίνει πολύ μεγάλη αξία στον *ομαλό τρόπο διαβίωσης*, παρά την *ανωμαλία* που την διακατέχει. Επιπλέον, είναι και ιδιαιτέρως δογματική, ενώ, στην ουσία, δεν είναι διόλου θρησκευόμενη. Υπάρχει, τις περισσότερες φορές, υπογείως, μια αποπλάνηση. Ότι φαίνεται ορθόδοξο και φαντάζει φυσιολογικό, από κάτω είναι ύπουλο και διαστροφικό. Όσο για το κλειδί της επιτυχίας; Πόσο θα καταφέρει κανείς να κρύψει τις διαστροφές του από το πλήθος των ανθρώπων με τους οποίους έρχεται σε επαφή και να δείξει την «ομαλότητα» που χαρακτηρίζει τον βίο του.

Η ζωγραφική, τώρα, από τη δική της πλευρά, έχει την έμφυτη τάση καθετί το *ομαλό* και το *ανώμαλο* να τα εξισορροπεί πάνω σε έναν ιμπρεσιονιστικό πίνακα, για παράδειγμα, με εκπληκτική ενάργεια και φαντασία. Όταν ο *Πωλ* έδειξε, στον *Τομά* και τους συμφοιτητές του, το δημιούργημά του, ήξερε πολύ καλά ότι η *ανωμαλία* των χρωμάτων, της τεχνικής που είχε ακολουθήσει, καθώς και η παράξενη θεματολογία του θα ερχόταν να κλονίσει την ομαλή, ανάλαφρη σκέψη μιας φοιτητικής κοινότητας υποψήφιων ζωγράφων του Παρισιού και να προσβάλει τον ακαδημαϊσμό του δασκάλου του, μολονότι ο *Τομά* ισχυριζόταν ότι είχε γαλουχηθεί καλλιτεχνικά με τα νάματα του μοντερνισμού και του μεταμοντερνισμού.

Η «θρησκεία» πάνω στην οποία εδράζεται το έθιμο της ταυρομαχίας δεν θεωρεί *ορθόδοξο* το τέλος του ταυρομάχου ή της ταυρομάχου αλλά, αντιθέτως, τον αποτρόπαιο και ατιμωτικό θάνατο του ίδιου του ταύρου. Πάνω σ' αυτόν τον θάνατο, μάλιστα, έχει στηθεί ένα ολόκληρο θέαμα, που αποτελεί και τουριστική

ατραξιόν. Όποιος απεικονίζει, λοιπόν, το αντίθετο, το λιγότερο είναι αιρετικός, και το περισσότερο είναι... διαστροφικός!

— Το να προκαλούμε, για να προκαλούμε... Είναι διαστροφή, είπε ο *Τομά*, ενώ τα παιδιά κοιτούσαν άφωνα το απδιαστικό θέαμα της «*Γυναίκας Τορέρο*», με τα κέρατα του ταύρου να τρυπάνε, πέρα ως πέρα, τη λευκή σάρκα της ταυρομάχου, και πιτσιλιές αίματος να εκτοξεύονται στον αέρα σαν πίδακας...

Ο πίνακας του *Πωλ* ήταν κάτι παραπάνω και από σκάνδαλο! Για την ευτυχία της ζωής του δεν πρέπει κανείς νεαρός καλλιτέχνης ν' αρχίζει με τέτοια μυαλά και συνθέσεις! Έτσι και μπήκε σ' έναν τέτοιο δρόμο, δεν έχει παρά να διαλέξει ανάμεσα σε κακά! Ο νεαρός βρέθηκε γρήγορα στο μάτι του κυκλώνα. Στο μάτι, καλύτερα, μιας κάλπικης κοινωνίας, που αναπληρώνει τις αρχές με τους κανόνες, τα αισθήματα με τις συμβατικότητες και που μισεί το σκάνδαλο ως κάτι το ενοχλητικό – και όχι ως κάτι το ανήθικο! – κι αυτό γιατί δέχεται, με ελαφρά τη καρδιά, την κακοήθεια, όταν δεν βρίσκεται σ' αυτήν το σκάνδαλο!

Υπήρχε, λοιπόν, στον πίνακα του *Πωλ* κάτι κοινό με τα έργα του *Μανέ*. Φυσικά, και δεν τόλμψε να το πει αυτό ενώπιον του δασκάλου του και των συμμαθητών του, στο ατελιέ! Όσο ο *Μανέ* σκανδάλιζε, μέσα από τα έργα του, και κατέστρεφε, δήθεν, την παράδοση, τόσο και ο ίδιος κατέστρεφε, τώρα, με τη «*Γυναίκα τορέρο*», ένα παμπάλαιο έθιμο: αυτό της ταυρομαχίας...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Μέσα στην ανησυχία μιας αόριστης συγκίνησης που προκαλεί η απόρριψη δασκάλου και συμφοιτητών – απόρριψη που φαντάζει να προέρχεται απ' ολοκληρη τη κοινωνία - η σκέψη του νεαρού Πωλ ταξίδευσε, ξανά, στη Φόνη και στην απεγνωσμένη ανάγκη του ν' αγαπηθεί ολοκληρωτικά από εκείνη. Κι αυτό γιατί η θεία του έσμιγε περισσότερο με τη φωτιά παρά με την τρυφερή αφοσίωση που αυτός επιζητούσε.

Αυτή η βασανιστική αίσθηση γινόταν ακόμη εντονότερη, όταν η Φόνη τού έκανε κάποια παρατήρηση για την ανάπτυξη των προσόντων του ή την καριέρα που θα ακολουθούσε, στο μέλλον, ως ζωγράφος. Εκείνος χλόμιαζε, άκουγε την κάθε λέξη που ξέφευγε από τα χείλη της σαν καταδίκη, και στο μυαλό του η παρουσία της μεταμορφώνονταν, αμέσως, σε απέραντη απουσία. Ξαναγύριζε, τότε, στην περιοχή της αγωνίας, εκεί όπου προσπαθούσε να κρύψει τις τύψεις που τον βασάνιζαν καθημερινά, αλλά και στην απόγνωση.

Η ευφυΐα της, στον γραπτό λόγο, που κατάφερνε να εντυπωσιάσει κοινό και κριτικούς, είχε πάψει από καιρό να εντυπωσιάζει τον ίδιο. Στις συζητήσεις τους, εκείνη απέκρουε, πάντα, σοβαρά ό,τι θα φαινόταν αθώο αστείο για μια άλλη γυναίκα. Η Φόνη, στην πραγματικότητα, φοβόταν ότι ο Πωλ θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί τη θέση της και να της απευθύνει απρέπειες. Έδειχνε, λοιπόν, να είναι έτοιμη, με το δάχτυλο στη σκανδάλη, να πυροβολήσει πρώτη τον ανεψιό της, πριν την πυροβολήσει εκείνος πισώπλατα...

Αυτή η αντίθεση, ανάμεσα στα αισθήματά της και την κοινωνική της υπεροχή, έδινε ιδιαίτερη ασάθεια στη διάθεσή της. Συχνά, χανόταν σιωπηλή στα ονειροπολήματά της, ενώ, άλλοτε, φλυαρούσε ζωηρά. Όταν, πάλι, την απασχολούσε ένα προσωπικό της θέμα, δεν μπορούσε να πρεμπίσει και κλεινόταν στον εαυτό της. Αυτό, ακριβώς, όμως, ήταν που έδινε και στους τρόπους της κάτι το παράφορο και το απροσδόκητο, κάνοντάς την να φαίνεται ακόμη πιο ερωτική και παθιασμένη, απ' ό,τι ήταν στην πραγματικότητα! Κοινό και κριτικοί, λοιπόν, την παρατηρούσαν μ' ενδιαφέρον και περιέργεια, όπως ακριβώς παρατηρεί κανείς μια ωραία θύελλα που περνά μπροστά από ένα ζευγάρι ανυποψίαστων ματιών...

Αυτή η θύελλα είχε περάσει, πριν από χρόνια, μπροστά και από τα δικά του μάτια, την ώρα που χρειαζόταν αγάπη αλλά και την κατάκτηση της μταιοδοξίας της επιτυχίας. Η Φόνη τού φάνηκε, τότε, κατάκτηση αντάξιά του. Από την πρώτη, κιόλας, στιγμή που αισθάνθηκε τον έρωτά του για εκείνη, κατάλαβε πως οι *ρομαντικές απολήξεις των νεύρων της* ήταν, στην ουσία, ο «αγνοημένος μεσαίωνάς της», αυτός που κρυβόταν, πολύ καλά, μέσα στη ψυχή και το μυαλό της. Κι αυτό γιατί η Φόνη έλκονταν από τους βόρειους θρύλους, λόγω και της γερμανικής, κατά το ήμισυ, καταγωγής της, και επιδίδονταν στο να γράφει φανταστικά διηγήματα ή, ακόμη καλύτερα, διηγήματα φρίκης.

Καταιγίδες, ωραίες αλλά και τρομακτικές... Αστραπές που σχίζουν τη νύχτα στα δύο... Παραμορφωμένα, αποκρουστικά πρόσωπα... Τέρατα και αισχροί δαίμονες, που έπαιρναν σάρκα και οστά μέσα από τη γραφή της... Απολυταρχικές προσωπικότητες... Θελλώδεις επαναστάσεις... Δυστοκία και σπασμωδικές κινήσεις ενός συστήματος που εκλείπει, χωρίς, ωστόσο, να βρίσκεται κάτι καλύτερο για να το αντικαταστήσει... Και κάθε φορά, η ίδια τραγωδία: ο ήρωάς της οδηγεί, άθελά του, στο θάνατο όσους αγαπά,

έρμαιο της μοίρας του και των νόμων, ανάμεσα σε καταπακτές, κρυφές εξόδους, υπόγειους διαδρόμους, κάστρα και μοναστήρια.

Ως λογοτέχνιδα, θα μπορούσε κανείς να πει ότι συνέχιζε τη γοτθική ιστορία του τόπου της και, ενώ έδειχνε η καθημερινότητά της να συμβαδίζει με τον σύγχρονο τρόπο ζωής των συνανθρώπων της, εκείνη, παρόλο αυτά, κρατούσε σθεναρά τις δοξασίες μιας παλιάς παράδοσης, που την συμπλήρωνε με τις φυσικές περιγραφές, στα έργα της, απότομων πλαγιών, επιβλητικών βουνών και παγωμένων θαλασσών. Επιπλέον, λάτρευε την Ελβετία και, μια φορά, τον είχε πάρει μαζί της στο ταξίδι της αυτό. Εκεί ήταν που συνέβη και το... «ατύχημα». Είχανε πει πολύ, προηγουμένως, σ' ένα μπαρ, και είχανε επιστρέψει στο δωμάτιο του ξενοδοχείου τύφλα στο μεθύσι...

Πόση, επομένως, ηθική ευαισθησία μπορεί να διαθέτει μια ρομαντική ύπαρξη, σαν αυτή της Φόνης; Να, ένα ερώτημα που έμενε, μέχρι σήμερα, αναπάντητο στα χείλη του, καθώς δεν έβρισκε καμία απάντηση για να δώσει στον εαυτό του. Όταν η συνείδηση του συγγραφέα επεκτείνεται, η πρώτη κατάκτηση, σίγουρα, είναι η γνώση και η δεύτερη η ανυπακοή. Μήπως, όμως, αυτά τα δύο δεν φέρουν την έντονα συμβολική μορφή του Εωσφόρου; Πόσο δίκαιος ή πόσο άδικος, λοιπόν, ήταν ο χαρακτηρισμός *καταραμένος*, που αποδίδονταν στους ρομαντικούς ποιητές, στο παρελθόν, καθώς αυτοί εναντιώνονταν, με την ποίησή τους, κατά του Θεού και των ορίων που Αυτός επιβάλλει;

Όταν ο παράδεισος χαθεί, ο *καταραμένος* δημιουργός τρομάζει στη θέα του δημιουργήματός του και δεν δύναται να αποτελέσει αντίρροπη δύναμη αγάπης και καλοσύνης γι' αυτό. Εγκαταλείπει το δημιούργημά του, κι εκείνο, μέσα στην πίκρα της καρδιάς του, τον καταριέται βαριά, για το κακό που του έκανε. Έτσι χάνεται κάθε ελπίδα ο δημιουργός να φανεί χρήσιμος στην ανθρωπότητα

αλλά και να αποκτήσει δόξα. Ένας μόνιμος προβληματισμός που είχε στοιχειώσει μέσα στο μυαλό του νεαρού *Πωλ*, κάθε που παρατηρούσε σιωπηλά τον δάσκαλό του στη ζωγραφική, τον *Τομά*, καθώς και τη λογοτέχνηδα θεία του, τη *Φόνη*, ήταν, ακριβώς, αυτός: Ο *Τομά* και η *Φόνη* είχανε, άραγε, φιλοδοξίες; Και αν, ναι, ποιες ήταν, τότε, αυτές; Όταν πλάθεις δημιουργήματα, που, στη στιγμή, τα καθιστάς εχθρούς σου, πόση επιθυμία να δοξαστείς μπορεί να διαθέτεις; Δοξάζεται μόνον αυτός που ενεργεί από αγάπη και για την αγάπη. Όχι αυτός που μισεί κάθε βήμα που κάνει και κάθε απόφαση που παίρνει στη ζωή του. Ο *Τομά* έδειχνε να μισεί τους ίδιους τους μαθητές του. Τους έβλεπε σαν μελλοντική απειλή. Αλλά και η *Φόνη* έδειχνε να μισεί τον «παρτενέρ» της, αφού ποτέ δεν πίστεψε απόλυτα στην ειλικρίνεια των συναισθημάτων της, ούτε κι αντιλήφθηκε τι προκαλούσε, στ' αλήθεια, επάνω στο δημιουργημά της...

Θυμήθηκε πως μόνο μια φορά, όταν δεν άντεξε άλλο τα παραληρήματά της και ξέσπασε, γύρισε, τότε, εκείνη, αργά, το κεφάλι της, τον κοίταξε έντονα μέσα στα μάτια και είπε, θλιμμένα:

— Έγινε η σκλάβα σου, *Πωλ*. Τι άλλο θέλεις από μένα;

Είναι ανοησία κι αυταπάτη μαζί να νομίζει κανείς ότι ακόμη και το πιο επικίνδυνο δημιουργήμα θα εκδικηθεί τον δημιουργό του, όσες φυσικές και διανοητικές ικανότητες κι αν έχει. Στην πραγματικότητα, ο αφερέγγυος δημιουργός είναι αυτός που εκδικείται, πάντα, τον εαυτό του...

— Μόνον τον εαυτό σου εκδικείσαι, *Φόνη*. Όχι εμένα, ήταν η δική του απάντηση, που την συνέθλιψε κυριολεκτικά και την έφερε σε κατάσταση πλήρους παράλυσης, για μέρες.

Κι αυτό, γιατί η *Φόνη* είχε όλες τις προϋποθέσεις για να αγαπήσει και να αγαπηθεί, αλλά, δυστυχώς, ό,τι έκανε, οδηγούσε στο ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα. Ο *Πωλ* είχε καταλάβει πολύ

καλά ότι ένα μεγάλο μέρος του πηθικού σφάλματος της θείας του κρυβόταν πίσω από τη λέξη «αισθητική». Η Φόνη, όταν διατείνονταν ότι οι συνάδελφοί της την πρόδωσαν και την απογοήτευσαν πικρά, εννοούσε ότι δεν ήταν «αισθητικά όμοιοι» μ' αυτή. Το ίδιο συνέβαινε και με τον Τομά. Ο δάσκαλός του είχε πρόβλημα με την αισθητική των μαθητών του. Γι' αυτό και οι παρατηρήσεις που τους έκανε, γι' αυτό και τα ειρωνικά σχόλια που τους αππύθυνε, γι' αυτό και η καχυποψία που έτρεφε προς το πρόσωπό τους, γι' αυτό και η άτεγκτη, πολλές φορές, και ανάληπτη συμπεριφορά του. Η Φόνη και ο Τομά είχανε το ίδιο πρόβλημα: Την *αισθητική των άλλων!*

Ωστόσο, κανένας από τους δύο δεν προχωρούσε λίγο μακρύτερα τον συλλογισμό του, για να αναλογιστεί ποιων δημιουργών δημιούργημα ήταν η αισθητική που έφερε, για παράδειγμα, ο ίδιος, ο Πωλ! Γιατί, τότε, θα μπορούσε, κάλλιστα, αυτός, με λίγη καλή προσπάθεια και τη δύναμη τριών ή τεσσάρων ποτηριών ούισκι που θα κατανάλωνε, να τους έλεγε, φωνάζοντας από αγανάκτηση, ότι ζωγράφιζε με τον ανόητο τρόπο που του είχε διδάξει ο Τομά και προσπαθούσε να ικανοποιήσει ερωτικά τη Φόνη, φορώντας την άθλια ερωτική μάσκα που του είχε βάλει εκείνη στο πρόσωπό του, για να κρύψει έτσι, μαζί με τα μάτια του, και την καρδιά του, και να αποφύγει την οποιαδήποτε αληθινή συγκίνηση μπορούσε αυτός να της προκαλέσει!

Ίσως, τελικά, να είναι πιο βολικό το ψέμα στους ανθρώπους από την αλήθεια. Γι' αυτό ήταν σίγουρος, από καιρό...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Στον κανόνα, επομένως, που θέλει το *δημιούργημα* εξιλαστήριο θύμα δεν υπάρχει ούτε μία εξαίρεση...

— Αρνείσαι την ανθρώπινη υπόστασή μου! Δεν είμαι μόνο ζωγράφος! Πρώτα απ' όλα είμαι άνθρωπος! ούρλιαξε ο Πωλ, βλέποντας τη Φόνη να πετάει κάτω, με περιφρόνηση, τη «*Γυναίκα τορέρο*», μετά την επιστροφή της από ταξίδι εργασίας

— Αυτός ο πίνακας είναι ένα παραμορφωμένο πράγμα! φώναξε δυνατά η Φόνη και τίναξε τα κόκκινα μαλλιά της προς τα πίσω, πιάνοντας, με απόγνωση, το κεφάλι της »Σπουδάξεις στο Παρίσι, για να κάνεις αυτά τα εκτρώματα; Γι' αυτό σε έφερα εδώ;»

— Αυτό το έκτρωμα είναι η σχέση μας, Φόνη! Αν θέλεις να μάθεις!

— Δεν ντρέπεσαι να παρουσιάζεις σαν εξιλαστήριο θύμα; Στη θέση σου θα ντρεπόμουνα!

— Εσύ δεν ντρέπεσαι με τίποτα! Μην φοβάσαι! Δεν πρόκειται να σου συμβεί κάτι τέτοιο!

— Μου είναι αδύνατο να δέχομαι όλες αυτές τις σπαραξικάρδιες σκηνές σου. Βυθίζεσαι, μέρα με τη μέρα, στην απόγνωση, Πωλ...

Τον άρπαξε, έπειτα, από το μπράτσο και τον τράβηξε με δύναμη προς το μέρος της. Πλησίασε τα χείλη της στο αυτί του και, σχεδόν, ψιθυριστά, του είπε:

— Καταστρέφεις τις ελπίδες μου... Όσο για τις επιθυμίες μου, αυτές, προ πολλού, έπαψες να τις ικανοποιείς. Έχω κάθε λόγο, επομένως, να είμαι θυμωμένη μαζί σου κι απογοητευμένη...

Ο νεαρός την κοίταξε, για λίγα λεπτά, σιωπηλός, με μάτια που είχαν θαμπώσει από το αίσθημα της αδικίας και του πόνου. Βρήκε, όμως, τη δύναμη να πει:

— Εσύ καταστρέφεις τις ελπίδες μου, *Φόνη*... Και, μαζί με αυτές, καταστρέφεις και τις επιθυμίες σου...

Μην αντέχοντας εκείνη να βλέπει τα δάκρυα να κυλάνε στα μάγουλά του, σωριάστηκε στον καναπέ και έγειρε το κεφάλι της στο πάτωμα. Έμεινε έτσι για λίγα λεπτά, για να ακουστεί, και πάλι, η *βαθιά* φωνή της:

— Μην γίνεσαι εκδικητικός, *Πωλ*... Δεν σου ταιριάζουν τέτοια λόγια... Ούτε εσύ είσαι ο *ταύρος* ούτε εγώ η *γυναίκα Τορέρο*... Η οργή σου σε τυφλώνει και τα λες αυτά.

— Σ' αγαπώ...

Την πλησίασε και έπεσε στα πόδια της. Ακούμπησε το κεφάλι του στα γόνατά της κι εκείνη, διστακτικά, άγγιξε, με τις άκρες των δακτύλων της, τα ατίθασα, ξανθά μαλλιά του...

Σε στιγμές πάθους, τα ξανθά μαλλιά ανακατώνονταν με τα κόκκινα και γινόταν πυρόξανθες φλόγες, που φώτιζαν, μέσα στο μισοσκόταδο του δωματίου, ό,τι υπήρχε σε αυτό. Οι κόρνες των αυτοκινήτων, οι σειρήνες των αστυνομικών, οι κραυγές απόγνωσης όσων σέρνουν, έρημοι, τα πόδια τους, μετά τα μεσάνυχτα, στους δρόμους του Παρισιού, δεν αποστερούσαν σε τίποτα το τοπίο του πόθου από τη λαγνεία του έρωτα. Μονάχα μετά από έντονους καβγάδες και διαξιφισμούς, ο καθρέφτης έσπαζε σε χίλια κομμάτια και τα ξανθά μαλλιά γινόταν νεκρά στάχια, όπως και τα κόκκινα γινόταν κάρβουνα αναμμένα που χάνονται μέσα στις μισοσβησμένες στάχτες τους... Εκεί, τότε, ζούσε ο πόνος ενός ανικανοποίητου, ανεκπλήρωτου ονείρου. Οι υπαρξιακές ανησυχίες μεγάλωναν, οι μοιραίες προκαταλήψεις θέριευαν, η εσωτερική πάλη διηγούνταν, με ειλικρίνεια, τις φριχτές πράξεις της. Αντί

για τον θρίαμβο του έρωτα, στην επιφάνεια αναδύονταν, απλώς, η οσμή του θανάτου και της συντριβής...

— Πωλ..., του είπε ψιθυριστά, ενώ χάιδευε τα μαλλιά του. Δεν θριαμβεύει ο ταύρος επάνω στη γυναίκα *Τορέρο*... Είναι παρά φύσιν αυτό που δημιουργήσες. Κατέστρεψε αυτόν τον φριχτό πίνακα και κάνε έναν άλλο... Στις εξομολογήσεις σου προς το κοινό, γίνε πιο ρεαλιστής, αν θέλεις να προχωρήσεις.

— Εσύ... Είσαι ρεαλίστρια, Φόνη;... Τόσα παραμορφωμένα πλάσματα... Τόσοι θρύλοι... Τόσο μυστήριο μέσα στις σελίδες των έργων σου..., σήκωσε το κεφάλι του από τα γόνατά της και την κοίταξε με παιδική απορία «Ένας πραγματικός μεσαίωνας».

— Πωλ..., χάιδευε το μάγουλό του και τον φίλησε. Είναι άλλο πράγμα η λογοτεχνία και άλλο πράγμα η ζωγραφική. Στις σελίδες ενός μυθιστορήματος, ορισμένα πράγματα επιτρέπονται. Σ' έναν πίνακα, όμως, που θα κρεμαστεί στον τοίχο για να τον δούνε κάποια μάτια, δεν επιτρέπονται τέτοιες ακρότητες. Όλα είναι θέμα... αισθητικής, γλυκέ μου. Μην τρομάζεις τον κόσμο...

Έπιασε, με τα δυο της χέρια, το γλυκό νεανικό πρόσωπο του ανεψιού της και το κοίταξε με τρυφερότητα.

— Ο κόσμος έχει ανάγκη τη συμπόνια σου, ομορφιά μου... Αυτό να θυμάσαι. Τη συμπόνια σου...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Η αλήθεια είναι πως δεν υπάρχει πιο γήινη ιδιότητα από αυτή της επιθυμίας του ανθρώπου για ευτυχία. Κάποιες φορές, σε μια απεγνωσμένη κίνηση υπέρτατου ανθρωπισμού, το άτομο που δεν μπόρεσε να κατακτήσει την ευτυχία – και, επιπλέον, δεν άφησε τον εαυτό του να ισοπεδωθεί από τον οδοστρωτήρα της αλλοτρίωσης και της αδιαφορίας – οδηγείται στην αυτοκαταστροφή, θέλοντας να μην αφήσει το παραμικρό ίχνος που θα ευνοούσε την επανάληψη ενός τέτοιου τραγικού *πειράματος*...

Η Φόνη, σε συνέχεια των προηγούμενων, πρόσθεσε, στον ίδιο κατηγορηματικό τόνο:

— Δεν μπορούμε, εμείς οι άνθρωποι, *Πωλ*, να τρέξουμε γρηγορότερα από τον άνεμο ούτε ν' ανακόψουμε ένα βουνίσιο ποτάμι, χρησιμοποιώντας ένα άχυρο. Πρέπει, επομένως, να συμβιβαστούμε, κάθε φορά, με την πραγματικότητα γύρω μας και μέσα μας...

Μ' αυτά τα τελευταία λόγια σώπασε, γιατί, αμέσως μετά, τα ξανθά στάχυα έγιναν, πάλι, ένα με τα πυρωμένα κόκκινα κάρβουνα, μέσα στη νυχτιά...

Μετά, στο κρεβάτι, αποκαμωμένη από την ερωτική μέθεξη, κρατώντας στην αγκαλιά της το «θήραμά» της, ένιωσε, ξανά, τον φθόνο και τη ζήλια να την κυριεύουν για την αποτρόπαια πράξη του *ταύρου* επάνω στη *γυναίκα Τορέρο*. Μην μπορώντας, λοιπόν, να συγκρατήσει αυτή την άρρωστη παρόρμησή της, είπε καιρέκακα στον ανεψιό της:

— Η γυναίκα *Τορέρο* είναι αυτή που δίνει αξία στον *ταύρο*. Γιατί... Τι θα ήτανε ο *ταύρος*, χωρίς αυτήν; Ένα δύσμορφο ζώο που, απλώς, μυρίζει άσχημα.

Στο άκουσμα αυτής της παρατήρησης, ο νεαρός πέταξε το σεντόνι από πάνω του, αποκαλύπτοντας το γυμνό, ψηλόλιγνο σώμα του...

— Ζωγράφισέ με, *Φόνη*, είπε, με σταθερό τόνο στη φωνή.

— Τι;...

— Είπα... Ζωγράφισέ με.

— *Πωλ*... Τρελάθηκες;

— «...»

— Δεν ξέρω να ζωγραφίζω, *Πωλ*.

— Ξέρεις, *Φόνη*.

Μ' ένα νεύμα, της έδειξε το καβαλέτο και τα πινέλα σε μια γωνιά του δωματίου. Εκείνη σπκώθηκε ανόρεχτα από το διπλό κρεβάτι και τύλιξε ένα σεντόνι γύρω από τη μέση της. Πλησίασε το καβαλέτο και άρχισε να σκισάρει, με αδρές γραμμές, το γυμνό σώμα του νεαρού. Τελειώνοντας, άφησε κάτω το πινέλο και κοίταξε, σιωπηλή, το δημιούργημά της...

— Δείξ' το μου.

Η *Φόνη* έστρεψε το καβαλέτο προς το μέρος του *Πωλ* και στάθηκε δίπλα...

— Δεν φαίνεται τίποτα. Άναψε το φως να το δω.

— Όχι! Αυτό που έκανα... Είναι αυτό που βλέπω εγώ μέσα στο μισοσκόταδο..., απάντησε εκείνη θλιμμένα.

Τότε, ο νεαρός σπκώθηκε όρθιος και πλησίασε. Ένα σκίτσο, με αλλού ακνές γραμμές να αποτελούν το περίγραμμα και τις καμπύλες ενός ωραίου ανδρικού σώματος, και αλλού έντονες για τα απόκρυφα σημεία του, ήταν ό,τι έβλεπε μέσα στον αμυδρό φωτισμό του δωματίου...

— Δεν βλέπω καμία δυσμορφία, είπε, μετά από λίγα λεπτά, απόλυτα ικανοποιημένος. Σ' ευχαριστώ, Φόνη.

Πήγε, ξανά, στο κρεβάτι και ξάπλωσε. Η Φόνη τον ακολούθησε...

— Ο κόσμος έχει ανάγκη τη συμπόνια μου; ακούστηκε, έπειτα, σιγανά, η φωνή του, έτσι όπως ξάπλωνε ανάσκελα, με τα μάτια κλειστά...

Εκείνη γύρισε και τον κοίταξε παραξενεμένη...

— Πού κολλάει αυτό, τώρα;

— Όποιος συμπονάει, Φόνη... Μυρίζει και όμορφα;

— «[...]»

— Πες μου, Φόνη.

— Ναι, Πωλ. Έτσι είναι, ψιθύρισε εκείνη, και έσφιξε, με πείσμα, τα χείλη της, για να μην αφήσει τα δάκρυα να τρέξουν από τα μάτια της...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Όταν, τελικά, ξύπνησε, αισθάνθηκε τη διάθεσή του να καλυτερεύει, χάρη στην πλιόλουστη ημέρα που είχε ξημερώσει. Τέτοια καλοκαιρία, καταμεσής του χειμώνα, ήταν, πραγματικά, σπάνιο φαινόμενο!

Η ρομαντική σχέση που διατηρούσε, ανέκαθεν, με τον ήλιο, τον οποίο και θαύμαζε, χωρίς να χάνει ευκαιρία να τον ζωγραφίζει στους, κατά καιρούς, πίνακές του, άσκησε, αμέσως, επάνω του, ευεργετική επίδραση, γιατί ο ήλιος μπορούσε, σαν σφουγγάρι, να σβήνει το παρελθόν από τη μνήμη του, να ημερεύει το παρόν του και να χρυσώνει, με τις λαμπρές ακτίνες του, το μέλλον.

Είναι αλήθεια, πως, με την παρότρυνση του πατέρα του, του δικαστή *Κυρίου Ρεϊνώ*, είχε αποδοθεί, από μικρός, στη μελέτη βιβλίων για την αρχαία Ελληνική φιλοσοφία και είχε διδαχθεί τον «*υψηλόφρονα τρόπο του σκέπτεσθε*», από τα βιβλία. Αυτό τον είχε βοηθήσει, στη μετέπειτα ζωή του, να είναι σε θέση να διακρίνει την αρετή από την κακία.

Οστόσο, σήμερα, αυτός ο εξευγενισμός του νου γεννιόταν ως απόρροια του διάφανου, δυνατού φωτός που καταύγαζε, από ψηλά, την πόλη του Έρωτα και δεν άφηνε κανένα περιθώριο εκκόλαψης του πένθους μέσα στην, ούτως ή άλλως, θλιμμένη του ψυχή... [...]

Η Φόνη έμοιαζε με την *Ωραία κοιμωμένη* του παραμυθιού, έτσι όπως κοιμόταν ακόμη δίπλα στον Πωλ. Δεν ήταν τόσο ηγορτεία της που απλώνονταν ανάμεσα στα λευκά σεντόνια ούτε

τόσο η ανάσα της που έδινε ρυθμό στην άτονη καθημερινότητά του. Περισσότερο από όλα, ήταν το σκληρό προσωπείο του έρωτα που φορούσε εκείνη, ένα προσωπείο που δενόταν, παρόλο αυτά, με τη γλυκιά αναπόληση του *ερώμενου* προσώπου, τις αργές ώρες που ο καθένας θέλει να αισθάνεται πως έχει κάτι «δικό του» για να καρδιοχτυπά...

Εχθές, του είχε πει πως όλα στη ζωή είναι θέμα αισθητικής. Σήμερα, αφήνοντας τη ματιά του να περιπλανηθεί επάνω στο κορμί της, αναρωτιόταν πόσο, πραγματικά, ηθικό μπορεί να είναι να κρίνουμε κάτι βάσει της αισθητικής του; Κι αυτό γιατί, αισθητικά, η Φόνη ήταν γι' αυτόν ένα ρούχο που ταίριαζε απόλυτα επάνω στο σώμα του. Ήταν, όμως, ηθικό, αυτό που συνέβαινε ανάμεσά τους, εδώ και τόσο καιρό; Και, εν τέλει, κρίνεται κανείς γι' αυτό που δείχνει ή γι' αυτό που είναι;

Αν σε κάτι συνέβαλλε η ωριμότητα στην ανθρωπότητα, σίγουρα δεν είναι άλλο από το να μην παίρνει κανείς τοις μετρητοίς ό,τι βλέπει! Ψυχικά ανώριμος, επομένως, και κοινωνικά δέσμιος, αυτός που δεν μπορεί να αποστασιοποιηθεί από την κυρίαρχη αισθητική και δραπετεύει, φεύγοντας μακριά και εγκαταλείποντας τον Άλλον όταν, μάλιστα, ο Άλλος έχει ξεπεράσει την ψευδεπίγραφη *αισθητική*, προς χάριν της αυτογνωσίας του, ξεπερνώντας, ταυτόχρονα, και την ηθική, και πηγαίνοντας *ένα βήμα πιο πέρα...*

Πραγματικά. Κάθε φορά που ο Πωλ – τις λίγες φορές που του συνέβαινε αυτό! - αισθανόταν μια κάποια αυτοπεποίθηση και γνώση του εαυτού του, η Φόνη εκνευριζόταν, λες και φοβόταν ότι το *αισθητικά* όμορφο δημιούργημά της, αφού την εξοβέλιζε πρώτα, θα έφευγε, ύστερα, για πάντα από κοντά της.

Από την άλλη, πάλι, κάθε φορά που η δική της εμμονή να κρατάνε τη σχέση τους μυστική, από συγγενείς, φίλους και γνωστούς, εξωτερικεύονταν με δριμύτητα επάνω του, εκείνος εξορ-

γίζονταν και φώναζε δυνατά πως ήταν δειλή και πως φοβόταν να δει τις συνέπειες των πράξεών της.

Όσο και να έβαζε η Φόνη τα χέρια της μπροστά από τα μάτια του Πωλ για να τον εμποδίσει να δει, εκείνος, παρόλα ταύτα, έβλεπε...

Έβλεπε την κοινωνία. Έβλεπε και τον Μανέ να ζωγραφίζει τα όμορφα αλλά και άσχημα *εξιλαστήρια θύματα*, δημιουργήματα μιας δειλής και υποκριτικής κοινωνίας, κι αυτά να δαιμονοποιούνται, μία ωραία πρωία, επειδή η κοινωνία που τα προκάλεσε, είναι ανώριμη, στη συνέχεια, να τα δεχτεί...

— Εμένα κατηγορείς! Ωστόσο... Δικό σου δημιούργημα είμαι! Τον εαυτό σου πρέπει να κατηγορήσεις, που μ' έπλασες έτσι όπως σε βόλευε! της είπε, ένα βράδυ, τον πρώτο καιρό που είχαν έρθει μαζί στο Παρίσι και καβγάδιζαν σχεδόν κάθε μέρα.

— Ήσουν, πάντοτε, παιδί ξανθότερο κι από ζωγραφιστό Χερουβείμ, απάντησε εκείνη, με μια αφοπλιστική μελαγχολία στο βλέμμα.

— Τι σημαίνει, τώρα, αυτό; Γιατί αλλάζεις θέμα;

— Σημαίνει, πολύ απλά, ότι δεν είσαι δικό μου δημιούργημα, Πωλ... Αλλά της φύσης, συνέχισε, στον ίδιο ήρεμο τόνο, εκείνη.

— Τότε, μάλλον, η φύση θα ευθύνεται! ειρωνεύτηκε αυτός και κλώτσησε, με το πόδι του, εκνευρισμένος, το καβαλέτο, ρίχνοντας κάτω στο πάτωμα μπογιές και πινέλα...

— Σκόρπιζες παντού ακτινοβολία, όταν περνούσες από δίπλα μας... Είχες έναν τόσο ανάλαφρο βηματισμό... Ένας άγγελος επί γης... Έριξε τα μάτια της στο πάτωμα. «Ήταν αδύνατον να μην σ' ερωτευτώ, Πωλ... Αδύνατον.»

Ακολούθησε μια μικρή παύση και, ύστερα, εκείνος την πλησίασε, έπεσε στα γόνατά του και της έπιασε, με πάθος, τα χέρια...

— Κάθε μέρα... Κάθε ώρα... Κάθε λεπτό... Έλεγα, ξανά και ξανά, στον εαυτό μου πως δεν έπρεπε να βιάσω τίποτα... Με σταματούσε μια ακατανίκητη δειλία... Τα λόγια έσβηναν στα χείλη μου, όταν ερχόσουν κοντά μου, Φόνη... Ή κατέληγαν σε κάτι εντελώς διαφορετικό από αυτό που είχα σχεδιάσει, αρχικά, να σου πω... Ήθελα να σου πω... Σ' αγαπώ... Μέχρι που μου πρότεινες εκείνο το ταξίδι στην Ελβετία... Θυμάσαι; Πήγα μαζί σου... Κι εκεί... Εκείνο το βράδυ, στο ξενοδοχείο... Φανερώθηκαν όλα όσα έκρυβα για σένα μέσα μου...

Τώρα, που τα ξαναθυμόταν, διέκρινε μέσα στη ψυχή του μια φευγαλέα διάθεση μετάνοιας. Πολύ φευγαλέα, όμως, γιατί, το αμέσως επόμενο λεπτό, έκανε τη σκέψη ότι η απόφασή του να είναι μαζί με τη Φόνη ήταν, και παρέμενε μέχρι και σήμερα, ακλόνητη. Έτσι δεν μπορούσε να καταλάβει, παρά την πρωινή ευθυμία του, αυτόν τον βίαιο και αδάμαστο πόνο που του προκαλούσε, κάθε φορά, η ενθύμηση γεγονότων που είχαν να κάνουν με τη θεία του.

Η Φόνη έμοιαζε περισσότερο με «παχύρευστο αιθέρα», που κινούνταν μέσα του αδιάλειπτα και περιέβαλλε το κάθε ζωτικό του όργανο, με δύναμη ενεργειακή, χωρίς να σημαίνει, βέβαια, ότι δεν ήταν, ταυτόχρονα, και μια υποτροπιάζουσα κύστη, που τον πίεζε και τον πονούσε αφόρητα, κάθε που μεγάλωνε, σαν καρκίνωμα, μέσα στο σώμα του. Χωρίς τη Φόνη, δεν υπήρχε η πράξη της ανθρώπινης αφοσίωσης. Αυτής σε κάτι ή σε κάποιον, που δικαιολογεί και την ύπαρξη του κάθε ανθρώπου. Κι αυτό γιατί, χωρίς εκείνη, ο ίδιος του αισθανόταν, ψυχικά, νεκρός, μη διαφέροντας από έναν ανήμπορο, που δεν υπάρχει κανένας λόγος να συνεχίσει να ζει.

Ήταν, όμως, το ίδιο ανίκανος να διασκεδάσει και να μελετήσει, επίσης. Εξαίρεση αποτελούσε, τον τελευταίο καιρό, η ενασχό-

λυσή του με τη «*Γυναίκα τορέρο*». Ενθουσιασμένος όπως ήταν, κατέληξε, τελειώνοντας τον πίνακά του, να μην μπορεί, ακόμη περισσότερο, να δαμάσει το πάθος του γι' αυτόν. Όσο τον φιλοτεχνούσε, υποκρινόταν, καμαρώνοντας, σε σχέση με το μακάβριο σχέδιό του, σπρώχνοντας προς τα πίσω την άσπλαχνη απόφασή του να βάλει τον *ταύρο* να εκδικηθεί τη *τορέρο* και καταπραΰνοντας την ανέκφραστη αγωνία του για την *ανήθικη* σχέση του, με πινελιές αίματος, που τις σκόρπισε επίτηδες, εδώ κι εκεί, επάνω στον καμβά. Η φαντασία του, ερεθισμένη εξ' ολοκλήρου από τα εμπόδια που του έβαζε, σε κάθε βήμα του, ο δάσκαλός του, ο *Τομά*, και οι *ανέραστοι* συμφοιτητές του, που δεν ζούσαν τον δικό του *Γολγοθά*, κυριεύε την ύπαρξή του, για όσο διάστημα η *Φόνη* βρισκόταν μακριά του, στην Αμερική, για τις ανάγκες του νέου της μυθιστορήματος...

«Θα της γράψω» είχε πει, μια βδομάδα πριν, στον εαυτό του «Για να έρθει, όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, κοντά μου».

Και, να, που αυτή είχε γυρίσει, για άλλη μια φορά, κοντά του, στο *Παρίσι*, και κοιμόταν, τώρα, μακάρια και ανυποψίαστη, δίπλα του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Επιτέλους, ο *Τομά* βγήκε, κάποια στιγμή, έξω από το γραφείο του και φώναξε τον *Πωλ* να έρθει μέσα. Είπε μια βαριά «καλημέρα» στον μαθητή του, ανέκφραστος, κολλώντας τη μύτη του πάνω στο υγρό τζάμι του παραθύρου του και κοιτάζοντας το στενό, καταθλιπτικό σοκάκι, στο οποίο έβλεπε το ατελιέ του.

Τα πεισιμωμένα μάτια του *Τομά* φαινόταν να θέλουν να σπάσουν την εύθραυστη εικόνα της απόγνωσής του σε χίλια κομμάτια, χωρίς, ωστόσο, ο ίδιος να φοβάται τις συνέπειες που θα είχε, ύστερα, κάτι τέτοιο. Άλλωστε, δεν ήταν λίγα τα ανήσυχα πρωινά που, χαμένος μέσα στο λαβύρινθο των ανασφαλειών και της ματαιοδοξίας του, ικέτευε το έλεος του επικείμενου *δολοφόνου* του, παρά την υπεροψία της αλύγιστης απρονοσιότητας που έκρυβε το διάφανο, γαλανό βλέμμα του. Κι αυτό γιατί, σίγουρα, δεν είχε «προνοήσει» ο *Τομά* για ό,τι θα επακολουθούσε της σκηνής με τον *Πωλ*...

— Η φίλια... Δεν έχει, μήπως, κι αυτή τα μυστικά της; είπε ο *Τομά*, παρατηρώντας εξουχιστικά τον *Πωλ* και κάνοντάς του νεύμα να καθίσει. «Σεμνή και διακριτική, οπωσδήποτε... Ανάμεσα, όμως, στο θόρυβο και το πλήθος... Τι μπορεί να κάνει κανείς; Κάποια στιγμή, η σεμνότητα χάνεται. Το ίδιο και η διακριτικότητα. Και, τότε, τι απομένει;...»

— Τι απομένει; ρώτησε ο νεαρός συνεσταλμένα, που δεν μπορούσε να καταλάβει πού το πήγαινε ο δάσκαλός του

— Μια κούραση...

— Σας... Κούρασαν οι φίλοι σας; ρώτησε, στον ίδιο διστακτικό τόνο, ο *Πωλ*.

— Με κούρασες εσύ, *Πωλ*, απάντησε, ορθά-κοφτά, ο *Τομά*.

— Εγώ;... Γιατί;

— Γιατί... Είσαι ανεπίδεκτος μαθήσεως, *Πωλ*.

— Μα...

— Και δεν εννοώ ότι δεν επιδέχεσαι μαθήσεως, επειδή δεν λαμβάνεις υπόψη σου τις υποδείξεις μου, ως δάσκαλός σου. Αυτό είναι το λιγότερο. Αλλά γιατί αρνείσαι πεισματικά να γίνεις ζ-ω-γ-ρ-ά-φ-ο-ς!

— Δεν αρνούμαι, δάσκαλε. Απλά...

— Απλά;

— Έχω... Αντιμετωπίζω κάποια προβλήματα αυτόν τον καιρό.

— Σε παιδεύει η κοκκινομάλλα σου;

— Η θεία μου;...

— Συνεχίζεις να την λες «θεία»; Δεν θα ήταν πιο φρόνιμο να την λες...

— Είναι θεία μου, τον διέκοψε, απότομα, ο *Πωλ*.

— Μικρέ... Έχεις δει πολλούς ανεψιούς να φιλάνε τη θεία τους στο στόμα;

— Δεν...

— Σας έχω δει σ' ένα μπαρ να φιλιέστε σαν εραστές. Δεν χρειάζεται να λες ψέματα. Η «θεία» σου είναι πολύ γνωστή στους καλλιτεχνικούς κύκλους του *Παρισιού*. Έχε, λοιπόν, υπόψη σου, ότι, όταν τη συνοδεύεις, είναι ιδιαιτέρως δύσκολο να κρυφτείς απ' τα βλέμματα των θαμώνων και τα φώτα της δημοσιότητας. Όλο και κάποιος θα σε δει δίπλα στην *Ιζαμπέλ Ναβώ*!

Ο νεαρός ένοιωσε ένα δυνατό σφίξιμο στο στομάχι, καθώς και την επιθυμία να ανοίξει η γη να τον καταπιεί. Ο καυτός πυρετός που φλόγιζε τα μάγουλα και το μέτωπό του τον έκανε να θέλει

να ακουμπήσει πάνω σε μια κρύα πέτρα για να δροσιστεί. Του φάνηκε, προς στιγμήν, πως ατένιζε από μακριά το ατελιέ του δασκάλου του, όπως ένα καταφύγιο που το βλέπεις μεν, αλλά δεν θα το φτάσεις ποτέ.

Η αλήθεια ήταν ότι η Φόνη και αυτός αναζητούσαν μάτια, στις κοινές εξόδους τους, λίγο αέρα για να ξαλαφρώσουν από το σφίξιμο που ένιωθαν. Τα πρόσωπα που τους παρατηρούσαν, άλλοτε με μια αδηφάγα περιέργεια και άλλοτε με μια ανόητη έκπληξη, τους πλήγωναν θανάσιμα, γι' αυτό και προσπαθούσαν να τα αποφύγουν όσο μπορούσαν. Φαίνεται, όμως, ότι ένα από αυτά τα πρόσωπα - ο Τομά - караδοκούσε, μέσα από ανήλιαγες γωνιές, επιδιώκοντας να μαντεύσει τα συναισθήματά τους και να απειλήσει τη κρυφή ζωή τους.

...Προχωρούσε σαν ένοχος για χρόνια, ζητώντας χάρη από όλα τα πρόσωπα που έβλεπε, σαν να ήταν όλα εχθροί του, σαν να ζήλευαν την ώρα της μοναδικής ευτυχίας του, όταν έγερνε το κορμί του, για να αγκαλιάσει το κορμί εκείνης. Κάθε που άγγιζε το ιερό έδαφος που λεγόταν «Φόνη», η σκοτεινή προαίσθηση ότι θα μπορούσε, κάποτε, να απομακρυνθεί από κοντά της εξαφανιζόταν, και, χίλιες φορές περισσότερο, ένιωθε, τότε, να την αγαπάει με πάθος.

Η Φόνη ήταν το καταφύγιό του! Πότε, επιτέλους, θα αποκτούσε το «νόμιμο δικαίωμα» να το βροντοφωνάξει στα πέρατα του κόσμου, να περπατήσει θριαμβευτικά ανάμεσα στους ανθρώπους και το βλέμμα του να περάσει, από πάνω τους, κυριαρχικό, χωρίς ο τρόμος να το κυριεύει; [...]

Έσκυψε το κεφάλι του και κοίταξε τα παπούτσια του. Το ένα του κορδόνι είχε λυθεί. Έκανε μια κίνηση να το δέσει, αλλά η φωνή του Τομά τον σταμάτησε, και έτσι ο Πωλ ύψωσε, πάλι, το βλέμμα του επάνω στο δάσκαλό του...

— Και στο παρελθόν, κάποιοι ζωγράφοι ήταν ερωτευμένοι με τις... θείες τους. Αυτό, όμως, που τους έκανε να ξεχωρίζουν από τους κοινούς θνητούς ήταν ότι είχανε το θάρρος να το πούνε, *Πωλ*. Αυτό το θάρρος που δεν έχεις εσύ.

Πέρασαν λίγα λεπτά να αλληλοκοιτάζονται μεταξύ τους, χωρίς να μιλάνε, για να ακουστεί, στο τέλος, η φωνή του νεαρού...

— Αγαπάω τη θεία μου, τη λογοτέχνιδα *Ιζαμπέλ Ναβώ*. Για την ακρίβεια, είμαι ερωτευμένος μαζί της. Ζω, τον περισσότερο καιρό, μαζί της, στο *Παρίσι*, ως εραστής της.

Κι ύστερα από αυτά τα λόγια, ο *Πωλ* δεν ξαναπάτησε άλλο το πόδι του στο ατελιέ του *Monsieur Toma*...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Στη συμπεριφορά της Φόνης υπήρχε ένα ίχνος ανωτερότητας, παρά το αίσθημα ταραχής που κυρίευσε και το τελευταίο κύτταρο του *Πωλ*, όταν της φανέρωσε την οριστική, πια, αποχώρησή του από το ατελιέ του *Τομά*. Άλλωστε, τα, κατά καιρούς, παράπονά του είχανε δώσει στη Φόνη τις πιο ατράνταχτες ενδείξεις ότι, αργά ή γρήγορα, θα υπήρχε ένα τέλος στην ταραχώδη σχέση του ανεψιού της με τον δάσκαλό του στη ζωγραφική.

Η αλήθεια είναι ότι, οι περισσότερες συμφοιτήτριές του – αν όχι όλες – ήταν ερωτευμένες με τον *Τομά*. Κάποιες, μάλιστα, είχανε δεχτεί να γίνουν και ερωμένες του, σε σύντομο χρονικό διάστημα. Απ' την άλλη, τα μισά και παραπάνω αγόρια μισούσαν τον δάσκαλό τους - αλλά κοιτούσαν, παρόλο αυτά, να τον μιμηθούν - και τα άλλα μισά αυνανίζονταν στα κρυφά με την ερωτική φαντασίωση ενός γυμνού ώριμου δασκάλου που τους μυεί στα άδυτα της τέχνης και, παράλληλα, και του σαρκικού πάθους. Αν, ωστόσο, ρωτούσε κανείς τον *Πωλ* σε ποια από τις δύο αυτές κατηγορίες ανήκε, το πιθανότερο θα ήταν να απαντήσει: «*Σε καμία, απολύτως*». Κι αυτό γιατί ο *Πωλ*, ούτε θαύμαζε τον *Τομά*, για να θέλει να τον μιμηθεί ως μελλοντικός ζωγράφος, ούτε ερωτευμένος ήταν μαζί του, για να τον θέλει σαν άντρα στο κρεβάτι του!

Και πράγματι. Δεν ανήκε σε καμία. Η γοητεία του έρωτα που ασκούσε επάνω του, ανέκαθεν, η Φόνη τού είχε δημιουργήσει την πεποίθηση ότι η θεία του ήταν ο μοναδικός άνθρωπος στον κόσμο για τον οποίο τον είχε προορίσει η φύση. Οι παραμικρές στιγμές

μαζί της - ακόμη και οι άσχημες - έπαιρναν μια άγνωστη αξία, καθώς ξέφευγαν από τη μνήμη του και άφηναν επάνω στη ψυχή του ένα μακρύ χνάρι ευτυχίας. Αυτή η ευτυχία δεν διέφερε από αλλοπρόσαλλο παιχνίδι, όπου την παρουσία του ενός διαδέχονταν η απουσία του άλλου, και την αγωνία η ελπίδα...

Τις μέρες που έμεναν μαζί στο στούντιο που νοίκιαζε στο Παρίσι - αλλά το πλήρωνε, ωστόσο, η Φόνη - εκείνη δεν τον άφηνε ούτε στιγμή από τα μάτια της! Τον πρόφταινε, κάθε φορά, στην εξώπορτα, και πριν προλάβει ο Πωλ να πιάσει το πόμολο της πόρτας, έπιανε εκείνη το μπράτσο του για να τον σταματήσει. Όταν, πάλι, κατάφερνε να αποδεσμευθεί μέσα από τα χέρια της, η Φόνη τον κοιτούσε έντονα μέσα στα μάτια, περιμένοντας να της πει πότε θα γυρίσει πίσω, προσδοκώντας ότι εκείνος θα επέστρεφε, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, κοντά της. Η θεία του όριζε με ανήσυχη ακρίβεια την ώρα του γυρισμού του και πάλευε με τους δαίμονές της, θέλοντας να καθουχάσει πρώτα τον εαυτό της - και μετά και το «θήραμά» της - ότι η απουσία του για κάποιες ώρες της ημέρας δεν θα απειλούσε τον πολύπαθο δεσμό τους.

Μερικές φορές, η δυσφορία που προκαλούσε το γεγονός αυτό στον Πωλ θόλωνε την ευτυχία του, και, τότε, συνειδητοποιούσε πως ο τραγικός πόνος θα ακολουθούσε τη Φόνη και αυτόν, παντού και πάντα. Αισθανόταν, όμως, πως η θεία του τον αγαπούσε ολοκληρωτικά και απαιτητικά, και πως κι εκείνος την αγαπούσε με τον ίδιο τρόπο. Παρά τη δυστυχία μιας τέτοιας σχέσης, ήταν γλυκό να αγαπιέται - έστω και μ' αυτόν τον τραχύ, πολλές φορές, τρόπο - και να θεωρείται απαραίτητος για την ευτυχία ενός άλλου ανθρώπου! Η δυσαναλογία της ηλικίας τους, η διαφορά της θέσεώς τους, οι λόγοι που τους έκαναν να διαφιλονικούν για μέρες, δεν έκαμπταν, παρόλο αυτά, την «αναγκαιότητα» αυτού του δεσμού...

Μετά την επεισοδιακή φυγή από το ατελιέ του *Τομά*, ο *Πωλ*, για δύο ώρες περίπου, υπέφερε μακριά από τη *Φόνη*, με τη σκέψη και μόνο ότι κι αυτή υπέφερε μακριά του, και για άλλες δύο ώρες υπέφερε κοντά της, όταν επέστρεψε στο στούντιο, προσπαθώντας να την ηρεμήσει. Γιατί, όσο ατάραχη και να έδειχνε με την είδηση η *Φόνη*, δεν έπαυε, ωστόσο, να είναι στεναχωρημένη με την εξέλιξη των πραγμάτων. Ποιο θα ήταν, από δω και στο εξής, το μέλλον του *Πωλ*; Αυτό παρέμενε ένα «ερώτημα» που απασχολούσε τη διάσημη λογοτέχνιδα, ιδιαιτέρως.

Όταν, λοιπόν, ο νεαρός μπήκε στο δωμάτιό τους για να της το αναγγείλει, η *Φόνη* άκουσε το νέο μελαγχολική και με έναν διάχυτο εκνευρισμό, που τον φανέρωναν οι κάπως άγαρμπες κινήσεις του σώματός της και το τρέμουλο των χεριών της. Ήταν φανερό πως ο *Πωλ* έπρεπε να μοιραστεί αυτόν τον πόνο μαζί της με την ίδια πίκρα. Και πράγματι, ό,τι και να της έλεγε για να παρηγορήσει τον καημό της, το κατεξοχόν συναίσθημα που έφερε κι ο ίδιος μέσα του ήταν αυτό της πίκρας.

Της πίκρας για τον δάσκαλό του, τον *Τομά*, της πίκρας για τα παιδιά στο ατελιέ, της πίκρας για την κοινωνία, της πίκρας για την οικογένειά του. Της πίκρας, γενικότερα, για την ίδια τη ζωή...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

— Υποθέτω πως στην ηλικία σας δεν πρέπει να καθυστερεί κανείς ν' αρχίσει την καριέρα του, ξερόβηξε ο *Εντμόν* και κοίταξε επίμονα τον *Πωλ* στα μάτια.

Ο νεαρός παρέμεινε σιωπηλός, ενώ στράφηκε προς τη *Φόνη*, που περίμενε κι αυτή, με τη σειρά της, έκπληκτη, μια απάντηση από τα χείλη του. Βλέποντας, όμως, πολύ γρήγορα, την αδιαφορία του ανεψιού της, έσπευσε να δώσει η ίδια την απάντηση που θεώρησε πιο «συμφέρουσα», για την περίπτωση, στον φίλο της και γνωστό θεατρικό συγγραφέα...

— Οι περισσότεροι νέοι της εποχής μας δεν σκέφτονται σαν τον *Πωλ*. Ο ανεψιός μου ήταν, πάντοτε, ένα εξαιρετικό παιδί, *Εντμόν*.

— Αυτό είναι προς τιμήν του, απάντησε ο συγγραφέας, που η καχυποψία και η αντιπάθειά του για τον *Πωλ* είχαν, ήδη, αρχίσει να διαφαίνονται στα μάτια του, προστατευμένα κάτω από δύο ολοστρόγγυλα γυαλιά

— Δεν θα σε απογοητεύσει, ως μαθητευόμενός σου, *Εντμόν*. Στο υπόσοχομαι, χαμογέλασε η *Φόνη*.

Ο *Πωλ* αισθάνθηκε μια δυνατή γροθιά στο στομάχι. Η θεία του προσπαθούσε να βρει επειγόντως μια σανίδα σωτηρίας, για να κρατηθεί αυτός και να μην βουλιάξει μέσα στο έρεβος της ανυπαρξίας του!

«*Ακόμη έξι μήνες δυσαρέσκειας και εξαναγκασμού. Όσους πέρασα και στο ατελιέ του Τομά*» ήταν έτοιμος να αναφωνήσει,

αλλά, βλέποντας το αγριωπό βλέμμα της Φόνης, δεν τόλμωσε να βγάλει άχνα

— Κινδυνεύω, όμως, να γίνω κουραστική. Έτσι, *Πωλ*; Μιλάω εξ' ονόματός σου, συνεχώς, αγαπτή μου, στράφηκε προς τον ανειψίο της, κάνοντας μία προσπάθεια να δείχνει ήρεμη και «φυσική». Ο *Πωλ* κατέλαβε πως έπρεπε, επιτέλους, να πει κάτι!...

— Ελπίζω να μην σας απογοητεύσω, *Κύριε Εντμόν*. Αυτό έχω να πω.

Ακολούθησε μια μικρή παύση, και η σιωπή που έπεσε ανάμεσα τους έμοιαζε με λευκό σεντόνι που κάλυψε, προς στιγμήν, τα πρόσωπα και των τριών, οβήνοντας τα χαρακτηριστικά τους. Τον λόγο πήρε και πάλι ο θεατρικός συγγραφέας...

— Κάπως έτσι πρέπει να αισθάνεται ο ασθενής που εξαγοράζει τη σίγουρη θεραπεία του με μια οδυνηρή επέμβαση.

Ο *Πωλ* και η *Φόνη* κοιτάχτηκαν, αστραπιαία, στα μάτια, με περισσή αμηχανία. Η καιρεκακία, όμως, του *Εντμόν* δεν θα σταματούσε εδώ. Στερέωσε καλύτερα τα γυαλιά του στη μύτη του και συνέχισε...

— Αγαπητή μου, *Φόνη*... Εύκολα μαντεύει κανείς με πόση επιμονή προσπαθείς να αποτρέψεις τον ανειψίο σου από τα σχέδιά του.

Πόσο εύκολο και πόσο δύσκολο, άραγε, ήταν για τον *Πωλ* -μετά και από αυτά τα λόγια- να βάλει τα κλάματα και να παραπεσθεί για την καταπιεσμένη του ζωή, για τα νιάτα του που φθείρονταν στην απραξία, αλλά και για τον δεσποτισμό της *Φόνης* που ασκούσαν στα περισσότερα διαβήματά του! Στάθηκε, όμως, αμίλητος, κατεβάζοντας απλά το κεφάλι του και κοιτάζοντας το ψυχρό δάπεδο του σαλονιού του *Εντμόν*...

— Ήμουν, πάντοτε, πολύ δίκαιη με τον *Πωλ*, φίλε μου. Εδώ και τρία χρόνια εκτελώ τα καθήκοντα της θείας καλύτερα από

κάθε άλλη γυναίκα, απάντησε η Φόνη, εμφανώς ενοχλημένη από ό,τι είχε πει ο φίλος της.

— Δεν υπολογίζεις τις θυσίες, καλή μου, γιατί, πολύ απλά, ξοδεύεις όλο τον χρόνο σου για να κρατήσεις τον Πωλ κοντά σου, μειδίασε ειρωνικά ο Εντιμόν, και η Φόνη οπισθοχώρησε, όχι από μεταμέλεια, αλλά από έναν ακαριαίο φόβο... «Τώρα, όμως, ο όμορφος, ξανθός νεαρός μας μπορεί να ζήσει και χωρίς εσένα» έριξε ο Εντιμόν και τη χαριστική βολή «Ναι, μεν, ασθενής, αλλά δεν θα πεθάνει κιόλας, μακριά σου».

Η Φόνη έμεινε για λίγα λεπτά μετέωρη, λέγοντας, αμέσως μετά, ξερά και μουδιασμένα...

— Ο Πωλ είναι ελεύθερος να κάνει ό,τι θέλει...

Το αίμα του νεαρού πετάχτηκε, σαν πίδακας, κατακλύζοντας τα μάγουλά του και χτυπώντας με ορμή επάνω στα μπνίγγια του... Έπρεπε, επιτέλους, να βάλει στη θέση του αυτόν τον ξεδιάντροπο θεατρικό συγγραφέα!

— Είμαι περήφανος για τον εαυτό μου και για τη θεία μου, απάντησε, και άπλωσε το χέρι του για να πιάσει το δικό της. «Νομίζω, όμως, ότι είναι ώρα να πηγαίνουμε» συμπλήρωσε, βλέποντας, στα βουρκωμένα μάτια της αγαπημένης του, μια φευγαλέα λάμψη να τα διαπερνά και να πέφτει επάνω του...

Ήταν βέβαιο πως η συζήτηση θα έπαιρνε *θυελλώδη* τροπή, αν έμεναν λίγο ακόμη σ' αυτό το σπίτι. Άνοιξαν, λοιπόν, την πόρτα, οι δυο τους, δίχως να ανταλλάξουν άλλα λόγια με τον Εντιμόν, και βγήκαν, γρήγορα, έξω απ' το διαμέρισμά του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Το ίδιο βράδυ, επιστρέφοντας στο στούντιο του *Πωλ*, η *Φόνη* έπιασε σφιχτά το μπράτσο του, κάνοντάς τον ν' ανατριχιάσει σύγκορμος...

— Δέχτηκα τη θυσία σου, του είπε, βυθισμένη σε απόγνωση «*Ημουν ευτυχής*».

— Δεν έκανα καμία θυσία, απάντησε ο νεαρός, και αισθάνθηκε το ταβάνι του ασφυκτικού δωματίου να έχει πέσει όλο επάνω στο στήθος του και να τον πλακώνει

— Η μόνη μου σκέψη είναι να διώξω μακριά την κάθε θλίψη... τον κάθε φόβο.

— Δεν υπάρχει τίποτα άσχημο για να το διώξεις, *Φόνη*. Αυτή η σχέση ήταν κάτι που το θέλαμε κι οι δυο.

— Τα έχω σκεφτεί όλα με κάθε λεπτομέρεια... Σε λίγο θα διακόψω απ' ό,τι με *βαραίνει* και θα είμαι εντελώς ελεύθερη.

— Ελεύθερη;...

— Μου είναι αρκετό να ζω με τα χρήματα που βγάζω από τις πωλήσεις των έργων μου. Θα σταματήσω όλες τις υπόλοιπες δραστηριότητές μου.

— Δηλαδή;...

— Σκοπεύω να μην δίνω τόσες πολλές συνεντεύξεις, να μην αναλώνομαι σε εκπομπές και να μην ταξιδεύω τόσο συχνά.

Ο *Πωλ* γέλασε, για να μην βάλει τα κλάματα...

— Γιατί γελάς, *Πωλ*;

Γύρισε το κεφάλι της και τον κοίταξε ενοχλημένη.

— Μεθάς με τα λόγια σου, για να μην ακούσεις τα δικά μου, απάντησε αυτός, απογοητευμένος. Εκείνη συνέχισε στον ίδιο τόνο, λες και δεν είχε ακούσει τίποτα...

— Η αναποφασιστικότητά μου μέχρι σήμερα ήταν ένα είδος συγκατάθεσης να μην έρθω σε ρήξη με ό,τι θα με αναστάτωνε. Τώρα, όμως, τέρμα οι φοβίες και οι αναστολές!

— Είσαι έτοιμη για καβγά, Φόνη, την παραμέρισε ο Πωλ, για να μπει στο μπάνιο «Δεν σου αρέσει να σε αγαπούν! Αυτή είναι η ουσία! Πες το για να τελειώνουμε!»

— Τι;... Τι είπες;

— Είσαι τα πάντα για μένα, Φόνη! Κι εγώ;... Τι είμαι εγώ για σένα; ούρλιαξε εκείνος.

— Είσαι αχάριστος, Πωλ! Πολύ αχάριστος!

Τον έσπρωξε θυμωμένα με το χέρι της. Εκείνος την άρπαξε από τη μέση και την έριξε με δύναμη στο κρεβάτι

— Δεν είμαι αχάριστος! Σ' αγαπώ!... Σ' αγαπώ!...

Στη κορύφωση του δράματος, ο καλός ηθοποιός οφείλει να «πέσει» καρτερικά, για να λυτρωθεί, στη συνέχεια, από τα πάθη του. Με τον ίδιο τρόπο, λοιπόν, αφέθηκε κι η Φόνη, με καρτερικότητα, στην «πτώση» και τη «λύση» του δικού της δράματος...

Ο Πωλ ξεψύχησε πάνω στο κορμί της, και εκείνη, το αμέσως επόμενο λεπτό, τον ανάγκασε να γυρίσει ανάσκελα και άρχισε να τον χαστουκίζει με απaráμιλλη σφοδρότητα. Εκείνος δεν έκανε καμία προσπάθεια ν' αμυνθεί ή να την αναχαιτίσει. Μόλις, όμως, τα πρώτα δάκρυα ξεχύθηκαν ορμητικά από τα μάτια του και οι λυγμοί τον έπνιξαν, η Φόνη σταμάτησε, κλείνοντάς τον, απεπισημένα, μέσ' την αγκαλιά της...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ο καθένας αιτιολογεί τη σχέση που αναπτύσσει με κάποιον ή με κάτι, χρησιμοποιώντας τα δικά του λόγια, τις δικές του λέξεις, τους δικούς του συνειρμούς...

Η Φόνη και ο Πωλ ήταν, μάλλον, ευτυχείς που μπορούσαν ν' αφήσουν, τώρα, ελεύθερη την κακοήθειά τους, την οποία, τόσο καιρό, συγκρατούσαν με επιδέξιο τρόπο. Με άλλα λόγια, ο καθένας τους σκεφτόταν ότι ο κόμπος είχε φτάσει, πια, στο χτένι, και η σχέση αυτή έπρεπε είτε να δικαιολογηθεί πάση θυσία είτε να διακοπεί εντελώς. Ήταν μάταιο, επομένως, να παρηγορήσει ο ένας τον άλλο πάνω στο στήθος του και να πούνε κι οι δυο με μια φωνή:

«Ας ζήσουμε μαζί, ας ξεχάσουμε τους ανθρώπους που περιφρονούμε, ας είμαστε ευτυχισμένοι μόνο με την εκτίμηση που τρέφουμε ο ένας για τον άλλο».

Από τη στιγμή που υπάρχει ένα μυστικό ανάμεσα σε δύο καρδιές, από τη στιγμή που ο ένας από τους δύο αποφασίζει να κρύψει από τον άλλο «κάτι», η μαγεία, τότε, διαλύεται και η εμπιστοσύνη καταστρέφεται. Η παραφορά, η αδικία, ακόμα και η αδιαφορία, επανορθώνονται. Η προσποίηση, όμως, δηλητηριάζει μια σχέση, γιατί δίνει ένα στοιχείο ξένο, που την διαστρέφει και την στιγματίζει στα ίδια της τα μάτια. Ποιος μπορεί, λοιπόν, μετά από αυτές τις «διεργασίες», να ξαναζωντανέψει το αίσθημα που σβήνει, μέρα με τη μέρα, από μια περίεργη ασυνέπεια; Την ασυνέπεια που θέλει τον ένα από τους δύο να αποκρούει, με την πιο

βίαση αγανάκτηση, τον παραμικρό υπαινιγμό κατά του άλλου, και, από την άλλη μεριά, ο ίδιος του να τον αδικεί, στην πρώτη στροφή του δρόμου, με τις αοριστολογίες του, την άφωνη θλίψη του, τη μοναξιά του, τον πόνο που προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί, και που βγαίνει ως αναλγησία και περιφρόνηση προς το πρόσωπο που έχει απέναντί του.

Γιατί, όμως; Αναρωτήθηκε ποτέ κανείς γιατί να συμβαίνουν, στ' αλήθεια, όλα αυτά; Είναι απλό. Κανείς που υποχρεώνεται να υποταχθεί στη θέληση του άλλου, εξαιτίας κάποιων καταστάσεων, δεν μένει ανέπαφος, αλλά, αντιθέτως, του δημιουργείται μια σοβαρή απέχθεια γι' αυτόν που του επιβάλλει την κυριαρχία του, τον δεσποτισμό του – κυρίως τον δεσποτισμό του πόνου του. Παρά τον οποιοδήποτε «δεσμό της καρδιάς», η λύπηση και το μίσος του «υποταγμένου» διαβρώνουν, σιγά-σιγά, ό,τι όμορφο μπορεί και να υπάρχει μέσα στην ψυχή του για τον «δυνάστη» του.

Είναι γεγονός ότι η στοργή και η τρυφερότητα δεν έβλαψαν ποτέ κανέναν. Η «επικυριαρχία», αντιθέτως, του ενός επάνω στον άλλο, είναι σίγουρο ότι, σε βάθος χρόνου, θα φέρει τη ρήξη. Τελικά, το σφάλμα βαραίνει τον «ισχυρό», που δεν μπόρεσε να εμπνεύσει περισσότερη εκτίμηση για το πρόσωπό του και μεγαλύτερο σεβασμό για τα δεσμά της καρδιάς του από τον «αδύναμο».

Το ερώτημα που γεννάται, στο σημείο αυτό, είναι κατά πόσο ο «αδύναμος» είναι, όντως, αδύναμος και ο «ισχυρός», είναι, όντως, ισχυρός. Η Φόνη, παρατηρώντας την παραμικρή κίνηση του Πωλ και προλαβαίνοντας κάθε του επιθυμία, πολύ γρήγορα, από ισχυρή έγινε η αδύναμη της ιστορίας, ενώ εκείνος – παρά τη δυσμενέστερη θέση στην οποία, αρχικά, βρισκόταν - κέρδιζε, ολοένα και περισσότερο, έδαφος με το να της δημιουργεί τύψεις και ενοχές που βασάνιζαν το «είναι» της και προκαλούσαν μεγάλη αβεβαιότητα για το κοινό τους μέλλον.

Πάντως, στις προθέσεις τους υπήρχε μια ατιμία, και αυτή δεν ήταν άλλη από τον αθεράπευτο εγωισμό τους, που τους συρρίκνωνε και δεν τους άφηνε να ελευθερωθούνε. Αυτό έκανε και την άθλια καρδιά τους να σπαράζει στη σκέψη και μόνο πως ο ένας θα εγκατέλειπε τον άλλο, παρά το ότι δεν έπαιρναν, πια, καμία ουσιαστική χαρά, μαζί, οι δυο τους. Θλιμμένοι και απομονωμένοι, φυλλομετρούσαν, στο χρόνο που τους είχε απομείνει, τις σελίδες της σχέσης τους, χωρίς να είναι σε θέση να επινοήσουν κανέναν τρόπο για ν' αποδράσει ο ένας απ' τον άλλο. Περιοριζόταν, λοιπόν, στο να συγκρίνουν την ανεξάρτητη και ήσυχη ζωή του παρελθόντος τους με τη βιασμένη, ταραγμένη και ταλαίπωρη ζωή «του σήμερα», στην οποία τους είχε καταδικάσει – ή, τουλάχιστον, τους είχε ρίξει, εκ πρώτης όψεως, αλόγιστα - το πάθος τους...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Μια παράλογη λύσσα κυρίεψε τη Φόνη, την άλλη μέρα το πρωί, όταν ξυπνώντας στο πλευρό του ανεψιού της, τον άκουσε, αντί για «καλημέρα», να της λέει:

«Πρέπει να χωρίσουμε, Φόνη. Δεν πάει άλλο»

Το πρώτο πράγμα που σκέφτηκε η γνωστή λογοτέχνιδα ήταν ότι ο Πωλ βρήκε άλλη! Στο επόμενο, όμως, δευτερόλεπτο, η θύμηση των όσων προηγήθηκαν τη νύχτα που την έριξε, με το ζόρι, στο κρεβάτι, προσβάλλοντας τη γυναικεία φύση της, ήταν αρκετή για να αναλογιστεί την εσωτερική ταραχή στην οποία βρισκόταν ο Πωλ.

Άλλωστε, όλο το βράδυ, είχε μείνει ξάγρυπνος δίπλα της, και ορισμένες κινήσεις καλής θελήσεως και συγχώρεσης από μέρους της, όπως ένα φευγαλέο άγγιγμα της γάμπας της πάνω στον μηρό του ή το ερωτικό πλησίασμα των χειλιών της κοντά στην πλάτη του, έτσι όπως ήταν γυρισμένος από την άλλη μεριά του κρεβατιού και ανάσαινε σιγανά ή έκλαιγε βουβά, δεν είχαν φέρει το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Είναι γεγονός ότι αυτός που καλεί τον άλλο σε ένα είδος συμβιβασμού είναι, πάντα, εκείνος που νιώθει λιγότερο ταπεινωμένος και «άδειος». Στην προκειμένη περίπτωση, λιγότερο ταπεινωμένη, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, παραδόξως, παρέμενε η Φόνη, κι αυτό γιατί, ως γυναίκα, αρέσκονταν στο γεγονός ότι είχε, παρόλο αυτά, προκαλέσει μια τέτοια ερωτική σκηνή! Εντελώς «άδειος» και κενός αισθανόταν, σίγουρα, ο Πωλ...

— Είσαι ο κυρίαρχος των πράξεών μου. Είναι αδιαμφισβήτητο αυτό. Όχι, όμως, αρκετά για να με αναγκάσεις να υποφέρω και να θυσιάσω τα πάντα για χάρη σου. Αν χωρίσουμε, εσύ θα πονέσεις περισσότερο από μένα. Πιο πολύ, μέσα στο κορμί και την καρδιά σου, κυρίαρχη είμαι εγώ, απάντησε εκείνη και τράβηξε με μανία το σεντόνι που τους σκέπαζε... «Κοίταξε τις γρατζουνιές από εκθές. Τις γρατζουνιές που μου έκανες. Τα σημάδια, όμως, που άφησες εσύ επάνω μου είναι ελάχιστα μπροστά σ' αυτά που άφησα εγώ μέσα σου!»

Ο Πωλ πετάχτηκε, οργισμένος, σαν ελατήριο, από το κρεβάτι. Τα μάτια του, κατακόκκινα, πετούσαν σπίθες...

— Εδώ και δύο μήνες, με παρατηρείς, κάθε μέρα, σχεδόν, με δυσπιστία!... Ανακαλύπτεις τις προσπάθειές μου και προσβάλλεις την περηφάνια μου με τις επιπλήξεις σου και την αυταρχική σου συμπεριφορά!... Μ' έχεις παραστήσει στον κύκλο σου, ως ένα άθλιο πλάσμα, χαμένο μέσα στην αδυναμία του!...

— Σταμάτα, Πωλ! Δεν σου επιτρέπω να μου μιλάς άλλο έτσι! Είσαι αγενής!... Κατάλαβες;

Βλέποντάς την να κλαίει, ύστερα, με αναφιλητά, χαμήλωσε τον τόνο της φωνής του...

— Ήμασταν δυο δυστυχισμένα πλάσματα που ενώθηκαν για να βρουν την κατανόηση και την παρηγοριά που δεν έπαιρναν από πουθενά αλλού στον κόσμο... Όταν μ' αφήνεις, ένα βαθύς πόνος έρχεται να αντικαταστήσει τον θυμό μου... Πάμε να φύγουμε μακριά... Μακριά από όλους και από όλα... Σε παρακαλώ, Φόνη.

Τα υγρά μάτια της και τα λυμένα μαλλιά της τού προκαλούσαν ακόμη μεγαλύτερο πόνο...

— Πωλ... Απατάσαι για τον ίδιο σου τον εαυτό. Είσαι γενναίος και αφοσιωμένος σε μένα. Όχι, όμως, από αγάπη, αλλά από οίκτο. Όταν ένας νέος άντρας μένει δίπλα σε μια ώριμη γυναίκα

από οίκτο μονάχα... δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει τη φράση της και ο Πωλ την διέκοψε...

— Ήθελα, απλά, να είμαστε ευτυχισμένοι, Φόνη... Τίποτα περισσότερο.

— Θεέ μου! Από χθες, είμαι διωγμένη και ντροπιασμένη! φώναξε εκείνη δυνατά και έπιασε το κεφάλι της σε μια ύστατη προσπάθεια να συνειδητοποιήσει πού είχανε φτάσει, πλέον, τα πράγματα και για τους δυο τους.

Στο άκουσμα αυτών των λόγων, ο νεαρός έπεσε στα πόδια της, παίρνοντας τα χέρια της μέσα στην αγκαλιά του και τα φίλησε τρυφερά, ενώ τα μάτια του γέμισαν, για άλλη μια φορά, με δάκρυα. Έπειτα, έσφιξε και το αδύνατο κορμί της επάνω στην καρδιά του

— Έχεις δίκιο, Φόνη... Εσύ χάραξες μέσα μου περισσότερα σημάδια απ' όσα εγώ επάνω σου. Συγχώρεσέ με για χθες. Συγχώρεσέ με για όλα... Συγχώρεσέ με...

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Στην αρχή κάθε σχέσης, η ενθουσιώδης ευγνωμοσύνη των δύο ερωτευμένων μετατρέπεται, γρήγορα, σε αφήγηση γεμάτη αντιφάσεις. Από την άλλη, η επιμονή τους για την απόσπαση μιας αλήθειας μοιάζει με χαρά που χάθηκε στο διάβα ή με σκοτεινά σύννεφα που σκέπασαν, αίφνης, τον καταγάλανο ουρανό του έρωτα...

Η Φόνη πρόφερε, οπωσδήποτε, λέξεις θλιβερές, τις μέρες που προηγήθηκαν, αλλά αποκάλυψε, ωστόσο, ένα μυστικό, το οποίο ο Πωλ, συστηματικά, ήθελε να αγνοεί: Τα σημάδια που χάραξε εκείνη μέσα του δεν θα τα έσβηνε ποτέ ο χρόνος.

Είναι γεγονός πως, όταν η αλήθεια διαπεράσει τη ψυχή και καταστρέψει την αυθόρμητη κίνηση, το μόνο που απομένει, τότε, είναι η θυσία, καθώς και μια σκέψη που είναι υποχρεωμένος κανείς να τη κρύβει βαθιά μέσα του, για να μη βγαίνει αυτή, κάθε λίγο και λιγάκι, στην επιφάνεια. Ποια είναι, τώρα, αυτή η σκέψη; Εγκαταλείπει κανείς, με περισσότερη αξιοπρέπεια, ένα πρόσωπο που τον ταλαιπώρησε, αφού, πρώτα, του φέρει ένα άλλο πρόσωπο,

ώστε η απώλεια να μην είναι τόσο επώδυνη και η απουσία τόσο έντονη για τον εγκαταλελειμμένο.

Η Φόνη ήταν μια γυναίκα δίχως πατρίδα, δίχως ρίζες και δίχως γυρισμό. Ο κόσμος της, οι σκέψεις της, η φαντασία της... Όλα ήταν ταγμένα στην υπηρεσία της συγγραφικής της καριέρας και σε μια ενεργητική ζωή που την είχε βοηθήσει να αποκτήσει πολλά δικαιώματα, την εκτίμηση του κόσμου και να χρησιμοποιήσει, στο έπακρο, τις δυνατότητές της για να αναρριχηθεί. Εκείνος που έπρεπε, πάση θυσία, να βρει, άμεσα, μια πατρίδα και να στήσει τη ζωή του σε στέρεες βάσεις ήταν ο Πωλ. Στην ηλικία της θείας του, δύσκολα η ψυχή ενός ανθρώπου ανοίγεται σε νέες εντυπώσεις. Από την άλλη, όμως, μεριά, εάν τα πράγματα συνέχιζαν να εξελίσσονται με τους ίδιους ρυθμούς, το «καθήκον» του Πωλ θα παρέμενε, για πάντα, η τυφλή υποταγή του σ' αυτή τη γυναίκα, η οποία κρατούσε το παρόν και το μέλλον του μέσα στα χέρια της, με τις γνωριμίες της, τις επαφές της και τα χρήματά της. Πριν καταδικάσει κάτι η κοινή γνώμη, το καταδικάζει, πολύ γρηγορότερα, η συνείδηση του «πάσχοντος».

Οι διαδόσεις για τις ερωτικές της περιπέτειες, που έδιναν και έπαιρναν τις τελευταίες μέρες, αλλά και οι θεατρинισμοί της να κάνει πως θέλει να απομακρυνθεί από κοντά του, παραπατώντας, και να πέφτει, αμέσως μετά, αναίσθητη στα πόδια του και να τον εκλιπαρεί, τον έκαναν να πεισθεί ότι ακόμη και οι τρυφεροί, νεανικοί έρωτες «μπάζουν», από παντού, νερά, σαν σαπιοκάραβο που κλυδωνίζεται στα κύματα της θάλασσας, ενώ η ελεύθερη επιλογή συντρόφου, μάλλον, τροφοδοτεί τις φιλοσοφικές πραγματείες ξωμάχων της ζωής, που ελάχιστη επαφή με την πραγματικότητα έχουν!

Κι αυτό γιατί, πόσο ελεύθερος ήταν ο ίδιος του, όταν η Φόνη τον τράβηξε σ' ένα κρεβάτι ξενοδοχείου, στη Ζυρίχη, την πρώτη

τους φορά; Και πόσο πιστευτό θα μπορούσε να γίνει από έναν νοήμονα άνθρωπο ότι τα μαρτύρια που περνούσε τώρα δίπλα της λογίζονταν για τρυφερός έρωτας;

Πόσο άραγε, στ' αλήθεια;...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τελικά, οι φήμες επιβεβαιώθηκαν.

Η νέα κατάκτηση της Φόνης – Γιόχαν, το όνομά του - φούσε φαρδιά παντελόνια στρατιωτικού τύπου και οι περιπέτειές του έφταναν πολύ «αόριστες» στο Παρίσι. Ήταν Γερμανοεβραϊκής καταγωγής, κατά πολύ νεότερός της, και αν σκεφτεί κανείς ότι κι η ίδια, κατά το ήμισυ, ήταν Γερμανίδα, τότε αντιλαμβάνεται πως, είχαν κάποια «κοινά».

Ο Γιόχαν ένιωθε ότι το καθήκον του ήταν να υπακούει πιστά τη γυναίκα που είχε μπει στη ζωή του αιφνίδια, σκοπεύοντας, μάλιστα, να επισκεφθούν οι δυο τους την Πολωνία, παρά τη συνήθη «διακήρυξη» της Φόνης, κάθε που ο Πωλ τη ρωτούσε επίμονα και εναγωνίως, ότι: «στην ηλικία μου, η ψυχή δεν ανοίγεται σε καινούριες εντυπώσεις, ούτε καν με τα ταξίδια». Φαίνεται, ωστόσο, ότι αυτό, στην περίπτωση του Γιόχαν, δεν ίσχυε.

Η κοινή γνώμη παραδοκούσε, από στιγμή σε στιγμή, να στείλει στο εκτελεστικό απόσπασμα τον Πωλ για την αιμομικτική σχέση του με τη Φόνη, αδιαφορώντας, όμως, μπροστά στον προικιστήρα που είχε «μυριστεί» τη μεγάλη περιουσία της, απότοκο της διασημότητάς της, καθώς και την αδυναμία της ίδιας στα νεαρά, καλοβαλμένα σώματα. Σε καμία περίπτωση δεν θα επέτρεπε ο Πωλ να συμβεί κάτι τέτοιο! Θα φρόντιζε να σταματήσει τον Γιόχαν, πριν εξελιχθεί σε παγίδα θανάτου για τη Φόνη! Είχε, άλλωστε, υποφέρει αρκετά κοντά της, από μικρή ηλικία, και δεν μπορούσε,

τώρα, να τον επηρεάσει και πολύ η γνώμη του κόσμου. Πιο πάνω από όλους και από όλα έμπαινε η προστασία της Φόνης και το συμφέρον της οικογενείας του!

Ετοιμαζόταν, λοιπόν, να της προτείνει να τη συνοδέψει ο ίδιος στην Πολωνία, για να την αποσπάσει από τα δίκτυα του Γιόχαν, όταν έφτασε η είδηση του αιφνίδιου θανάτου του πατέρα του από ανακοπή καρδιάς. Η Φόνη, παρά τον ελάχιστο σύνδεσμο που διατηρούσε με τον άντρα της αδελφής της, στενοχωρήθηκε πάρα πολύ, και έριξε, μάλιστα, ευθύνες στον εαυτό της που είχε γίνει η αιτία, κατά κάποιον τρόπο, ο καημένος ο Πωλ να μην προλάβει να δώσει στον δικαστή πατέρα του τη χαρά του γάμου του με μια όμορφη κοπέλα, καθώς και της απόκτησης παιδιών. Φυσικά, το αν η οικογένεια του Πωλ και το συγγενικό περιβάλλον είχαν ψυχανεμισθεί τη σχέση του με τη Φόνη – και, κυρίως, η μητέρα του – αυτό ήταν κάτι που θα παρέμενε επτασφράγιστο μυστικό και δεν θα το μάθαινε ποτέ κανείς.

Απ' την άλλη, το περιστατικό αυτό, από μόνο του, καθώς και το φορτίο της συγκινησιακής πίεσης που άσκησε επάνω τους το γεγονός του θανάτου, ξαναέφερε κάποια απομεινάρια οικειότητας μεταξύ τους. Είχανε, άλλωστε, με τα χρόνια, συνθηίσει τόσο ο ένας τον άλλο, και οι διάφορες συνθήκες που είχανε ζήσει μαζί είχανε συνδέσει κάθε λέξη – σχεδόν κάθε χειρονομία – με τόσες αναμνήσεις, που τους οδηγούσαν, ξανά και ξανά, στο παρελθόν και τους γέμιζαν με μια αθέλητη συγκίνηση, όπως ακριβώς οι κεραυνοί διασχίζουν το σκοτάδι, χωρίς, ωστόσο, να το διαλύουν.

Το ίδιο εκείνο πένθιμο βράδυ, μετά από αρκετές ημέρες ψυχρότητας, η Φόνη και ο Πωλ κοιμήθηκαν, και πάλι, μαζί, ενώ ο Γιόχαν κόντεψε, πραγματικά, να σκάσει από το κακό του!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ο Πωλ έπρεπε να λείψει από το Παρίσι για δύο εβδομάδες, για να επισκεφθεί το κτήμα του πατέρα του στην Côte d'Azur. Του είχε ανατεθεί η διαχείριση των αγαθών της περιουσίας του, καθώς η εύθραυστη υγεία της μητέρας του είχε επιδεινωθεί, μετά και από την απώλεια του συζύγου της. Ο πατέρας του, που δεν έθιγε ποτέ στα γράμματα που του έστελνε ζήτημα ευθύνης, ζητούσε, τώρα, στη διαθήκη του, να αναλάβει ο Πωλ όλα τα υπάρχοντα της οικογένειας, ως ο μοναδικός απόγονος.

Στο τελευταίο, μάλιστα, γράμμα του, ο άτεγκτος δικαστής έγραφε στον θετό γιο του:

«Αγαπητέ μου Πωλ

Θέλω να δεις, στην ενέργειά μου αυτή, μια απόδειξη του πατρικού μου ζήλου, όσον αφορά την ευτυχία σου, και όχι ως ένα είδος προσβολής προς την ανεξαρτησία σου. Μια ανεξαρτησία, άλλωστε, που ήξερες πολύ καλά να την υπερασπίζεις, με το να τη στρέφεις, πάντοτε, με επιτυχία, εναντίον των γονέων σου. Μέχρι τώρα, πίστευα πως κάτι το ευγενές σε έκανε να είσαι τόσο αφοσιωμένος στη θεία σου, τη Φόνη. Κι αυτό δεν ήταν άλλο από τις καλλιτεχνικές σου τάσεις και τις δικές της ευαισθησίες. Σήμερα, όμως, αυτό έχει ανατραπεί άρδην. Έως ότου ο ένας προστατεύει τον άλλο, σε μια σχέση παράνομη και που την κρατάτε κρυφή, δεν έχω παρά να οικτίρω το πνεύμα της ανεξαρτησίας σας, που σας οδηγεί να

κάνετε αυτό που, ουσιαστικά, θέλετε λιγότερο από οτιδήποτε. Το να μένετε, δηλαδή, ο ένας δίπλα στον άλλο...»

Και τελείωνε με τη διφορούμενη κατακλείδα, που θύμιζε λιγάκι λοξό χρησμό σε μαντείο των Δελφών...

»...Δεν θα αποφασίσω, όμως, εγώ για τη θέση στην οποία διαλέξατε να βάλετε τον εαυτό σας, εσύ και η αξιολάτρευτη – κατά τα λοιπά – θεία σου. Ωστόσο, επειδή αυτή η θέση έχει τις δυσκολίες της - και το γνωρίζω πολύ καλύτερα από σένα αυτό - θα ήθελα να τις λιγοστέψω, στο βαθμό που εξαρτάται κι από μένα.

Ο πατέρας σου,
Φρανσουά Ρεϊνώ»

Από την τελευταία αυτή φράση, ο Πωλ μάντευε το «σχέδιο» του πατέρα του. Για να τον αποτραβήξει από τα καταστροφικά δίκτυα της Φόνης, έπρεπε να τον στρέψει στο κτήμα τους, στην ενασχόλησή του μ' αυτό και στη διαχείριση όλων των περιουσιακών τους στοιχείων, που δεν ήταν ευκαταφρόνητα.

Τώρα που ξαναθυμόταν τη κηδεία και έβλεπε νοερά την εικόνα του να στέκεται στο πλάι της μητέρας του, του κατέτρωγε τα σωθικά το βασανιστικό δίλημμα ανάμεσα στην επιθυμία του να διακόψει έναν αταίριαστο δεσμό και στο φόβο μήπως πικράνει μια γυναίκα που αγάπησε πολύ. Η καρδιά του υπέφερε. Από την άλλη, όμως, και ο εγωισμός επαίρονταν. Γιατί, όσο κι αν νόμιζε, λόγω της απειρίας της νιότης του, ότι θυσιάζεται καλόπιστα στην απελπισία που προκάλεσε στη Φόνη, στην πραγματικότητα θυσιάζοταν στις αυταπάτες της ίδιας του της ματαιοδοξίας.

Η Φόνη, δύο εβδομάδες πιο μπροστά, έκλαιγε και παραληρούσε. Παρόλο αυτά, δεν μπορούσε να αγνοηθεί το γεγονός

ότι είχε βρει, πολύ γρήγορα, την πολυπόθητη παρηγοριά στην αγκαλιά ενός άλλου συνομπλικού του, του *Γιόχαν!* Πόσο ερωτευμένος, επομένως, μπορούσε να παραμένει ακόμη με τη *Φόνη*; Η υπόληψη της *Φόνης* δεν ήταν άψογη. Παρέμενε μια χειριστική γυναίκα, που τον εξουσίαζε και τον έσερνε από πίσω της. Μήπως, λοιπόν, όντως, ο ζήλος του πατέρα του για την προσωπική του ευτυχία έπρεπε να ληφθεί σοβαρά υπόψη;

Η *Φόνη* τον είχε πλησιάσει την ώρα της ταφής, σφιγγοντάς του το χέρι με συμπάθεια. Αισθάνθηκε ν' ανατριχιάζει στο άγγιγμά της. Δεν ήξερε, πια, αν αυτή η γυναίκα τον αγαπούσε πραγματικά ή τον μισούσε θανάσιμα. Αν κατάλαβε ποτέ το κακό που του είχε κάνει. Αν ήταν ώριμη επιλογή της ο ίδιος ή ένα εύκολο θύμα προς σφαγή, μαζί με τόσα άλλα στο παρελθόν και άλλα τόσα που θα προέκυπταν στο μέλλον...

Έσφιξε κι αυτός το χέρι της, και προσπάθησε να θυμηθεί τις στιγμές που αυτό το χέρι είχε γίνει ένα με το δικό του. Δεν της είχε πει, ακόμη, τίποτα για το γράμμα του πατέρα του και τη διαθήκη. Εξάλλου, η *Φόνη* ήταν, πάντα, υπεράνω όλων αυτών. Το σώμα της, η ψυχή της, το μυαλό της ήταν σμιλευμένα με τη σμίλη του έρωτα. Το χρήμα υπήρχε στη ζωή της, αλλά αδιαφορούσε παντελώς για την αξία του. Πολλές φορές, μάλιστα, γελούσε και έλεγε πως «φτωχούς δεν θέλουν ούτε καν τα μοναστήρια». Γι' αυτό και πίστευε πως πραγματικά «χρηστός» είναι αυτός που δεν έχει δεκάρα τσακιστή στην τσέπη του!

— Αγάπη μου, είμαι δίπλα σου..., του ψιθύρισε στ' αυτί, την ώρα που οι νεκροθάφτες σκέπαζαν το φέρετρο με χώμα, για να κρυφτεί και το παραμικρό σημείο του βερνικωμένου ξύλου καρυδιάς, που είχε γίνει η τελευταία κατοικία για τον πατέρα του.

— Ο *Γιόχαν*;

— Ο Γιώχαν...

— Τον αγαπάς, Φόνη;

Η μητέρα του, με μάτια γεμάτα δάκρυα, γύρισε δυο φορές το κεφάλι της και τους κοίταξε. Της έκανε εντύπωση που, σε μια τέτοια τραγική στιγμή, ο γιος της και η αδελφή της μιλούσαν ψιθυριστά, σχεδόν συνωμοτικά, μεταξύ τους...

— Σ' αγαπώ, Πωλ..., ακούστηκε ξέπνοα η φωνή της Φόνης και σκούπισε ένα δάκρυ που πήγε να κυλήσει στο μάγουλό της

— Τον Γιώχαν;... Τον αγαπάς;

Η μητέρα του δεν άντεξε και έπεσε στην αγκαλιά του. Εκείνος, δυσφορώντας από το βάρος του κορμιού της και την «ακαταλληλότητα» μιας τέτοιας εξέλιξης, προσπάθησε, φανερά εκνευρισμένος, να αποδεσμευθεί, χτυπώντας την ελαφρά στην πλάτη...

— Έλα, μητέρα... Μην κάνεις έτσι. Θα είναι αναπαυμένος, τώρα, ο πατέρας.

Η ηλικιωμένη γυναίκα αισθάνθηκε τη γη να υποχωρεί κάτω από τα πόδια της. Ο γιος της δεν της ανήκε. Ανήκε, για χρόνια, στην αδελφή της, και πολύ περισσότερο σήμερα από ποτέ. Θα ήταν μόνη της, από δω και στο εξής. Ολομόναχ. Έπρεπε να το πάρει απόφαση.

Η Φόνη, που σαν λογοτέχνιδα ήξερε να μπαίνει στις ψυχές των ανθρώπων με μεγαλύτερη ευκολία, κατάλαβε τον φόβο της αδελφής της και ανέλαβε η ίδια να την παρηγορήσει, βλέποντας την αμνηχανία και τον εκνευρισμό του Πωλ.

Έγειρε, λοιπόν, στον ώμο της χήρας, πλέον, αδελφής της, κάτω από το επίμονο και έκπληκτο βλέμμα του ανεψιού της, και άφησε τον εαυτό της να λυθεί σε αναφιλητά, για την απώλεια του συγγενικού προσώπου...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Οι ευγενικές ψυχές, οι ανώτεροι χαρακτήρες, οι αγνές και γενναιόδωρες καρδιές αποτελούν, δυστυχώς, λεπτομέρειες στις οποίες δεν εμβαθύνει αρκετά η κοινή γνώμη. Αντιθέτως, τα γεγονότα, από μόνα τους, είναι, αδιαμφισβήτητα, δημόσια και, δύσκολα, διαγράφονται από τη μνήμη της κοινωνίας, ακόμη και από τη μνήμη του πιο αδιάφορου παρατηρητή.

Ο πατέρας του Πωλ, λίγο πριν κλείσει τα μάτια του μια για πάντα, είχε κάθε λόγο ν' ανησυχεί για το μέλλον του γιου του.

Πρέπει κανείς να ξέρει τι θέλει σ' αυτόν τον κόσμο, και ο Πωλ, όπως όλα έδειχναν, δεν διέθετε αυτή τη γνώση. Ο θετός γιος της οικογένειας Ρεϊνώ δεν επρόκειτο ποτέ, λόγω «συγγένειας», να παντρευτεί τη Φόνη. Η μεγάλη διαφορά ηλικίας, επίσης, που είχαν οι δυο τους, υπαγόρευε ότι, για άλλα δέκα χρόνια περίπου, θα ήτανε σε θέση να κάνει έρωτα μαζί της και, μετά, θα έπρεπε να συμφιλιωθεί με την ιδέα ότι έχει στο πλάι του μια ηλικιωμένη γυναίκα που πρέπει, απλώς, να τη φροντίζει.

Θα έφτανε στα μισά της ζωής του χωρίς να έχει αρχίσει τίποτα και χωρίς να έχει τελειώσει κάτι που να τον ικανοποιεί. Με τα χρόνια, θα κυριαρχούσε μέσα του η ανία, ενώ, στη Φόνη, η έντονη δυσαρέσκεια. Η κάθε μέρα του θα γινόταν όλο και λιγότερο ευχάριστη για τον ίδιο, και, ταυτόχρονα, η παρουσία του όλο και περισσότερο απαραίτητη για τη γυναίκα αυτή.

Παρά την καταγωγή του, την περιουσία και το ξεχωριστό του πνεύμα, θα καταντούσε να ζει ξεχασμένος από τους φίλους του,

τυραννισμένος από μια ύπαρξη που, ποτέ, δεν θα ήταν ευχαριστημένη με τίποτα μαζί του. Όλες οι πόρτες, οι οποίες υπό άλλες συνθήκες θα ήταν ανοικτές για να διαπρέψει, όπως οι επιστήμες, ο στρατός, η διοίκηση, θα έκλειναν, σε λίγο, ερμητικά, πίσω του, για πάντα.

Τι έμενε, λοιπόν; Μια ψυχή κουρασμένη από τις πικρές αυτές σκέψεις, όπως η ψυχή του δικαστή πατέρα του, ζήτησε να βρει, ξαφνικά, καταφύγιο, στις εντελώς αντίθετες. Αναλογίστηκε την ανάπαυση, την εκτίμηση, ακόμη και την ανεξαρτησία που θα του πρόσφερε ένας αιφνίδιος θάνατος και αποφάσισε να απελευθερωθεί από τα δεσμά που τον έσερναν εδώ και καιρό. Με πόση ανυπομονησία ποθούσε να ξαναβρεί την «πατρίδα» του και την κοινωνία των αγγέλων! Ο ουρανός... Ο απέραντος ουρανός θα άνοιγε την αγκαλιά του για να δεχτεί τον ευυπόληπτο Κύριο Φρανσουά Ρεϊνώ. Παίρνοντας υπερβολική δόση από το φάρμακο που, για έτη πολλά, τον κράτησε στη ζωή, τώρα θα τον οδηγούσε στην «άλλη ζωή». Όπως και έγινε...

Ο Πωλ τα είχε καταλάβει όλα. Είχε πικράνει, με τις επιλογές του, την καρδιά του γέρου πατέρα του, αναστενάζοντας μακριά του και μένοντας στο Παρίσι, όπου τα νιάτα του περνούσαν μοναχικά, δίχως τιμή και δίχως ίχνος χαράς.

Ανοίγοντας τη βαριά καγκελόπορτα του κτήματος στην *Côte d'Azur*, σαν χείμαρρος ξεχύθηκαν μέσ' τη ψυχή του οι παιδικές του αναμνήσεις... Περιπλανήθηκε έτσι για λίγο, απορροφημένος στο ονειροπόλημά του, ανάμεσα στον ίσκιο των ψηλών δέντρων, ενώ τα ξερά αγριόχορτα τού έφερναν ρίγη συγκίνησης, που προσπαθούσε να συγκρατήσει σε κάθε του βήμα.

Ασυναίσθητα, σταμάτησε μπροστά στον παλιό πύργο που διατηρούσε η οικογένειά του από την εποχή των παππούδων του. Η μέρα έγερνε και ο ουρανός πήρε να γίνεται όλο και πιο γαλή-

νιος, με τον κάμπο να ερημώνει, και τους εργάτες να μαζεύουν τα λιγοστά πράγματά τους, για ν' αφήνουν τη φύση στην πουχία της, να βρει, και πάλι, τον εαυτό της.

Το σούρουπο, στο κτήμα της *Côte d'Azur*, είχε ανέκαθεν ένα ξεχωριστό «χρώμα». Οι σκιές πύκνωναν, στιγμή τη στιγμή, και μια απέραντη σιγή τύλιγε τα πάντα. Οι μακρινοί θόρυβοι καταλάγιαζαν, και κάθε είδους ανησυχία μετατρέπονταν σ' ένα πιο ήρεμο και επιβλητικό συναίσθημα.

Κοιτάζοντας αφηρημένα τον γκριζωπό ορίζοντα, χωρίς να μπορεί να διακρίνει τα θολά του περιγράμματα, ο Πωλ σκέφτηκε ότι, απασχολημένος τόσο καιρό με τα προσωπικά του θέματα, είχε αποξενωθεί από κάθε γενικότερη ιδέα περί της ομορφιάς αυτού του κόσμου...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Σχεδόν όλη η νύχτα του Πωλ πέρασε έτσι... Όταν η ψυχή ξανασηκώνεται ύστερα από μακρόχρονη και ταπεινωτική υποτίμηση, το μόνο που μένει, κάπου-κάπου, είναι η θέα μιας μακρινής κατοικίας, μέσα στον έρημο κάμπο, μαζί και μ' ένα φως ακνό να διαπερνά το μισοσκόταδο.

Η ιδέα του θανάτου κυριαρχούσε μέσα του περισσότερο από ποτέ, τώρα που τα σημάδια της κηδείας του πατέρα του ήταν ακόμη νωπά. Στις πιο έντονες παραφορές του, στο παρελθόν, αρκούσε να τον ηρεμήσει ένα χάδι της Φόνης και μια συζήτηση μαζί της. Σήμερα, όμως, στη δεσπόζουσα μοναξιά του πύργου, στο πατρικό κτήμα, λίγα μόλις μέτρα από τα διάφανα νερά της θάλασσας, ένα γλυκό και γαλήνιο αίσθημα κυριάρχησε στη καρδιά του, όπως η φυσική κούραση που δεσμεύει τα μέλη του σώματος και φέρνει μια ηρεμία που καταπραΰνει, σαν βάλοαμο, τα πάθη και την ένταση της μέρας.

Μόλις θα έπαιρνε να χαράζει, όλα τα αντικείμενα γύρω του, που τα σκέπαζε, τώρα, η αχλή, θα γινόταν, ξανά, διακριτά. Η επαφή με την άμμο... Το νοτισμένο χνώτο του ανέμου... Η παιχνιδιάρικη κίνηση του ξανθωπού σταχυού, που περιπλέκει την χάρη του με μια επαίσχυντη αδιαφορία για το αύριο... Πόσο ωραία, όμως, είναι αυτή η αισχύνη! Καμία κατάσταση ανέκφραστης αγωνίας δεν σκιάζει τις στιγμές, και αυτές στολίζουν τον έρωτα, μονάχα, με αίσθηση και ηδονή. Τι να 'ναι, τότε, ο έρωτας, αν όχι η μόνη αιτία και η αρχή των πάντων; Της ευτυχίας και της δυστυχίας;

Δύναμη ακατανίκητη, που δεν σε αφήνει να παραιτηθείς από το πάντρεμα της μέρας;

Η Φόνη... Πάντα, η Φόνη. Αυτή που είχε έρθει στη ζωή του σαν παράσταση θεάτρου. Σαν μια παράλογη ασυνέπεια της μοίρας, που εξοικειώνει από νωρίς ένα παιδί με ανεξιχνίαστα μυστήρια και που, αργότερα, εκείνα λύνουν τα μάγια τους για να γίνουν πόνος και πάλι με αιθέρα...

Ο έρωτας ενός μικρού αγοριού για την αδελφή της μητέρας του έχει τα χρώματα του παραμιλητού μέσα στη νύχτα.

Μόνο που, πρώτα, ο υπνοβάτης οφείλει να έχει εξασφαλίσει ότι στο υπνοδωμάτιό του δεν υπάρχουν αυτιά τριγύρω, για να ακούσουν και να εισβάλλουν στο πιο αρχέγονο κομμάτι της ψυχής του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Όταν ξύπνησε την άλλη μέρα, οι σκέψεις εξακολουθούσαν να τον καταδιώκουν. Αυτό, όμως, που τον έκανε να κατανικήσει τη δυσαρέσκεια για την οποία κατηγορούσε τον εαυτό του ήταν η αναπάντεχη επίσκεψη της Φόνης, αργά το απόγευμα, στο κτήμα.

Τη δέχτηκε με παράφορο ενθουσιασμό, και η ταραχή του την συγκίνησε βαθιά. Η συζήτησή τους ήταν σύντομη γιατί γρήγορα ο Πωλ σκέφτηκε ότι η Φόνη θα χρειαζόταν ξεκούραση, και έτσι την οδήγησε στο δωμάτιό της, χωρίς να της πει κάτι που θα μπορούσε να πληγώσει την καρδιά της, όπως, για παράδειγμα, να την ρωτήσει για τον Γιόχαν. Προτίμησε να της δώσει ένα δωμάτιο με μονό κρεβάτι, για να μην την φέρει σε δύσκολη θέση, σε περίπτωση που εκείνη δεν επιθυμούσε, πλέον, να κοιμηθεί μαζί του. Όμως, η Φόνη χαμογέλασε με τη νέα υποκρισία του ανεπιού της, και αν και αποστρεφόταν να ξεστομίσει αυτή την ομολογία, της φάνηκε, ωστόσο, ανέντιμο να μην δηλώσει, με κάποιον τρόπο, ότι η πραγματική δυσκολία από μέρους της δεν ήταν η έλλειψη του έρωτά της για τον Πωλ, αλλά...

— Παλιότερα, δεν θέλαμε ενδιάμεσα πρόσωπα για κριτές μας. Τώρα, που εμπιστευόμαστε σε άλλους την καρδιά μας, οι χωριστές κρεβατοκάμαρες μπήκαν ανάμεσά μας.

— Δεν ήσουν ποτέ ένα καθήκον που επέβαλα στον εαυτό μου, Φόνη, απάντησε εκείνος μελαγχολικά, λες και η νύχτα είχε αρχίσει να τυλίγει τα μάτια του με τη σκιά της

— Πολλές φορές... Οι άνθρωποι βιάζονται να ασχοληθούν

με τα συμφέροντα της οικογενείας τους, για να εγκαταλείψουν ευκολότερα μια υπόθεση που τους βαραίνει... Κι αυτό το ονομάζουν *αφοσίωση*. Θα προτιμούσα καλύτερα το μίσος σου, *Πωλ*, είπε, μετά από μια σύντομη σιωπή, ενώ τον κοίταζε έντονα στα μάτια

— Δεν μπορώ να σε μισώ, *Φόνη*... Ποτέ δεν θα γίνει αυτό.

— Τότε... Τότε, δείξε μου ότι μ' αγαπάς, *Πωλ*.

— Και ο *Γιόχαν*;... Κοιμάσαι με τον *Γιόχαν*;

— Θέλω να κοιμηθώ μαζί σου...

Όταν το άδυτο που επιβιβάζει τα χαλάσματα, τα οποία η νύχτα τύλιγε στον κόρφο της τόσο καιρό, έρχεται, απροσδόκητα, να φωτιστεί, τότε τα πτώματα που κλεισμένα σ' έναν τάφο διατηρούσαν την αποτρόπαια όψη τους, μόλις τα χτυπήσει ο εξωτερικός αέρας, γίνονται, τώρα, σκόνη και θρύψαλα. Έτσι κι οι αναστολές των δυο σωμάτων έγιναν σκόνη και θρύψαλα μπροστά στον θρίαμβο του έρωτα...

Η *Φόνη*, διαδοχικά περήφανη και ικετευτική, ευερέθιστη, μετά, από τη φλόγα του πάθους και, την ίδια στιγμή, τρυφερή και δοτική, πρόφερε, στην κορύφωση της ηδονής, αυτό που ο *Πωλ* ζητούσε να ακούσει και, απ' την άλλη, πάλευε ν' αποτινάξει, σαν ρούχο βρώμικο, από πάνω του:

«Είσαι δικός μου...»

Μετά, αποκαμωμένη από την άνιση *μάχη* - γιατί ποτέ το ηθικό και νόμιμο δεν κρύβεται στα πιο κρυφά, πρωτόγονα ένστικτά μας - αφέθηκε ν' αποκοιμηθεί, δίχως ντροπή και δίχως αυταπάτες...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Κάθε που τελείωνε μια νύχτα με τη Φόνη, το ξημέρωμα της μέρας γινόταν για τον Πωλ πηγή νέας και μεγαλύτερης εμπειρίας. Όσο το σκοτάδι αποτελούσε κρησφύγετο για εκείνον, τόσο, αντιθέτως, το φως του δημιουργούσε την αίσθηση ότι, στα μάτια ενός άορατου πλήθους, γινόταν ο ίδιος αντικείμενο απορίας και μομφής.

Το πρωί, η ευερέθιστη φύση της Φόνης - που έφερε... ούτε καν ήξερε, πια, ο Πωλ τι είδους φλόγα ήταν αυτή! - κατέστρεψε, γρήγορα, την όποια εκτίμηση προς το πρόσωπό της, αποκαλύπτοντας, μονάχα, τα ελαττώματά της και κάνοντας τον νεαρό να καταδικάζει οικτρά τον εαυτό του, για άλλη μια φορά, για κατάχρηση πάθους, έλλειψη φρόνησης και πνεύματος αυτοπειθαρχίας από μέρους του.

Οι αντίπαλοί του, άλλωστε, υποστήριζαν, εδώ και καιρό, ότι είχε απομακρύνει την πατρική εύνοια - για να μην αναφερθούμε και στις φωνές εκείνες που πίστευαν ότι είχε γίνει η αιτία του θανάτου του δικαστή πατέρα του - με τις αμέτρητες «υϊκές» παρεκτροπές του.

Μπορεί, κατά βάθος, να του είχαν συγχωρέσει το οποιοδήποτε νεανικό του πάθος για μια γυναίκα του «αναστήματος» της Φόνης, του καταλόγιζαν, όμως, βλαπτική συμπεριφορά εναντίον του «θύματός» του. Κι αυτό αποτελούσε και την πιο παράξενη εναλλαγή της αλήθειας. Γιατί, ενώ ο ίδιος θεωρούσε τον εαυτό του θύμα της ακλόνητης θέλησής αυτής της σκληρής γυναίκας,

όλος ο γνωστός, καλλιτεχνικός και μπ, κύκλος της Φόνης τη λυπόταν σαν θύμα της δικής του επιρροής! Το έβλεπε στα μάτια τους, όταν το βλέμμα τους έπεφτε επάνω του. Και, ίσως, και να μην είχαν εντελώς άδικο...

Η Φόνη, στο βάθος της καρδιάς της, δεν έπαψε ποτέ να τον αγαπάει. Ακόμη και η «κακή διαγωγή» της ήταν δικό του έργο. Την εξανάγκαζε ύπουλα να παραφέρεται, μ' έναν υπόγειο τρόπο. Πώς μπορούσε, επομένως, μετά από όλα αυτά, να την τιμωρήσει για τις απρονοησίες που την εξωθούσε ο ίδιος να κάνει και να την εγκαταλείψει, μετά, τόσο άσπλαχνα; Για το μόνο που ήταν σίγουρος – ή, τουλάχιστον, αρκετά σίγουρος – ήταν πως, μέχρι τώρα, δεν είχε ενεργήσει από κανενός είδους υπολογισμό, αλλά οδηγούνταν, πάντα, από τα πραγματικά και φυσικά του αισθήματα. Είναι, λοιπόν, δυνατόν, αυτά τα αισθήματα, αν και αληθινά, να είχαν σπείρει τόση δυστυχία στη Φόνη και σ' εκείνον;

Σε μια αποστροφή του λόγου της, η Φόνη σπκώθηκε όρθια από το κρεβάτι, χλωμή από τον πρωινό τους καβγά, και φώναξε:

— Πωλ, δεν ξέρεις το κακό που μου κάνεις! Θα το μάθεις, μια μέρα, πάνω από τον τάφο μου!

Ο νεαρός άντρας άνοιξε τη στενή πόρτα του πύργου και βγήκε έξω. Τα πρωινά, στο κτήμα της *Côte d'Azur*, είχανε, από τα χρόνια που ήταν μικρό αγόρι, μια παράξενα νοτισμένη αύρα.

Πόσο δυστυχισμένος ήταν, στ' αλήθεια! Όταν η Φόνη μιλούσε έτσι, πόσο δυστυχισμένο τον έκανε! Γιατί να μην έχει βρει το θάρρος, μέχρι τώρα, να την απαλλάξει και να ριχτεί πρώτος αυτός σ' έναν τάφο!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Η ανεξήγητη ανοχή στα χαλαρά ήθη βαραίνει, συνήθως, τον εγωιστή και διεφθαρμένο άνθρωπο, στη συνείδηση του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας. Με μια δεύτερη, όμως, ματιά - όπως και σε όλα τα πράγματα, εξάλλου - μπορεί ένα τέτοιο συμπέρασμα να μην είναι αληθινό στην ουσία του, αλλά κατάλληλο, μονάχα, για να προκαλέσει φτηνούς εντυπωσιασμούς, κάτι, ωστόσο, απολύτως ταιριαστό με τη γενικότερη «ελαφρότητα» που χαρακτηρίζει τον κόσμο και τα, πάσης φύσεως, σκάνδαλα που αυτός διαδίδει άκριτα.

Μόλις ο Πωλ επέστρεψε στον πύργο, ακολούθησε και νέος καυγός ανάμεσά τους. Έβαλε τις φωνές στη Φόνη και της ζήτησε να εξαφανίσει όλους τους θαυμαστές που είχε μαζέψει γύρω της, μόνο και μόνο για να τον κάνει να αισθάνεται άσχημα και να φοβάται ότι θα την χάσει. Η αντίδρασή της ήταν άμεση, και τα λόγια της ήρθαν πάνω στην ώρα να λαβώσουν ακόμη πιο πολύ την ήδη πληγωμένη του καρδιά...

— Αποζητάς μια επίπλαστη ευτυχία, Πωλ! Το μόνο που καταφέρνεις, όμως, είναι να βάζεις αλυσίδες στα χέρια και τα πόδια μας!

— Πάμε να φύγουμε από δω, Φόνη... Σε παρακαλώ.

— Να πάμε, πού, Πωλ! Πού;

— Στην Αμερική... Δεν ξέρω... Μακριά από όλους και από όλα. Η ζωή μας εδώ είναι μια συνεχής θύελλα. Δεν το βλέπεις;

— Ω! Θεέ μου!... Πόσο σκληρός είσαι, Πωλ!... Κάποτε η οικειότητά μας ήταν γλυκιά...

— Γλυκιά! Δεν μπαίνω στο παιχνίδι σου, Φόνη!... Γελίσει αν

νομίζεις ότι θα ξαναζωντανέψεις τον έρωτά μου, βάζοντας μέσα μου το σαράκι της ζήλιας να με κατατρώγει, μέρα και νύχτα!

Ακούγοντας τα οργισμένα αυτά λόγια του ανεπιού της και, τρέμοντας από φόβο μήπως και διακόψει με καμιά ασυλλόγιστη κίνησή της τη μεγάλη κρίση που περνούσαν οι δυο τους, περιμένοντας τη στιγμή να ελευθερωθούν από ό,τι τους βάραινε, η Φόνη μαλάκωσε και τον πλησίασε, κλείνοντας το αγαπημένο του χέρι μέσα στο δικό της...

— Νομίζεις πως άλλαξα; ακούστηκε, ξεψυχισμένα, η φωνή της.

— Κάποτε ήσουν απασχολημένη μόνο με μένα... απάντησε εκείνος θλιμμένα.

— Και τώρα;

— Τώρα... Ενθαρρύνεις αισθήματα και ελπίδες σε νεαρούς γοπτευμένους από την παρουσία σου.

Το χέρι του άρχισε να τρέμει, και έτσι το τράβηξε γρήγορα μέσα από το δικό της. Εκείνη πλησίασε το παράθυρο και κοίταξε τη θάλασσα που απλωνόταν κάτω από το μεγάλο μπαλκόνι

— Η θάλασσα... Κοίταξέ την, Πωλ... Άλλοτε ήρεμη και άλλοτε ταραγμένη... Είναι, όμως, ελεύθερη... Κανείς δεν μπορεί να την κατηγορήσει για αδυναμία... Μέσα στην απομόνωση που βρίσκεται η καρδιά της, η μόνη της παρηγοριά είναι οι λέξεις που προφέρουν τα χείλη ενός ψαρά.

— Μπορούσαμε να είμαστε ευτυχισμένοι, Φόνη, αν το ήθελες.

— Η αλήθεια της φαίνεται παντού... συνέχισε εκείνη στον ίδιο ξέπνοο τόνο, σαν υπνωτισμένη.

— Ποιας;

— Της θάλασσας.

— Τι είναι αυτά που λες! Για μας μιλάμε! Όχι για τη θάλασσα!

— Καμιά φορά... το καλύτερο είναι να αφήσουμε το ρεύμα

να μας παρασύρει εκεί που πηγαίνει από μόνο του, είπε εκείνη, μετά από λίγα λεπτά σιωπής.

Την έκλεισε παθιασμένα στην αγκαλιά του, ακουμπώντας το υγρό, από τα δάκρυα, μάγουλό του επάνω στο δικό της...

— Εμένα αγαπάς, Φόνη... Μόνο εμένα... Πες το... Πες το.

— Είμαι κακιά, Πωλ; κοίταξε τα δάκρυα που κυλούσαν από τα μάτια του νεαρού.

— Κάποιες φορές...

— Όχι... Όχι... Δεν είμαι κακιά, αγάπη μου... Μην το ξαναπείς αυτό, σε παρακαλώ, είπε εκείνη και έγειρε πάνω στον ώμο του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Τοποθετημένο στη χερσόνησο του *Saint-Roche*, το κάστρο ήταν χτισμένο πάνω από τα είκοσι έξι μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας. Αυτό έκανε τη θέα να είναι πανοραμική και το στεφάνι του ήλιου να έχει αγκαλιάσει με τη ζεστή θαλπωρή του τα κορμιά όλων των τουριστών που επισκέπτονταν την πόλη της *Antibes*.

Η Φόνη είχε καλύψει το χρυσοκόκκινο κεφάλι της με ένα πολύ ωραίο μεταξωτό μαντίλι, και ο Πωλ, φορώντας λευκό πουκάμισο και εκρού παντελόνι, ήταν πολύ όμορφος, με τα ξανθωπά μαλλιά του να ανεμίζουν στον άνεμο, έτσι όπως ήταν ανεβασμένοι οι δυο τους στο ψηλότερο σημείο του *Fort Carré*.

Ακολουθώντας το χιλιο-περπατημένο κεντρικό μονοπάτι, βγήκαν, τελικά, σε μια μικρή, οξειδωμένη κερκόπορτα, από αυτές που η απληστία του ανθρώπου άφησε πολλές τρύπες επάνω της, κάνοντας και την Ιστορία να μοιάζει διάτρητη από τα βόλια των πάσης φύσεως, εισβολέων.

Η Φόνη, κουρασμένη απ' τον καυτό ήλιο και την πεζοπορία, κάθισε κάτω και, χωρίς δεύτερη σκέψη, έγειρε το κορμί της στο στενό άνοιγμα μιας πολεμίστρας, που τη στήριζε το οδοντωτό παραπέτο...

— Τι κάνεις;... Θα πέσεις! τρόμαξε ο Πωλ και, με το χέρι του, άρπαξε, ακαριαία, το μπράτσο της

— Μην φοβάσαι, γλυκιέ μου, γέλασε αυτή καθησυχαστικά, βλέποντας την αγωνία στα μάτια του ανεψιού της, και χάιδεψε τρυφερά το χέρι του. «Είπαμε ότι είμαι αδύνατη. Όχι, όμως, και

τόσο, για να περνάω μέσα απ' το άνοιγμα μιας πολεμίστρας!»

Η πόλωση του φωτός και το απαλό αεράκι πήραν μεριάς όλες τις ανησυχίες και τις άσχημες σκέψεις περασμένων μηνών και μέθυσαν τα μαυρισμένα κορμιά τους από τον μεθυστικό κορεσμό χρωμάτων κι ουρανού...

Εκείνη κούρνιασε στην αγκαλιά του και έκλεισε, αποκαμωμένη, τα μάτια της, κι αυτός, βγάζοντας τα γυαλιά ηλίου του, άφησε ακάλυπτο το πράσινο βλέμμα του να «δέσει» με το γαλάζιο της θάλασσας...

— Σαν δυο γλάροι, απολαμβάνουμε τον ζεστό ήλιο... ακούστηκε, ξέπνοα, η φωνή της, κρατώντας τα μάτια της ερμητικά κλειστά, με το κεφάλι της ν' ακουμπάει στο στήθος του.

— Κουράστηκες, Φόνη. Στην επιστροφή, θα πρέπει να σε πάρω στα χέρια μου και να σε κατεβάσω... την πείραξε εκείνος, ενώ χάιδευε, με απαλές κινήσεις, τα μαλλιά της.

— Πωλ... Να θυμηθούμε να χαράξουμε τα ονόματά μας πάνω στην πέτρα, είπε, μετά από λίγο, ανοίγοντας τα μάτια της και κοιτάζοντας, μελαγχολικά, τον ουρανό.

— Γιατί;

— Γιατί... Υπάρχει μια παλιά συνήθεια στο κάστρο...

— Τι συνήθεια, Φόνη;

— Οι επισκέπτες, φεύγοντας, ν' αφήνουν τις μνήμες τους στις πέτρες των τοιχωμάτων του.

— Μα... Εσύ είπες τα ονόματά μας.

Σταμάτησε να χαϊδεύει τα μαλλιά της και παρατήρησε, σκυμμένος πάνω από το μέτωπό της, ότι τα μάτια της είχαν βουρκώσει...

— Το ίδιο είναι, αγάπη μου. Τα ονόματά μας θα είναι, πάντα, οι μνήμες μας...

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο άνθρωπος διαφθείρεται, όταν βαραίνει την καρδιά του μια σκέψη που είναι αναγκασμένος να κρύβει για αρκετό καιρό.

Στη μεγάλη δεξίωση προς τιμήν του εκδότη της *Φόνης*, η διπλοπροσωπία του *Πωλ*, στα πηγαδάκια που είχαν σχηματιστεί και στις *ανάλαφρες* κουβεντούλες που πλανιόταν στον αέρα, ήταν κάτι που απείχε πολύ από τον πραγματικό του χαρακτήρα. Η αρχική του πρόθεση, ασφαλώς, ήταν να μιλήσει επαινετικά για τη *Φόνη*, ως όφειλε. Χωρίς να το καταλάβει, όμως, γρήγορα άρχισε να παραφέρεται και να εκφράζεται μ' έναν όλο και πιο απερίσκεπτο και επιπόλαιο τρόπο για εκείνη.

Στον λογοτεχνικό κύκλο της *Φόνης*, ο *Πωλ* δεν ήταν άγνωστος, και, πολλές φορές, τον είχαν δει να στέκεται δίπλα στη γνωστή λογοτέχνηδα, αγνοώντας οι περισσότεροι τον συγγενικό δεσμό που τους ένωνε και μένοντας, μονάχα, στον ερωτικό. Αυτό που δεν μπορούσαν, ωστόσο, να δούνε, τούτη την ώρα, όλοι αυτοί που τους είχαν περικυκλώσει σαν βδέλλες ήταν η «χαμένη τους

ανάσα» και τα χαμένα όνειρά τους. Γιατί, πράγματι, η «υπόθεσή» τους έμοιαζε, πια, με «χαμένη υπόθεση»...

Ως τώρα, ο Πωλ είχε καταφέρει να έρθει σε επαφή με τους πιο σημαντικούς λογοτέχνες του κύκλου της ερωμένης του και, παρόλο αυτά, δεν είχε τίποτε άλλο να αποδείξει πέρα από το ότι ήταν ο συνοδός της και, ίσως, ο «άνθρωπός» της.

Άλλοτε, λοιπόν, υπαινίσσονταν, σε όποιον τον πλησίαζε για να του πιάσει συζήτηση, ότι αναγνώριζε την αναγκαιότητα να απομακρυνθεί, γενικά, από τις «γυναίκες» και άλλοτε, γελώντας, διακωμωδούσε το δράμα του, λέγοντας πόσο δύσκολο, όμως, είναι, στη πραγματικότητα, για έναν άντρα, να διακόψει από αυτές!

Άμοιρη ψυχή. Ό,τι γράφουμε μέσα της μ' ένα αίσθημα τύφης δεν δίνει περιθώριο στο ήρεμο και καρτερικό πέρασμα της μέρας, αλλά στην αμχανία και την κολακεία του εγωισμού...

Ο πατέρας του, λίγο πριν πεθάνει, σε μια από τις τελευταίες συναντήσεις που είχανε οι δυο τους, του είχε πει:

«Όσο ο τρόπος της ζωής σου, Πωλ – τον οποίο δεν επιθυμώ καθόλου να επιδοκιμάσω – έχει κάτι το ιδιότυπο, τόσο σημαντικότερο γίνεται για σένα να διαλύσεις αυτές τις προκαταλήψεις, αναφορικά με την εμφάνισή σου στον κόσμο...»

«Με την εμφάνισή σου στον κόσμο...»

Πόσο πρωτεύουσα θέση έχει, τελικά, η «εμφάνιση στον κόσμο»! Τόσο σημαντική, που ο Πωλ δεν μπορούσε να ξεχάσει ότι ο ευυπόληπτος δικαστής συνέχισε το «κήρυγμά» του, εκείνη την ημέρα, συμπληρώνοντας:

«Θα συναντήσεις τις ωραιότερες γυναίκες του κόσμου. Η αλήθεια είναι ότι δεν θα βρεις αυτή που αγαπάς πραγματικά. Αυτό με στεναχωρεί, γιε μου. Όμως, υπάρχουν τόσες και τόσες γυναίκες,

που δεν τις βλέπει κανείς παρά μονάχα στο σπίτι τους... Και, ωστόσο, οφείλει να τις εκτιμήσει πολύ γι' αυτό και να τις παντρευτεί».

Γύρισε και κοίταξε τα μάτια που τον παρατηρούσαν διερευνητικά. Ήταν, σχεδόν, ολοφάνερο πως οι πιο πολλοί διηγιόταν, σε «συνωμοτικό» τόνο, την ιστορία του με τη Φόνη. Επιπλέον, όσο κι αν ήθελε να σκεφτεί θετικά, δεν μπορούσε να αγνοήσει το γεγονός πως ο καθένας, χωρίς αμφιβολία, αφηγούνταν αυτή την ιστορία με το δικό του τρόπο, δίνοντας τη δική του ερμηνεία στα πράγματα.

Άρχισε να τον λούζει κρύος ιδρώτας, πότε να κοκκινίζει και πότε να χλοιάζει. Όσο δε διπλασιάζονταν οι επιτηδευμένες φιλοφρονήσεις προς το πρόσωπό του, κάθε που περνούσε μπροστά από μια παρέα, τόσο περισσότερο συνειδητοποιούσε ότι δεν ενέπνεε κανέναν απολύτως σεβασμό ούτε έχαιρε καμίας εκτίμησης, μέσα σ' αυτό το σπίτι του εκδότη...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η Φόνη, κάποια στιγμή, σαν να κατάλαβε την αμχανία του Πωλ και ήρθε κοντά του. Εκείνος άφησε τη ματιά του να πέσει φευγαλέα στα σαρκώδη χείλη της, αισθανόμενος μια άκρατη επιθυμία να τα φιλήσει, και, αμέσως μετά, όρμησε έξω από το πολυτελές διαμέρισμα του εκδότη της.

Άρχισε να κατεβαίνει, τρέχοντας σαν αλαφιασμένος, δυο-δυο τα σκαλιά της μαρμάρινης σκάλας που οδηγούσε στην έξοδο, και τα χέρια του, έτσι υγρά και ιδρωμένα όπως ήταν, γλιστρούσαν κι αυτά, ορμητικά και ασυγκράτητα, πάνω στη μαύρη κουपाστή.

Χάρη σε μια παράξενη σύμπτωση, η αποχώρησή του συνέπεσε με την αναγγελία του νέου μυθιστορήματός της. Η οικειότητα που υπήρχε ανάμεσα σ' αυτήν και τον εκδότη της, την ώρα που ανακοίνωναν το ευχάριστο λογοτεχνικό γεγονός, δεν άφηνε κανένα περιθώριο αποχώρησης και της ίδιας από το σπίτι του ψηλόλιγνου μεσήλικα, με το κατάλευκο γένι, τα ολοστρόγγυλα γυαλιά και τη γαλλική προφορά του νότου.

Άλλωστε, κάποιοι από τους καλεσμένους είχανε, ήδη, προλάβει να της μεταφέρουν λόγια που είχε πει ο Πωλ, αστεία που είχε κάνει στο μεσοδιάστημα... Οι υποψίες της ξύπνησαν, μαζί και με την ενθύμηση περιστατικών του παρελθόντος, σε τέτοιο βαθμό, μάλιστα, και με τέτοια ένταση, ώστε να είναι, πλέον, πεπεισμένη πως η υποκριτική ικανότητα του ανεψιού της συνδέονταν άριστα με τη «δολιότητα» του χαρακτήρα του!

Ο Πωλ, πριν ανοίξει την πόρτα και εξαφανιστεί, είχε φτά-

σει πολύ κοντά της, αποφασισμένος να της τα πει όλα. Δεν θα το πίστευε και ο ίδιος, αλλά... Προσπαθώντας να αμυνθεί, εδώ και τόση ώρα, μόνον με υπεκφυγές για το δεσμό του μαζί της, έφτασε στο σημείο να είναι ο κατηγορος και ο κατηγορούμενος του εαυτού του. Πού να βρει, λοιπόν, τις λέξεις που χρειαζόταν να επιστρατεύσει για να απελευθερωθεί από όλους και από όλα;

Ο χρόνος κυλούσε με μια τρομαχτική ταχύτητα. Κάθε λεπτό έκανε ακόμη πιο αναγκαία μια εξήγηση από μέρους του. Αυτή τη στιγμή, μπορούσε, πια, να θεωρεί τη σχέση του με τη Φόνη, οριστικά, διαλυμένη. Μέχρι τώρα, όποτε έπιανε το χέρι της θείας του, θέλοντας να της πει την *αλήθεια*, γρήγορα σταματούσε και περιοριζόνταν στο να κοιτάζει τον ήλιο να γέρνει στον ορίζοντα.

Έτσι... Καθώς οι στάλες της βροχής έπεφταν, με οργή και δύναμη, πάνω στα μαλλιά του, το πρόσωπό του και τους ώμους του - προχωρώντας βιαστικά για να φτάσει στο στούντιό του - σκεφτόταν πως οι αδύναμοι χαρακτήρες προβάλλουν ένα σωρό αιτίες για να δικαιολογήσουν την αργοπορία τους, την αναβλητικότητα τους, καθώς και την μοιρολατρία που επιδεικνύουν στη ζωή τους.

Η νύχτα είχε έρθει, για άλλη μία φορά, στο γοπτευτικό Παρίσι. Κι εκείνος είχε αναβάλλει αυτό που όφειλε να τελειώσει. Του έμενε ακόμη μία ημέρα για να το ανακοινώσει. Στην πραγματικότητα, θα του ήταν αρκετό μονάχα ένα λεπτό για να της το πει...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ξεκλείδωσε την πόρτα και σωριάστηκε στο κρεβάτι. Η ανάγκη της δράσης είχε ναρκωθεί μέσα του. Το μόνο που τον κυνηγούσε ήταν το φάντασμα της Φόνης. Δεν υπήρχε η αίσθηση της ανυπομονησίας, ούτε εκείνη η κρυφή επιθυμία να καθυστερήσει τη μοιραία στιγμή που ερχόταν.

Οι απαιτήσεις της, που τόσες φορές, στο παρελθόν, τού είχαν φανεί ανυπόφορες, σήμερα, μετά και την άτακτη φυγή του από το σπίτι του εκδότη, φάνταζαν ένα τίποτα, και ο ίδιος του αισθανόταν, προκαταβολικά, απελευθερωμένος και έτοιμος για ό,τι έμελε ν' ακολουθήσει. Είχε επικαλεστεί μέχρι και τον ουρανό να βάλει ανάμεσα σ' εκείνον και τη Φόνη ένα εμπόδιο, που να μην μπορεί να το υπερνικήσει, όταν θα επέστρεφε εκείνη στο σπίτι! Μια εσωτερική εξέγερση τον έσπρωξε αίφνης να τα καταστρέψει όλα. Η αβειαιότητα για την ώρα του χωρισμού δεν του προκαλούσε, πια, θλίψη, αλλά έπαιρνε διαστάσεις βιαιότητας. Όλες οι τελευταίες, απεγνωσμένες προσπάθειές του να κερδίσει τον χαμένο χρόνο στρεφόταν, τώρα, κατά της καρδιάς και της λογικής του...

«Τι να 'ναι αυτός ο θόρυβος εντός μου;... Ποια να 'ναι αυτή η φωνή, που μόνο το κακό μπορεί να φέρει;» αναρωτήθηκε την ώρα που επαναλάμβανε, σε κάθε γραμμή που έλεγε, την κρυμμένη του αποφασιστικότητα και τα τεχνάσματα της αντίφασής του; Πώς να περιέγραφε, άλλωστε, αυτή του την αντίφαση;

Είχε πυρετό... Αναρρίγησε και το παραμιλητό του τον ικέτευσε να απομακρυνθεί από την αμετάκλητη απόφασή του να εγκα-

ταλείψει αυτή τη γυναίκα, μιας και κανένας δεσμός αίματος δεν τους ένωνε αληθινά. Η εξήγηση αυτού του μυστηρίου – τα μάγια του οποίου είχε καταφέρει να τα λύσει μόνος του – απέδιδε στην επιθυμία του μια ύστατη αναβολή να αποκρούσει τον πανικό που τον είχε κατακυριεύσει. Όταν θα άνοιγε η πόρτα, με το ξημέρωμα, και εμφανιζότανε μπροστά του η Φόνη, έπρεπε να έχει κάτι να της πει. Πώς θα δικαιολογούσε, άλλωστε, τη φυγή του; Την αμχανία του; Τα λόγια που αντήλλαξε με τους καλεσμένους στο σπίτι του εκδότη; Για όλα αυτά, η Φόνη θα απαιτούσε μια απάντηση.

Έπεσε στο κρεβάτι, και το ρίγος του ήταν τόσο έντονο που τρανταζότανε ολόκληρος. Η Φόνη δεν έλεγε να επιστρέψει. Να είχε, άραγε, κοιμηθεί αλλού; Να είχε πλαγιάσει με άλλον άντρα; Μήπως, με τον εκδότη της; Η ταραχή του για την αργοπορία της ξεπέρασε ακόμη και το ρίγος που διαπερνούσε τη ραχοκοκαλιά του και έκανε τα μέλη του να μουδιάζουν. Έβγαλε το μαντίλι του και το πίεσε στο στόμα του για να μην φωνάξει δυνατά το όνομά της και τρομάζουν, μέσα στον ύπνο τους, οι ένοικοι που έμεναν δίπλα στο δικό του στούντιο.

Γύρω στις πέντε το πρωί, του ήρθε να τηλεφωνήσει τον προσωπικό του γιατρό, γιατί ο υψηλός πυρετός θόλωνε το νου του, πίεζε τις φλέβες του, σαν πυρωμένο σίδηρο, σε σημείο να νομίζει ότι ένα ωστικό κύμα θα οδηγούσε το μυαλό, τα νεύρα και τη σάρκα του στην εξάχνωση, και ο ίδιος θα υψωνόταν, αργά-αργά, σαν σύννεφο σκόνης, ψηλά στον ουρανό, αφήνοντας μονάχα τη κενή περατότητά του, την ενθύμηση μιας ελλειπτικής ύπαρξης που, κάποτε, υπήρξε.

Σε μια άκρη του κρεβατιού, αποσυρμένος από όλους και από όλα, ο Πωλ έδινε τη μάχη του με τον εαυτό του, περιμένοντας τη Φόνη να επιστρέψει...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Γύρω στις έξι, το πρωί, η Φόνη ξεκλείδωσε την πόρτα του στούντιο και μπήκε μέσα. Βρήκε τον Πωλ γυμνό, κάθιδρο και σαβανωμένο μ' ένα λευκό σεντόνι, ενώ τα ξανθά μαλλιά του κολλούσαν απδιαστικά πάνω στο μέτωπό του.

Τον βοήθησε να σηκωθεί από το κρεβάτι, τον πήγε υποβασταζόμενο στο μπάνιο και άφησε το νερό του ντους να πέσει επάνω του με δύναμη, για να τονώσει και να αναζωογονήσει και το τελευταίο του κύτταρο. Εκείνος δεν μιλούσε, μονάχα την κοιτούσε έντονα μέσα στα μάτια. Φαινόταν σαν κάποιος που είχε χάσει τις αισθήσεις του για ώρες, και το πρόσωπό του διατηρούσε ακόμη τη φρίκη μιας αποκρουστικής μάχης. Κάποια στιγμή, θέλησε να πει κάτι, αλλά η Φόνη τον διέκοψε αμέσως...

— Πωλ... Πωλ... Ας κάνει ο Θεός να μην μάθεις ποτέ κάποια πράγματα, είπε, την ώρα που σκούπιζε τα μαλλιά του και τύλιγε το σώμα του με μια πετσέτα

— Τα ξέρω όλα, Φόνη, απάντησε εκείνος. «Δεν χρειάζεται.»

Σαν από αντίδραση, η Φόνη ακούμπησε το χέρι της στο μέτωπό του να δει αν έκαίγε ακόμα από τον πυρετό. Μια τρομακτική σύσπαση παραμόρφωσε τα χαρακτηριστικά του προσώπου της...

— Για τ' όνομα του θεού... Τι ξέρεις, Πωλ;

— Για την υιοθεσία μου... Για το ότι δεν ήσουν ποτέ θεία μου, απάντησε εκείνος ατάραχος.

Ακούγοντας αυτά, η Φόνη ανατρίχιασε και θέλησε να αποτραβηχτεί. Ο Πωλ, όμως, τη συγκράτησε, πιάνοντάς της σφιχτά το χέρι.

— Ήμουν αδύναμος και βασανισμένος, Φόνη. Μου έδωσες ό,τι χρειαζόμουν. Μπορεί, μερικές φορές, οι απαιτήσεις σου να μου φαινόταν άσπλαχνες, αλλά οι ψυχές μας είναι τόσο ενωμένες, που τίποτα δεν μπορεί να τις χωρίσει.

— Πώς το έμαθες;... βρήκε τη δύναμη να ψελλίσει εκείνη, ενώ ένιωθε πως θα έπεφτε κάτω από τη ζάλη και την αδυναμία.

— Δεν ήταν δύσκολο να το καταλάβω. Η μόνη φανερή απόδειξη ότι κάτι συνέβαινε ήσουν εσύ, Φόνη.

— Εγώ;...

— Ας μην είμαστε αφελείς. Αν ήσουν, σ' αλήθεια, θεία μου, δεν θα δεχόσουν ποτέ να γίνεις...

— Ερωμένη σου; ρώτησε, ελαφρώς προσβεβλημένη.

— Σύντροφός μου.

Βγήκαν από το μπάνιο και κάθισαν στο διπλό κρεβάτι. Ο Πωλ έδειχνε να έχει γίνει, πλέον, καλά. Η Φόνη τού έδωσε να φορέσει ένα καθαρό μπλουζάκι και ένα τζιν παντελόνι. Έβγαλε ένα τσιγάρο από τη χρυσή ταμπακιέρα της – που έφερε και τα αρχικά του ονόματός της – και το άναψε...

— Ήσουν τα πάντα για μένα, Φόνη, συνέχισε ο νεαρός άντρας, κοιτάζοντάς την, όσο εκείνη κάπνιζε, με το βλέμμα καρφωμένο στο κενό.

— Οι γονείς σου;

— Η μαμά... Νομίζω πως είχε καταλάβει ότι τα ήξερα όλα, μοιλονότι δεν είχαμε μιλήσει ποτέ γι' αυτό. Για τον πατέρα... Δεν είμαι σίγουρος. Πέθανε, χωρίς να μου πει την αλήθεια.

— Για μας;... Πιστεύεις...

Η αναπνοή της έγινε, τώρα, πιο ελεύθερη.

— Ναι, Φόνη. Πιστεύω ότι το ήξεραν όλοι για μας. Απλά, δεν το έλεγαν.

Γύρισε νωχελικά το κεφάλι της στο παράθυρο και κοίταξε έξω.

Η μέρα ξεκινούσε γαλήνια, αλλά τα δέντρα ήταν, πια, γυμνά από φύλλα, εδώ και μέρες. Ούτε μια πνοή δεν τάραζε τον αέρα, ούτε ένα πουλί δεν έσχιζε τον ουρανό. Όλα έδειχναν ακίνητα και παγωμένα. Ήταν ένα χειμωνιάτικο πρωινό από αυτά που ο ήλιος μοιάζει να φωτίζει, θλιβερά, τα κτίρια, τους δρόμους, τους ανθρώπους του *Παρισιού*...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Άραγε, η καρδιά δεν πρέπει να μάθει να υποτάσσεται στον πόνο, όταν, μάλιστα, αυτός ο πόνος είναι μουντός και μοναχικός;

Για τον Πωλ, η επιθυμία του και μόνο να γεράσει και να πεθάνει δίπλα στη Φόνη είχε συντρίψει την καρδιά του, την καρδιά της συντρόφου του και είχε διασπείρει και τη δυστυχία στους γονείς του.

Το Παρίσι, όπως όλα έδειχναν, δεν ήταν, πια, το Παρίσι των ονείρων του, των ελεύθερων επιλογών, της διανόησης, των λογοτεχνικών κύκλων, των καλλιτεχνικών φιλοδοξιών και της αχαλίνωτης φαντασίας.

Το μόνο σίγουρο ήταν ότι, πάνω στη γη, είχε απομείνει μόνος του, ο αέρας που ανέπνεε τού φαινόταν ακόμη πιο τραχύς, τα πρόσωπα των ανθρώπων όλο και περισσότερο αδιάφορα, και όλη η φύση έμοιαζε να του λέει ότι, σε λίγο, θα έπαυε, και ν' αγαπιέται.

Μετά τις αποκαλύψεις, μάλιστα, που προηγήθηκαν ανάμεσά τους, περί της «υιοθεσίας» του, ο κίνδυνος έγινε, άμεσα, ορατός...

Η Φόνη έφερε στο κρεβάτι μια κασετίνα, στην οποία είχε μέσα πολλά γράμματα από την παλιά αλληλογραφία της. Αναζήτησε στο σωρό και βρήκε έναν γαλάζιο φάκελο...

— Αυτό το γράμμα το έγραψα για σένα, Πωλ, εδώ και καιρό. Σήμερα, μου δίνεται η ευκαιρία να στο δώσω. Μην μου αρνηθείς τη χάρη να το διαβάσεις, όταν, πια, δεν θα είμαστε μαζί.

Έπιασε το χέρι του νεαρού εραστή της, το έσφιξε, θέλησε να κλάψει αλλά δεν είχε δάκρυα.

Μέσα στη σύγχυση και τον πόνο του, ο Πωλ δεν τόλμησε να

περιφρονήσει τους τύπους ούτε ν' αμφισβητήσει τη χρησιμότητά τους, μια τέτοια ώρα.

— Δεν θέλω να μοιάζει ο χωρισμός μας με πένθιμη τελετή, ακούστηκε, και πάλι, η φωνή της.

Θα έλεγε κανείς ότι η Φόνη πάλευε με μια αόρατη φυσική δύναμη, που δεν περίμενε, πια, τη μοιραία στιγμή, αλλά είχε, αντιθέτως, αρπάξει και τους δύο εραστές με το νοερό δίχτυ της.

Τα μέλη τους, αίφνης, χαλάρωσαν. Υποταγμένοι, άφησαν τα κεφάλια τους να πέσουν, τα χείλη τους να ενωθούν και τα κορμιά τους ν' αγκαλιαστούν σφιχτά, όπως στο χείμαρρο που παρασέρνει τα πάντα στο πέρασμά του.

Με μια απότομη κίνηση, η Φόνη ανασκώθηκε από την αγκαλιά του Πωλ. Στα μάτια της ζωγραφίστηκε η φρίκη, σαν να ζητούσε το έλεός του...

— Για τελευταία φορά, εκλιπάρπωσε, και τα μάτια της βούρκωσαν.

Ο Πωλ έμεινε, για λίγα λεπτά, να την κοιτάζει. Έπειτα, ξυπνώντας από τον λήθαργο στον οποίο είχε βυθιστεί, ένιωσε τη σπαραχτική οδύνη ενός αποχαιρετισμού χωρίς γυρισμό.

Τόση κίνηση, τόση ενεργητικότητα χυδαίας ζωής, τόσος σάλος, τόσες φροντίδες που δεν θα είχανε, πια, ως αποδέκτη τη Φόνη, διέλυσαν τη ψευδαίσθηση που προσπαθούσε να παρατείνει, τη ψευδαίσθηση εκείνη που κάνει κάποιον να πιστεύει ότι όλα θα συνεχίσουν να υπάρχουν, όπως υπήρχαν και πριν.

Γέρνοντας πάνω της, αισθάνθηκε να σπάζει και ο τελευταίος δεσμός ανάμεσά τους, καθώς η αποτρόπαιη πραγματικότητα διείσδυε, σαν δηλητήριο, θανάσιμα, μέσα στις φλέβες τους...

— Φίλησέ με, Πωλ.

Πόσο πάλεψε! Πόσο πάλευε με τον εαυτό του ν' απελευθερωθεί από αυτή τη γυναίκα, χρόνια τώρα! Άλλοτε, όλες οι πράξεις

του είχαν ένα σκοπό. Ήταν βέβαιος ότι, με καθεμιά από αυτές, την προφύλαγε από μία στεναχώρια, της έδινε χάρη ή την κατακρήμνιζε σε μια βαθύτερη άβυσσο...

— Ποιο είναι το έγκλημά μου, Πωλ; Ότι σ' αγαπώ; Ότι δεν μπορώ να υπάρχω χωρίς εσένα;

Το υγρό φιλί του ενθάρρυνε αυτή τη μικρή εξομολόγηση από μέρους της. Εκείνος δεν μιλούσε. Κοίταζε το λακκάκι στο λαιμό της ν' ανεβοκατεβαίνει απ' τη γρήγορη ανάσα της και την όξυνση των αισθήσεων...

Πόσο έλειπε, τούτη την ώρα, από την καρδιά του αυτή η εξάρτηση, που τόσο συχνά τον είχε κάνει να επαναστατήσει! Παραπονιόταν, δυσανασχετούσε, ξέροντας ότι το βλέμμα αυτής της γυναίκας παρακολουθούσε κάθε του διάβημα, από την παιδική του ηλικία μέχρι και την ενηλικίωσή του. Όλη του η ζωή ήταν αυτή η γυναίκα. Δεν είχε άλλη ζωή. Δεν είχε ποτέ άλλη αληθινή σχέση, εκτός από εκείνη με τη Φόνη. Κανένας, τώρα, δεν θα παρατηρούσε τις ενέργειές του. Δεν ενδιέφεραν, άλλωστε, κανέναν. Κανένας δεν θα διαφιλονικούσε μαζί του. Καμία φωνή δεν θα τον καλούσε πίσω όταν θα έβγαινε έξω. Ήταν ελεύθερος.

Η Φόνη, μάλιστα, τού ζητούσε να κάνουν έρωτα για τελευταία φορά, αλλά αυτός ήταν, ήδη, ελεύθερος. Ξένος για εκείνη. Ξένος για όλο τον κόσμο...

Το βλέμμα του έπεσε πάνω στον γαλάζιο φάκελο. Δεν ήθελε να το διαβάσει αυτό το γράμμα αλλά να το κάψει. Να μπορούσε να κάψει, μαζί μ' αυτό το γράμμα, και το αισθαντικό κορμί αυτής της γυναίκας. Και, μετά, ν' αυτοπυρποληθεί κι ο ίδιος.

Μάταια προσπάθησε ν' αποστρέψει τη ματιά του από τον φάκελο. Δεν μπορούσε άλλο ν' αντισταθεί.

Τραβήχτηκε απότομα από το κορμί της. Άρπαξε το φάκελο και βγήκε, τρέχοντας, από το στούντιο...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Ποιος παράξενος οίκτος κάνει κάποιον να μην τολμάει να διακόψει έναν δεσμό που τον βαραίνει και κατασπαράζει το δυστυχιωμένο ερώμενο πλάσμα που μένει δίπλα του;...

— Γιατί μου αρνείσαι τη θλιβερή χαρά να σε θεωρώ, τουλάχιστον, γενναιόδωρο, Πωλ; του είχε πει, μια μέρα, η Φόνη.

«Γενναιόδωρος»...

Έξαλλος και αδύναμος, ίσως. Αλλά, γενναιόδωρος, σίγουρα, όχι. Πού να βρεθεί τόση δύναμη στην καρδιά ενός ανθρώπου, όταν ο έρωτας την έχει αφοπλίσει; Όταν σβήνει μέσα στα δάκρυα και θέλει να πεθάνει στα πόδια του προσώπου που ποθεί;

Ο Πωλ κάθισε σ' ένα παγκάκι και άνοιξε το γράμμα της Φόνης. Άρχισε να διαβάζει, μία-μία τις γραμμές...

«Πες μου μια λέξη, αγάπη μου

Πωλ. Υπάρχει, άραγε, μια χώρα που να μην ακολουθήσει ο ένας τον άλλο; Υπάρχει κάποιο καταφύγιο που να μην κρυφτούμε για να ζήσουμε ο ένας κοντά στον άλλο, χωρίς να είμαστε φορτίο ο ένας για τον άλλο;

Αλλά, όχι. Δεν το θέλεις. Όλα τα σχέδια που θα πρότεινες και θα πρότεινα ναυάγησαν. Στεκόμαστε διστακτικοί και φοβισμένοι, παγωμένοι από τον ίδιο μας τον φόβο, με τη δυσφορία να μας συνοδεύει σε κάθε μας βήμα. Αυτό που πετυχαίνουμε καλύτερα και μας ταιριάζει είναι η σιωπή. Μόνον η σιωπή, τούτη την ώρα, γεμίζει το κενό μας...

Τόση σκληρότητα δεν ταιριάζει στον χαρακτήρα σου, Πωλ! Είσαι... Ήσουν, πάντα, καλός και ευγενικός. Γεμάτος αφοσίωση. Αλλά ποιες πράξεις μπορούν να σβήσουν αυτά τα λόγια; Τα λόγια σου; Τα κοφτερά σου λόγια που αντηχούν γύρω μου και τ' ακούω μέσα στη νύχτα, όταν είμαι μακριά σου ή όταν γέρνω στο πλάι σου να κοιμηθώ; Με καταδιώκουν σαν τις ερινύες, με κατασπαράζουν, με μολύνουν, όπως το δηλητήριο που χύνεται και κυλά αργά μέσα στις φλέβες.

Ποιος γεννιέται, τότε, και ποιος πεθαίνει, στ' αλήθεια, αγαπημένο μου; Γιατί... Κάτι πρέπει να πεθάνει για να γεννηθεί κάτι καινούριο. Έτσι εξαλείφεται και το εμπόδιο που βρίσκει μια θέση στη γη και την κουράζει. Πεθαίνει. Και, μετά;...

Μετά, βαδίζεις μόνος σου μέσα στο πλήθος. Στο πλήθος με το οποίο καρδιοχτύπησες, πολλές φορές, να σμίξεις. Θα τους γνωρίσεις αυτούς τους ανθρώπους, που, σήμερα, τους ευχαριστείς για το ενδιαφέρον τους ή την αδιαφορία τους.

Και ίσως... Ίσως, μια μέρα, πληγωμένος απ' τις στεγνές καρδιές τους, ν' αναζητήσεις εκείνη την καρδιά που ζούσε απ' τη στοργή και την αγάπη σου. Την καρδιά που θ' αντιμετώπιζε χίλιους κινδύνους για να σε υπερασπιστεί.

Δική σου, Φόνη»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Στο πρόσωπο του Πωλ, πολύ συχνά, η Φόνη έβλεπε αυτόν τον παράξενο και δυστυχημένο άντρα που προσπαθεί να αποσπάσει μια καλύτερη τύχη και μια πιστότερη καρδιά από εκείνη που του δόθηκε στο παρελθόν. Σαν ένα γοπτευτικό και, συνάμα, κακοποιοό πλάσμα, που δυναστεύει με τη γοπτεία που διαθέτει και, την ίδια στιγμή, συντρίβει, με την άθλια αδυναμία του, τη γυναίκα που έχει δίπλα του.

Ο Πωλ τής έδινε την εντύπωση ότι όπλιζε τη λογική του κατά της καρδιάς του, ενώ, ουσιαστικά, τα παράφορα αισθήματά του δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τη διάταξη των πραγμάτων και των νόμων. Κι αυτό γιατί η κοινωνία είναι πολύ πιο ισχυρή απ' όσο νομίζει κανείς, αναπαράγεται με άπειρες μορφές, προσθέτει ιδιαίτερη πίκρα σ' έναν έρωτα μη συμβατικό, ευνοεί την τάση της αστάθειας, την ανήσυχη κούραση, καθώς και τις αρρώστιες της ψυχής που την κυριεύουν αιφνίδια - ακόμη και στην πιο θερμή της οικειότητα με το *είναι της*.

Επιπροσθέτως, με τις πράξεις του και τη συμπεριφορά του, είχε δώσει και το δικαίωμα σε κάποιους αδιάφορους - που δείχνουν, ωστόσο, έξοχη προθυμία να γίνονται ενοχλητικοί εν ονόματι της ηθικής! - να αναφέρονται με ντροπιαστικούς χαρακτηρισμούς για το πρόσωπό του. Αλλά και σε κάποιους καταστροφικούς από τον ζήλο της αρετής να εποφθαλμιούν τη περιουσία του και τη ζωή του. Άλλωστε, η εικόνα της τρυφερότητας ενοχλεί όσους είναι ανίκανοι να την προσφέρουν αλλά και να τη λάβουν. Και

όταν μπορούν να υπερέχουν μ' ένα πρόσχημα, χαίρονται να της επιτίθενται και να την καταστρέφουν. Αλίμονο, λοιπόν, σ' εκείνον που επαναπαύεται σ' ένα αίσθημα, όταν όλα ενώνονται για να το δηλητηριάσουν, και που η κοινωνία, όταν δεν αναγκάζεται «να το σεβαστεί ως νόμιμο», οπλίζεται απέναντί του με ό,τι κακό υπάρχει στην ανθρώπινη καρδιά για να το αποθαρρύνει.

Όμως, αυτό το άθλιο πλάσμα δεν έγινε λιγότερο ανήσυχο, ταραγμένο και ανικανοποίητο, όταν απέκρουσε τον άνθρωπο που τον αγαπούσε. Πώς μπορεί, εξάλλου, ένα τέτοιο πλάσμα να κάνει χρήση της ελευθερίας του, της ελευθερίας που επανέκτησε, μετά από πολύ καιρό, με τόσο πόνο και δάκρυα, και με το να έχει γίνει, προηγουμένως, για χρόνια, άξιο κάθε μομφής των συνανθρώπων του. Θύμα ενός συνδυασμού, όπου ο εγωισμός δένεται με την ευαισθησία - και αυτά τα δύο περιπλέκονται με τη δυστυχία - προέβλεπε το κακό πριν το κάνει και οπισθοχωρούσε με δειλία περισσή, αφότου το έκανε.

Αυτός ο άντρας τιμωρήθηκε περισσότερο για τα προτερήματά του παρά για τα ελαττώματά του. Γιατί τα προτερήματά του δεν πήγαζαν από τις αρχές του αλλά από την ευαισθησία του. Διετέλεσε διαδοχικά αφοσιωμένος και σκληρός. Άρχιζε, πάντα, με την αφοσίωση και κατέληγε, πολύ σύντομα, στη σκληρότητα.

Καθισμένος, τώρα, σ' ένα παγκάκι ενός πάρκου του *Παρισιού*, νέος στη μορφή αλλά γερασμένος στη ψυχή του, αναζητούσε απεγνωσμένα τα ίχνη που άφησε πίσω του. Το μόνο που έβλεπε, θρηνώντας με το κεφάλι γερμένο πάνω στο γράμμα της *Φόνης*, ήταν τα τραγικά σφάλματά του...

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο εκδότης, αφού διάβασε προσεκτικά την περίληψη του έργου, πήρε τα μάτια του από το δακτυλογραφημένο κείμενο και κοίταξε τον νεαρό άντρα που στεκόταν απέναντί του και περίμενε την «ετυμηγορία» του...

— Κύριε Ρεϊνώ, λυπάμαι που θα είμαι ειλικρινής μαζί σας, από την αρχή. Πραγματικά, αδυνατώ να καταλάβω ποια θα ήταν η ωφέλεια της έκδοσης ενός τέτοιου μυθιστορήματος. Σ' αυτόν τον κόσμο, αγαπτέ μου, ο καθένας διδάσκεται από τα παθήματά του. Όσο για τις εν δυνάμει αναγνώστριές σας, όλες αυτές, δύσκολα, θα βάλουν τον εαυτό τους στη θέση της ηρωίδας σας, και θα φανταστούν ότι έχουν συγκινήσει κάποιον πολύ καλύτερο από τον ήρωά σας! Έχω άδικο, αγαπτέ μου;

— Το μεγάλο ερώτημα, ωστόσο, στη ζωή παραμένει ο πόνος.

— Και λοιπόν; Δικαιώνεται ποτέ ένας άντρας που κομμάριασε την καρδιά της γυναίκας που τον αγαπούσε;

— Δείτε το... Σαν τη πραγματική ιστορία μιας δυστυχισμένης ψυχής.

Ο εκδότης έγειρε αναπαυτικά στο κάθισμά του και αναστέναξε. Έπειτα, χαμογέλασε με συγκατάβαση και περιεργάστηκε, από την κορφή ως τα νύχια, τον ξανθό άντρα, με τα μεγάλα πράσινα μάτια...

— Κύριε Ρεϊνώ... Εσείς είστε ο ήρωας του έργου σας;

— «...»

— Ελάτε! Απαντήστε μου, σας παρακαλώ!

— Εγώ είμαι αυτός... που δεν έστρεψε ποτέ τα μάτια του στον ουρανό να ζητήσει κάτι.

— Επειδή είστε άθεος, προφανώς.

— Επειδή είμαι εγωιστής.

Ο εκδότης έμεινε, για λίγα λεπτά, σιωπηλός. Έπειτα, το πρόσωπό του απέκτησε μια πατρικότητα και η φωνή του μια ζεστασιά...

— Πωλ... Άκουσέ με. Όλοι οι συγγραφείς είναι αρκετά ματαιόδοξοι. Ασχολούνται με τον εαυτό τους, εξιστορώντας τα δεινά που προκάλεσαν στους γύρω τους. Είναι λιγάκι... Πώς να το πω; Πνευματικά κενόδοξοι. Έχουν την αξίωση να προκαλέσουν τον οίκτο, όταν αυτοπεριγράφονται, ενώ η ματαιοδοξία τους πλανιέται ανέπαφη μέσα στα ερείπια των έργων τους, αυτοαναλύεται αντί να μεταμελείται. Το κοινό δεν έχει ανάγκη από τέτοια έργα. Γράψε κάτι άλλο, αγαπητέ μου. Βρες αυτό το κάτι που θα συγκινήσει τους αναγνώστες και θα σε κάνει στα μάτια τους να φαίνεσαι μοναδικός. Είναι, βέβαια, το πρώτο σου μυθιστόρημα... Το καταλαβαίνω. Είναι φυσικό να νιώθεις απογοητευμένος. Όμως... Αυτή είναι η αλήθεια. Τέτοιου είδους ιστορίες δεν συγκινούν, πια, κανέναν.

— Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας.

— Ω! Μην φεύγεις έτσι πικραμένος! Δεν το αντέχω αυτό!

Σηκώθηκε από το κάθισμά του και, εξακολουθώντας να έχει αυτό το προστατευτικό επίκρισμα της πατρικής φιγούρας, έπιασε φιλικά τον νεαρό από τους ώμους...

— Το βράδυ έχω ένα παρτάκι στο σπίτι. Ορίστε η διεύθυνσή

μου. Θα χαρώ πολύ να έρθεις. Εξάλλου... Αν δεν έχεις βάλει χέρι σ' αυτά που γράφεις, η ερωμένη σου πρέπει να ήταν λογοτέχνιδα. Δεν σου είναι άγνωστο, λοιπόν, το σινάφι μας! Μπορεί, μάλιστα, με λίγο ποτό και χαλαρώνοντας... κοίταξε με διερευνητική ματιά τον νεαρό άντρα «Να μου πεις και το όνομά της...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Μισούσε την αδυναμία του, αυτή που εκδικείται πάντα τους «άλλους» και δεν βλέπει ότι το κακό βρίσκεται μέσα του και όχι γύρω του.

Η συγγραφή ήταν, οπωσδήποτε, μια λύτρωση για εκείνον. Είχε βγάλει στο χαρτί όσα είχε περάσει με τη Φόνη, ψάχνοντας να βρει έναν τρόπο να τα μοιραστεί.

Το βέβαιον ήταν ότι είχε τιμωρηθεί για τον χαρακτήρα του από τον ίδιο τον χαρακτήρα του. Δεν είχε ακολουθήσει, χρόνια τώρα, καμία συγκεκριμένη οδό, κανένα χρήσιμο επάγγελμα, και είχε καταναλώσει όλες τις δυνατότητές του δίχως άλλη κατεύθυνση, παρά μόνο τη διάθεση της στιγμής, και δίχως άλλη δύναμη, παρά μόνο τη δυσaréσκειά του.

Οι συνθήκες παίζουν μικρό ρόλο. Τα πάντα είναι ο χαρακτήρας. Το να σπάσει, όμως, κανείς τους δεσμούς του με τα πράγματα και τους ανθρώπους είναι πολύ δύσκολο, όπως και το να διακόψει με τον εαυτό του. Μπορεί ν' αλλάζει καταστάσεις, ρούχα, συνήθειες, αλλά, ουσιαστικά, μεταφέρει, σε καθεμιά από αυτές τις αλλαγές, το σαράκι που ήλπιζε ν' αποτινάξει από πάνω του. Και, καθώς βλέπει ότι δεν διορθώνεται το παρόν με τις αλλαγές που επέλεξε να κάνει στο μέλλον, καταλήγει μόνο να προσθέτει τύψεις στη μεταμέλειά του και σφάλματα στον πόνο του.

Ένα τέτοιου είδους σφάλμα, για παράδειγμα, θα ήταν να φροντίσει διακαώς να συνάψει γάμο με κοπέλα καλής οικογενείας και να επισπεύσει την απόκτηση ενός, τουλάχιστον, απογόνου,

αποκτώντας έτσι και έναν πεθερό, πάνω στον οποίο θα μπορούσε «ν' ακουμπήσει οικονομικά», με ό,τι συνεπάγεται αυτό. Άλλωστε, οι περισσότεροι γνωστοί και φίλοι του είχαν οδηγηθεί σ' αυτές τις «λιποταξίες», εδώ και καιρό. Ο μόνος σθεναρός, ακόμη, οπαδός της ελευθερίας παρέμενε ο ίδιος, εγείροντας, μάλιστα, και υπόνοιες αναφορικά με τον ανδρισμό του...

Κάποιες φορές, η ανάγκη ενός γάμου γινόταν αδυσώπητη, γιατί η ελευθερία βάραινε επαίσχυντα επάνω στους ώμους του και η μοναξιά μεγαλύνονταν σε μια πόλη σαν αυτή.

Φεύγοντας, λοιπόν, από το γραφείο του εκδότη, έχωσε βαθιά στην τσέπη του παλτού του το χαρτάκι με τη διεύθυνση της οικίας του, αλλά δεν είχε καμία διάθεση να βρεθεί σ' ένα πάρτι που θα του θύμιζε τον καιρό που ήταν ακόμη με τη Φόνη. Είχε περάσει ένας χρόνος από τον χωρισμό τους, αποφεύγοντας ο ίδιος οποιαδήποτε συνάντηση μαζί της.

Απέφευγε, επίσης, συστηματικά, να επισκέπτεται και το πατρικό του σπίτι και να βλέπει τη θετή του μητέρα, στην οποία δεν είχε τολμήσει να πει, τις λίγες φορές που συναντήθηκαν οι δυο τους, ότι «τα ήξερε όλα». Η μητέρα του, μετά και τον θάνατο του δικαστή πατέρα του, έδειχνε πιο αδύναμη και «εύθραυστη» από ποτέ, και έτσι δεν ήθελε να την επιβαρύνει με επιπρόσθετο πόνο και οδύνη, που θα της προκαλούσε μια τέτοια «είδηση».

Την τελευταία φορά που την είδε, του φάνηκε πολύ γερασμένη. Αγκάλιασε τους ώμους της, έχωσε τα νύχια του στο δέρμα της και τις έσυρε χαρακίες από το λαιμό ως το στήθος, τόσο βαθιές και έντονες, που να μην σβηστούν ποτέ από τον χρόνο. Στο δέρμα, οι ουλές αργούν, μερικές φορές, να εξαφανιστούν και τα σημάδια μένουν. Εκείνα, όμως, που δεν εξαφανίζονται ποτέ, όσα χρόνια και αν περάσουν, είναι τα σημάδια που χαραχτηκαν επάνω στην ψυχή, με τη σμίλη της παιδικότητας...

— Γιατί βασανίζεσαι, αγόρι μου; πρόλαβε εκείνη να του πει, ενώ τα δάκρυα έτρεχαν από τα μάτια της, βλέποντας τον γιο της να υποφέρει από έναν κρυφό καημό που ροκάνιζε τη νιότη του και τα όνειρά του.

Ήταν, όμως, πολύ αργά, πια, για να της δώσει μια απάντηση, καθώς και στον ίδιο του τον εαυτό. Γι' αυτό, προτίμησε, απλά, να κλείσει την πόρτα πίσω του και να φύγει, χωρίς να πει την παραμικρή λέξη...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Στο σπίτι του εκδότη, οι πηθοποιοί, οι σκηνοθέτες και όλοι οι συγγραφείς που ήταν μαζεμένοι, αλλά και μια κίτρινη «παραφιλολογία» που πλανιόταν, σαν άνεμος, πάνω από τα κεφάλια τους και γύρω από τα καλοντυμένα σώματά τους, δεν επέτρεψε, αρχικά, στον Πωλ να φέρει στο μυαλό του το «φάντασμα» της Φόνης, όπως έκανε τις ήσυχες και αργές ώρες που έμενε μόνος του στο σπίτι.

Η πόρτα άνοιγε και έκλεινε κάθε δυο και τρεις. Τα πρόσωπα των καλεσμένων πρόβαλαν στο πολύχρωμο διάκοσμο του σαλονιού. Ο Πωλ, σε μια άκρη, έπινε το ποτό του, σιωπηλός και κακόκεφος.

Προς στιγμήν, σκέφτηκε ότι είχε υποτιμήσει την αξία όλης αυτής της ανθρωπομάζας, την οποία αποτελούσαν κομπές και χαμογελαστές κυρίες, στοχαστικοί και απόμακροι κύριοι, συνοφρωμένοι και σκυθρωποί διανοούμενοι. Αμέσως μετά, όμως, αναρωτήθηκε πού κολλούσε ο ίδιος του μέσα σ' αυτό το αλλοπαρμένο πλήθος. Όλη κι όλη η εμπειρία του από τέτοιου είδους ανθρώπους οφείλονταν στον, για πολλά χρόνια, δεσμό του με τη Φόνη. Αν δεν είχε μπει στη ζωή του αυτή η γυναίκα, το «σινάφι» του εκδότη θα του ήταν, σήμερα, άγνωστο και, μάλλον, εντελώς αντιπαθητικό!

Με λίγη καλή προσπάθεια, γύρισε ελαφρά τον αυχένα του, παραμέρισε μερικές τούφες από τα ξανθά μαλλιά του και κοίταξε προς την πόρτα...

Ανέκφραστη, χωρίς να είναι ούτε χαμογελαστή ούτε θυμωμένη, μπήκε μέσα στο μεγάλο σαλόνι μια γυναικεία φιγούρα, από

εκείνες που το πρόσωπό τους φανερώνει κάτι σαν απορία, ανάμεικτη με προσμονή και ερωτική αγωνία. Το διάφανο δέρμα της, οι μακριές μαύρες βλεφαρίδες της και, μ' ένα κορμί ν' ακροβατεί στο μεταίχμιο της έντασης, του πόθου και της ελπίδας, ο Πωλ δεν μπόρεσε παρά να ρίξει το βλέμμα του επάνω της.

Αισθάνθηκε έναν λυγμό να έχει «σκαλώσει» και να τον πνίγει, σαν να ήθελε να του δώσει τον χρόνο να σκεφτεί και να μετανιώσει. Να μετανιώσει που η επιθυμία του ήταν πιο πάνω από την πραγματικότητά του. Γιατί... Τι περίμενε, σ' αλήθεια, από την ενθαρρυντική αντίδραση της ξένης αυτής θελκτικής γυναίκας; Τι μέλλον θα είχε να ζήσει μαζί της; Περιπετειώδες; Ποιητικό; Εξωπραγματικό;

Η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος. Στο παλάτι των ερώτων, τα οστά των νεκρών εραστών αναδίδουν το άρωμα ενός περιπετειώδους, ποιητικού και εξωπραγματικού έρωτα. Τα κρανία ξεθάβονται στην έρημο του μύθου, και πρέπει κανείς να ξύσει από πάνω τους όλη εκείνη τη σκουριά που άφησε ο χρόνος που τα ταλαιπώρησε στο διάβα του. Πόση σκουριά, άραγε, θα έβρισκε κανείς επάνω και στο δικό του κρανίο, όταν θα άφηνε αυτή τη μάταια γη για το μεγάλο ταξίδι; Σκόνη που συσσωρεύσαν τα χρόνια εγκλεισμού του φανταστικού μέσα στο πραγματικό, και το αντίστροφο.

Μπαίνοντας ο έρωτας στον αδαμάντινο τρούλο της ανθρωπίνης ύπαρξης, με τις καλύτερες και τις πιο αγνές προθέσεις, καταλήγει, μετά από λίγο, ένα σκονισμένο κουφάρι. Διάσπαρτα κόκαλα διαμελισμένων και αποκεφαλισμένων σωμάτων θυμίζουν, έτσι όπως κείτονται ελεεινά στο χώμα, ότι, εδώ, σ' αυτό το τοπίο, υπήρξε κάποτε ζωή. Από τη λεπτή μεμβράνη του νου περνάνε ένα σωρό σύμβολα, για να καταλήξουν, άδοξα, μια μέρα, να γίνουν νεκρές έννοιες. Φρούδες ελπίδες. Και το άσμα που συγκινεί και έρχεται από τα βάθη του Ερέβους φωτίζει, τη νύχτα, σκιές λεπτές

και είδωλα, μόλις αυτή γλιστρήσει, αισθησιακά και κρύφια, στις ασπμένιες λεωφόρους του φεγγαριού και των αστεριών.

Ο Πωλ ένιωσε τα δάκρυα να κυλάνε αργά από τα μάτια του και να βρέχουν την άνυδρη καρδιά του, όσο και αν προσπάθησε να τα συγκρατήσει.

Ήταν ένας ηθοποιός, καθισμένος στην άκρη της σκηνής του. Η μοίρα είχε σκηνοθετήσει ένα έργο στο οποίο πρωταγωνιστούσε ο ίδιος του, μ' ένα σενάριο «κίτρινο» και γλυκανάλατο και με τις φήμες να φουντώνουν και να οργιάζουν γύρω από τη προσωπική του ζωή.

Το χειρότερο, όμως, απ' όλα, μέρα και νύχτα, ήταν η σκέψη. Η βασανιστική αυτή σκέψη που έκανε, ότι το γελοίο κυνήγι μιας χίμαιρας, που απαντούσε στο όνομα Φόνη, δεν του είχε επιτρέψει, μέχρι σήμερα, ν' αντιμετωπίσει κατάματα την αλήθεια του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η θελκτική γυναίκα έδωσε στο «κίτρινο» σενάριο τη λάμψη από τα μάτια της και στην ομήγυρη το έναυσμα ν' αρχίσουν τα ψιθυρίσματα και τα χαμπλόφωνα σχόλια, που, σίγουρα, είχαν να κάνουν με την προσωπική της ζωή, όπως, συνήθως, συμβαίνει στα πάρτι των καλλιτεχνών.

Οι φήμες υπάρχουν και είναι, για τα πάσης φύσεως «πηγάκια», το κοινό σημείο αναφοράς τους, ώστε να επιβεβαιώνουν, κάθε φορά, την ύπαρξή τους, αλλά και η συντροφικότητα να έχει να καυχιέται, έπειτα, για ένα «νόημα» που κατέφερε να δώσει. Όσα το φως στερεί απ' το οπτικό πεδίο των ανθρώπων, έρχεται το στόμα τους να τα κάνει τροφή, σκέψη, προβληματισμό και ειρωνικό μειδίαμα στα χείλη.

Η μελαγχολική περιφορά του Άμλετ στις ερήμους της πραγματικότητας και τις πεδιάδες της λήθης, για τις παρέες αυτού του είδους, είναι μια άσκοπη διαδικασία, καθώς φυσάνε προκλητικά και βγάζουν από τα χείλη τους τον καπνό των τσιγάρων τους, χαμογελάνε χωρίς να καταλαβαίνουν τον λόγο που το κάνουν, στριφογυρίζουν στο μυαλό τους - διακριτικά καμουφλαρισμένα και καλοειπωμένα - κουτσομπολιά και παρατάνε τη φράση τους στη μέση για να επισκεφθούν τη κουζίνα και να επιστρέψουν, πάλι, μασουλώντας ένα κομμάτι σοκολάτας που το έχουσε πάρει από το ψυγείο του οικοδεσπότη τους.

Μέσα σ' αυτό το σκηνικό, μια ασυνόδευτη γυναίκα δεν μπορεί παρά να στρέψει τον ειρμό της παρέας και να μονοπωλήσει

το ενδιαφέρον τους. Λες και η κάθε στιγμή που περνάει εκείνη, σηματοδοτεί και μιαν αντίστροφη μέτρηση για τους θαμώνες...

Καθώς τα δάκρυα έτρεχαν από τα μάτια του Πωλ, η άγνωστη γυναίκα κοίταξε φευγαλέα τον ξανθό άντρα, γυρίζοντας το κεφάλι της προς το μέρος του, και, αμέσως μετά, πιο έντονα. Όλο και πιο έντονα. Όλο και πιο αδιάκριτα. Όντας, επίσης, όλο και πιο σίγουρη για τους ζωηρούς χτύπους της καρδιάς της, που πρόδιδαν ότι αυτός ο γοητευτικός άντρας προοριζόταν, τη μοιραία τούτη νύχτα, μόνο γι' αυτήν, τον πλησίασε και του είπε απλά...

— Με λένε Κατρίν.

Ο Πωλ ντράπηκε και βιάστηκε να σκουπίσει με την παλάμη του τα υγρά του μάτια, ενώ εκείνη τον σταμάτησε, πιάνοντάς του το χέρι.

— Δεν πειράζει. Άφησέ τα. Δεν είναι κακό ένας άντρας να κλαίει σ' ένα πάρτι γελοίων σαλτιμπάγκων, όπως αυτό στο οποίο βρισκόμαστε εμείς, χαμογέλασε, και η ζεστή ανάσα της τού φάνηκε σαν όμορφο καταφύγιο, για να κρύψει τη ντροπή του.

— Με λένε Πωλ.

— Πωλ... Γάλλος;

— Όχι. Βέλγος.

— Κατάλαβα.

— Τι πράγμα;

— Ήρθες στο Παρίσι ν' αναζητήσεις και συ την τύχη σου ως συγγραφέα... Συγγραφέας δεν είσαι;

— Έγραψα ένα μυθιστόρημα... Αλλά, *συγγραφέα* δεν με λες.

— Τότε είσαι ηθοποιός;

— Ζωγραφίζω.

— Θέλεις να γίνεις, λοιπόν, σπουδαίος ζωγράφος!

— Δεν θέλω να γίνω ζωγράφος.

— Αλλά;

— Θέλω να κάνω πράγματα για τον εαυτό μου.

— Και γιατί ζωγραφίζεις;

— Δεν ζωγραφίζω...

— Μ' έχεις μπερδέψει, Πωλ!

— Έχω δύο χρόνια να πιάσω πινέλο στα χέρια μου...

Ακολούθησε ολιγόλεπτη σιωπή ανάμεσά τους, για ν' ακουστεί και πάλι η ερωτική φωνή της.

— Και η αιτία;

— Κάθε φορά που πάω να πιάσω πινέλο... Είναι σαν να κυνηγάω μια χαμένη σκιά... Ένα φάντασμα.

— Το φάντασμα της αγαπημένης σου; ρώτησε εκείνη, πιο σίγουρη από ποτέ.

Αργώντας, ωστόσο, να λάβει μια απάντηση, ανακάθισε στην πολυθρόνα και έσβησε το τσιγάρο της στο τασάκι που ήταν πάνω στο τετράγωνο γυάλινο τραπέζι.

Ο Πωλ είχε ρίξει το κεφάλι του στο πάτωμα και παρέμενε σιωπηλός. Έπειτα, εκείνη σηκώθηκε, προχώρησε λίγα βήματα μέχρι τη κουζίνα και επέστρεψε κρατώντας ένα πιάτο με σοκολατόπιτα...

— Αυτά τα πράγματα γλυκαίνονται μόνον έτσι... έτεινε το χέρι της και του έδωσε το πιάτο, ενώ με το άλλο της χέρι χάιδεψε απαλά τον ώμο του.

— Εσύ;... Δεν θα φας;

— Θα φάω ό,τι αφήσεις εσύ.

— Είμαι λιγάκι αχόρταγος στα γλυκά! ευθύμισε ο Πωλ και έβαλε τα γέλια, ενώ η Κατρίν δεν έλεγε να πάρει τα μάτια της από πάνω του.

Δεν αισθάνθηκε, μάλιστα, καμιά, μα καμιά αναστολή, όταν έσκυψε από πάνω του και του έδωσε ένα φιλί στο μάγουλο.

— Ν' αρχίσεις, πάλι, να ζωγραφίζεις, Πωλ... του ψιθύρισε στ' αυτί, μόλις πήρε τα χείλη της από το μάγουλό του, μην έχοντας

και κανένα άλλο, πια, άλλοθι να παρατείνει αυτό το άγγιγμα που, ενώ διαρκεί τόσο λίγο, συνοδεύεται από μια μακρά σιωπή και έκπληξη για όποιον το δέχεται.

— Θ' αρχίσω... ψέλλισε εκείνος αμήχανα, και το τέλος του φιλιού της του άφησε μια στυφή γεύση, γιατί ήθελε τόσο πολύ αυτή η γυναίκα - που έμοιαζε στη Φόνη αλλά δεν ήταν η Φόνη - ν' άγγιζε τα χείλη του με τα χείλη της.

Η θελκτική γυναίκα το κατάλαβε αμέσως και, χαμογελώντας πάλι, ρώτησε...

— Θα με ήθελες για μούσα σου, Πωλ; Τι λες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η Κατρίν μιλούσε στον Πωλ όλη τη νύχτα για τέχνη, μέχρι να φύγει και ο τελευταίος καλεσμένος από το σπίτι του εκδότη. Το σφικτοδεμένο σώμα της έδειχνε να μην έχει χαλαρώσει ούτε λεπτό, όπως και οι μύες του προσώπου της, που τεντώνονταν σε κάθε έκφραση που έπαιρνε εκείνη.

Χαμένος στις σκέψεις του, ο Πωλ μπόρεσε να χαμογελάσει ξανά, μόλις θυμήθηκε τα κρανία των εραστών όλων των χαμένων ερώτων που ξέθαψε ο άνεμος στην έρημο του μύθου ενός δηλητηριασμένου παλατιού, δίχως βασίλισσες και δίχως ευγενικούς πρίγκιπες να τις υπηρετούν με το σπαθί και την καρδιά τους. Τα δάχτυλά του, αν τα παρατηρούσε κανείς προσεκτικά, έφεραν ακόμη τη σκόνη που είχαν συσσωρεύσει οι αιώνες πάνω στα άθλια κουφάρια των πτωμάτων...

Τρέμοντας, τώρα, ανεπαίσθητα από την ερωτική πλεκτάνη που του έσπνε, σιγά-σιγά, αυτή η μυστηριώδης γυναίκα που καθόταν δίπλα του - τη μία περνώντας το λεπτό της χέρι γύρω από τον ώμο του και την άλλη βάζοντάς το επάνω στο γόνατό του - πήρε, στο τέλος, μια βαθιά αναπνοή και άφησε το σώμα του να μικρύνει και να κουλουριαστεί μέσα στην αγκαλιά της. Άλλωστε... Γυρνώντας από την περιπλάνησή του, τόση ώρα, στον Άδη, στα τάρταρα και τη ζοφερή άβυσσο του νου, το μόνο που ήθελε ήταν να ξαποστάσει για λίγο στην κοκκινόμαυρη λάβα του κορμιού της, στην καύτρα του σιγάρου της, στο στιβαρό δόκανο της γοητείας της, στην απόκρημνη χαράδρα του στήθους της και στις ανοιχτές, σαν ξανθωπές ακρογιαλιές, παλάμες των χεριών της...

Η διάφανη, ομιχλώδης σκιά της άρχισε να ηχεί στη σιωπή που επικρατούσε στο μεγάλο σαλόνι, ενώ εκείνος άφηνε τα βλέφαρά του να κλείσουν ερμητικά, ξαφνιάζοντας τον εκδότη που, τη στιγμή εκείνη, έμπαινε, κρατώντας ένα μπουκάλι ούισκι και ένα ποτήρι στο χέρι του...

— Μπα... Μπα... Μπα... Δεν τελειώσαμε ακόμα, απ' ό,τι βλέπω, πουλάκια μου! έριξε ένα μισομεθυσμένο βλέμμα πάνω και στους δύο.

Πλησίασε, έπειτα, και, χτυπώντας χυδαία τον *Πωλ* στον ώμο, τον προέτρεψε, με το ζόρι, ν' ανοίξει τα μάτια του και να σηκωθεί από την αγκαλιά της *Κατρίν*, όπου, παθητικά, δεχόταν τις θωπίες της...

— Σήκω επάνω, *Πωλ*! Άντρας είσαι! Δεν είσαι κανένα μωρό, ν' αφήνεσαι να σε νταντεύουν οι γυναίκες!

Η *Κατρίν* έβαλε το χέρι της μπροστά για να προστατεύσει τον *Πωλ* και κοίταξε θυμωμένη τον εκδότη...

— Άφσέ τον ήσυχο! Δεν βλέπεις ότι είναι κουρασμένος;

— Μάλλον... Εσείς πρέπει να μ' αφήσετε ήσυχο και να πάρετε δρόμο από το σπίτι μου, την αγριοκοίταξε ο εκδότης και, τρεκλίζοντας, σωριάστηκε σε μια πολυθρόνα.

Ο *Πωλ* έκανε νόημα στην *Κατρίν* πως ήταν ώρα να πηγαίνουν. Άλλωστε, είχαν μείνει μόνοι τους στο σπίτι του οικοδεσπότη τους, ο οποίος, όπως όλα έδειχναν, δεν ήταν και στα καλύτερά του, πλέον...

— Λοιπόν... Όμορφη μας, *Κατρίν*... Δεν μας είπες. Ποιος είναι ο τυχερός, αυτό το διάστημα, που σε πηδάει; Αααα... Μπ μου πεις... Δεν πιστεύω να είναι αυτός ο τυχερός; Ο ξανθούλης συγγραφέας; και έδειξε περιφρονητικά με το δάχτυλό του τον *Πωλ*

Ο *Πωλ*, για κλάσματα δευτερολέπτου, σκέφτηκε πόσες πιθανότητες είχε να φάει ξύλο και πόσες άλλες να δώσει μια μπουνιά

στα μούτρα αυτού του υπερόπτη άντρα και να του σπάσει τα σαγόνια. Δεν άξιζε να το δοκιμάσει;

— Όμως... Όμορφή μας, *Κατρίν*. Πριν πηδηχτείς μαζί του, σ' ενημερώνω. Ο ξανθούλης μας, από δω, είχε για χρόνια δεσμό με μια γυναίκα στην ηλικία της μαμάς του. Και, αφού της «έψπσε το ψάρι» στα χείλη, μετά την παράτπσε, και τώρα κλαίει και θρηνεί τον χωρισμό τους. Χα...Χα...Χα, σήκωσε το μπουκάλι με το ούισκι και κατέβασε μια γενναία ρουφηξιά

Ο *Πωλ* αισθάνθηκε το αίμα ν' ανεβαίνει ως τους κροτάφους του, πιέζοντάς τους και θέλοντας να ξεπηδήσει από μέσα του σαν άγριος πίδακας.

Τα λεπτά που ακολούθησαν ήταν φτιαγμένα από ανάσες και σιωπές, δικές του και της *Κατρίν*, με τον χρόνο να έχει γίνει συμπαγής και πλήρης και για τους δύο. Το σενάριο εξελίχθηκε ραγδαία, για να μεταμορφωθεί και να αποκτήσει μια δραματικότητα...

Στο χάδι του χεριού της, ρίγησε ολόκληρος, σχεδόν μηχανικά, ανατριχιάζοντας. Κι αυτό δεν ήταν νωχέλεια. Ούτε φόβος. Ήταν κάτι όμορφο. Κάτι αποκλειστικά αφιερωμένο σ' εκείνη.

Νιώθοντας, την ίδια στιγμή, κάθε σπιθαμή του κορμιού του να εξεγείρεται, ο *Πωλ* ετοιμαζόταν να φτάσει στο σημείο της κορύφωσης, όταν, ξαφνικά, πάγωσε, ακούγοντας τον ήχο από το απότομο φρενάρισμα αυτοκινήτου και μιας κόρνας που ήχησε ζωηρά.

Σε λίγο, οι σταγόνες της βροχής θα μούσκευαν τους δρόμους και τα πεζοδρόμια, ενώ ο γρήγορος ρυθμός της καρδιάς του προμήνυε ότι κάτι κακό θα συνέβαινε...

Όχι δα! Έπρεπε να τον διαολοστείλει! Τι περίμενε; Έπρεπε να του ρίξει μια μπουνιά και να του κλείσει το στόμα και το μάτι μαζί.

Για να συγκεντρωθεί, στύλωσε τα μάτια του στο διάφανο κορμί της *Κατρίν* και στις καμπύλες που αυτό έφερε.

Θυμήθηκε αυτομάτως ότι την πρώτη φορά που έκανε έρωτα με τη Φόνη, πριν από είκοσι περίπου χρόνια, ένιωθε ότι το σώμα του δεν του ανήκε. Σαν να είχε ενδυθεί μια πριγκιπική γυμνότητα και κύματα ηδονής διαπερνούσαν την ασάλευτη σιωπή της νύχτας. Εκείνη τη νύχτα δεν θα τη ξεχνούσε ποτέ. Έδειχνε να περιμένει κάτι για το οποίο ούτε και ο ίδιος του δεν ήταν σίγουρος. Την έλευση της Φόνης, μάλλον, μέσα στην ψυχή του...

— Μην κλείσεις τα μάτια σου σ' αυτό που θα δεις, πρόφερε σιγανά, για να τον ακούσει μόνο η Κατρίν.

Αμέσως μετά, πλησίασε τον εκδότη, ύψωσε τη γροθιά του και, δυνατά, την άφησε να πέσει επάνω στο πρόσωπο του μεσήλικα άντρα...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Παρατηρώντας κανείς την πορεία του Πωλ, θα μπορούσε να πει ότι ο νεαρός άντρας, δίνοντας την ευκαιρία στον χρόνο να κυλήσει, προσπέρασε, κάποια στιγμή, τον εαυτό του, για να συναντηθεί, εν τέλει, και πάλι, με τον εαυτό του.

Την ώρα, μάλιστα, αυτής της *συνάντησης* και *επαφής*, εκεί όπου όλα είχαν αρχίσει να ανατινάζονται και να ανατρέπονται, αίφνης, το κοντέρ μηδενίστηκε για ν' αρχίσει να «γράφει», και πάλι, με μια νέα αρχή...

Ο Πωλ αναστέναξε ανακουφισμένος και, αφήνοντας σε ημι-λιπόθυμη κατάσταση τον εκδότη, πεσμένο στην πολυθρόνα του σαλονιού του, πήρε την Κατρίν από το χέρι και βγήκαν, τρέχοντας, έξω από το σπίτι.

Η ώρα κόντευε έξι μετά τα μεσάνυχτα και οι επιλογές που είχαν ήταν περιορισμένες. Ή θα την συνόδευε αυτός μέχρι το σπίτι της ή θα τον συνόδευε εκείνη μέχρι το δικό του.

Πρότεινε, λοιπόν, στην Κατρίν να την συνοδεύσει αυτός μέχρι το σπίτι της. Εκείνη, επιστρατεύοντας τα ακίνδυνα «θεατρικά της όπλα» και την αδιαμφισβήτητη γοητεία της, *τράβηξε το χαλί* κάτω από τα πόδια του, λέγοντάς του:

— Αν με συνοδεύσεις μέχρι το σπίτι μου, Πωλ, θα σου ζητήσω, έπειτα, πράγματα, που ίσως να μην είσαι σε θέση να μου δώσεις.

— Όπως;

— «...»

— Όπως; επανέλαβε εκείνος, αγωνιώντας για την απάντηση που θα του έδινε η Κατρίν.

— Την αποκλειστικότητα.

— Τι εννοείς;

— Εννοώ... Ότι θα πρέπει να ξεχάσεις πως, για χρόνια, είχες έναν πολύπαθο και βασανιστικό δεσμό με τη Φόνη. Δεν μ' ενδιαφέρει καθόλου η προοπτική να σε μοιράζομαι με το φάντασμα μιας γνωστής λογοτέχνης!

Με χίλιους αντιλάλους και με μιαν πχώ να βγαίνει κατευθείαν από τα έγκατα της γης, το φάντασμα της Φόνης, συνοδευόμενο από μουσικές και ένα ολόγιομο κόκκινο φεγγάρι, ξεπήδησε, σαν βαμπίρ, μέσα από τον τύμβο ενός παλιού έρωτα, γυμνό και νοτισμένο ακόμη από το μαύρο χώμα που το σκέπαζε. Σπάζοντας, ύστερα, καθρέφτες, διαπερνώντας κλειστά παράθυρα και διαλύοντας είδωλα, έπνιξε μια σπλαχνική κραυγή, και τα μεγάλα μάτια της ήρθαν και στάθηκαν ακριβώς απέναντι από τον Πωλ, κοιτάζοντάς τον επίμονα και περιμένοντας να πει αυτός την τελευταία του λέξη...

— Δεν μου είναι εύκολο να ξεχάσω τη Φόνη, ακούστηκε βραχνά η φωνή του. «Είναι κάτι, μάλλον, που δεν θα ξεπεράσω ποτέ.»

— Οι μοιραίες σχέσεις είναι σαν το δηλητήριο. Αν τις αφήσεις να διαπεράσουν τις φλέβες σου, κάποια μέρα σε δηλητηριάζουν ολόκληρο.

— Είναι αργά, *Κατρίν*...

— Ποτέ δεν είναι αργά, Πωλ. Δεν έχουν χαθεί όλα.

— Άφησέ με να σε πάω μέχρι το σπίτι σου... Και μετά... Θα φύγω.

Καθώς προχωράει κανείς σε δρόμους από τους οποίους έχει περάσει δεκάδες φορές και, ωστόσο, όλο και τον συνεπαίρνει κάτι κάθε φορά, αισθάνεται ότι, ίσως τελικά, να μην «έχουν χαθεί όλα», ότι το δηλητήριο δεν έχει εισχωρήσει σε βάθος μέσα

στο αίμα του και ότι ακόμη υπάρχει κάτι που να του θυμίζει την πρότερη «άμωμη» κατάστασή του, αν πει το αντίδοτο που θα του προσφέρει ένα χέρι καρτερίας, καρδιακό.

Στις λεωφόρους της μοναξιάς, της απόγνωσης, του πένθους, της οδύνης βαδίζουν και άλλοι, ασχέτως αν το σκοτάδι εμποδίζει το αντιφέγγισμα της μέρας που ξημερώνει, και οι περαστικοί διαβαίνουν νωχελικά, περνώντας σαν αργές, υποτονικές σκιές, δίπλα σου.

Δίπλα στον *Πωλ*, η *Κατρίν*. Δίπλα στην *Κατρίν*, ο *Πωλ*. Τι σημασία έχει, σ' αλήθεια, αν οι ξυπνητοί ή οι κοιμισμένοι του *Παρισιού*... Αν οι ξυπνητοί ή οι κοιμισμένοι αυτού του κόσμου βαδίζουν σε μια λεωφόρο, σ' έναν στενό δρόμο ή σ' ένα χορταρισμένο μονοπάτι που τα βήματά τους χάραξαν για πρώτη φορά;

Το ξημέρωμα είναι ίδιο για όλους τους ανθρώπους, όταν θα 'ρθεί. Ένα σύθαμπο περίβλημα θα τους τυλίξει μέσα του, με τη στοργή και την απονιά που διαθέτει, πάντα, ο φόβος και ο χρόνος...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Σαν να είχε έρθει, ακάλεστη, για να πάρει τον πόνο, η γλυκόπικρη χαρά.

Κι αυτό γιατί το πρόσωπο της *Κατρίν*, λάμποντας μέσα στο μισοσκόταδο, έγινε, ξαφνικά, ένα με τη *θυσία* που επιβαλλόταν, τούτη την ώρα, ώστε να εξιλεωθούν οι πληγές του παρελθόντος.

Πάνω στο ξυλόγλυπτο ρολόι του τοίχου, στα σκαλιστά τριαντάφυλλα του καντράν του και στους μαντεμένιους δείκτες που γύριζαν σε κάθε *αποστροφή* του χρόνου, ο *Πωλ* είδε την αλήθεια.

Γιατί... Τι το αξιοπερίεργο έχει ο χρόνος, όταν στη ζωή σου δεν έκανες τίποτε άλλο, απ' το να υποφέρεις για ένα πρόσωπο που αγάπησες και πόνεσες όσο κανείς; Ακόμη και οι μαντεμένιοι δείκτες, τότε, παύουν να γυρίζουν και στέκονται να ξαποστάσουν στο περιθώριο της νύχτας...

— Μη λες ψέματα, *Πωλ*. Έχουμε ακόμη μισή ώρα για να έρθει η αυγή, διαμαρτυρήθηκε η *Κατρίν*.

— Τότε... το ρολόι του τοίχου πάει πίσω, παρατήρησε εκείνος θλιμμένα.

— Δεν ισχυρίστηκα ποτέ ότι πρόκειται για ένδοξη αγορά, η αγορά αυτού του ρολογιού... χαμογέλασε εκείνη, πλησιάζοντας τα χείλη της όλο και πιο κοντά στα δικά του.

Στο σαλόνι υπήρχε ένας καναπές σκεπασμένος με λινό ριγέ κάλυμμα, και το τασάκι πάνω στο γυάλινο τραπέζι ήταν γεμάτο από αποτοίγαρα. Η *Κατρίν* παραμέρισε τα δερμάτινα μαξιλάρια, οδηγώντας τον *Πωλ* εκεί. Μπροστά στον καναπέ ήταν στρωμένο

ένα χειροποίητο χαλί, από αυτά που δημιουργούν μια αίσθηση πολυτέλειας στον χώρο. Κάμποσα βιβλία ήταν σκόρπια στο πάτωμα και άλλα σε τάβλες καρφωμένες στον τοίχο. Μπουκάλια ούισκι και βότκας βρίσκονταν πάνω σ' ένα τροχήλατο μπαράκι με κομψά, περίτεχνα πόδια.

Στο περβάζι του παραθύρου, αφημένο, κείτονταν ένα ξεχασμένο φλιτζάνι του καφέ, λες και όποιος το είχε πει, το άφησε εκεί επίτηδες για να συντροφεύει την ερημιά του. Εκτός από το τασάκι με τα αποτσίγαρα, στο γυάλινο τραπέζι υπήρχαν ακόμη ένα κομμάτι μισοτελειωμένης τάρτας, τριγωνικά κομματάκια τυρί – μισοφαγωμένα κι αυτά - και ένα αδειανό μπουκάλι κρασί.

Όλα έδειχναν ότι το προηγούμενο βράδυ, η *Κατρίν* είχε κόσμο στο σπίτι και δεν είχε προλάβει να συμμαζέψει και να καθαρίσει τα ίχνη που άφησαν οι καλεσμένοι της πίσω τους.

Μετά τις σιωπές, τα χαμπλωμένα αμήχανα βλέμματα και τις φευγαλέες ματιές, όλα κύλησαν κανονικά.

Με το που το ξυλόγλυπτο ρολόι του τοίχου χτύπησε επτά φορές, ο εγκλεισμός των δύο ψυχών έσπασε μπροστά στον ορίζοντα της νέας αυγής.

— Σ' αγαπώ, *Πωλ*... ακούστηκε, ψιθυριστά, η φωνή της *Κατρίν*, λίγα λεπτά αργότερα, όταν τελείωσαν όλα...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Η μαγεία του έρωτα διαλύθηκε με το φως της μέρας για τους δύο, πλέον, εραστές. Στο παιχνίδι, μπήκε πολύ γρήγορα και η μοίρα, για να μοιράσει την τάξη και την αταξία μιας αργόσχολης ζωής, σαν αυτή για την οποία φημιζόταν η όμορφη *Κατρίν*.

Δεν υπήρξαν φωνές ανάμεσά τους. Δεν υπήρξε ενθουσιασμός. Δεν υπήρξαν, ούτε καν, απερίσκεπτες δεσμεύσεις και αστόχαστες ελπίδες.

Το σκουπόξυλο της μάγισσας κάποιου μελαγχολικού παραμυθιού της *Ανατολής* επέστρεφε μοναχό του στη βάση του. Αλλά και μικροπράγματα, σαν αυτά που συναντά κανείς στο δρόμο του, την ώρα που περιδιαβαίνει τα χαλάσματα του βίου του, ταλαντευόταν, τούτη την ώρα, ανάμεσα στη λήθη και την οριστική απώλεια.

Άλλωστε, ένας αρκετά «ειλικρινής» συγγραφέας, που σέβεται τον εαυτό του και το πόνημά του, θα ισχυριζόταν, με βεβαιότητα, ότι ο διάβολος, εκγυμνασμένος να περνάει μέσα από διάτρητα ξύλινα τείχη, πρόβαλε, τελικά, κάτω χαμπλά, σαν τη φωτιά, στα πόδια των ηρώων του...

— Τι φασαρία είναι αυτή, Θεέ μου! είπε η *Κατρίν*, όταν συνήλθε από τη μέθη της ερωτικής πράξης και τεντώθηκε νωχελικά στον καναπέ. «Λες και καλπάζουν άλογα, και ο κρότος από τις οπλές τους χαλάει τον κόσμο!»

Ο *Πωλ* σηκώθηκε και πλησίασε το παράθυρο του σαλονιού. Τράβηξε τη μπροντό κουρτίνα και κοίταξε έξω.

Τα κτίρια υψώνονταν δεξιά και αριστερά, σαν κρεμαστές γέφυρες που θέλουν ν' αγγίξουν τον ουρανό. Το χιόνι έτριζε κάτω από τα πόδια των πεζών στα πεζοδρόμια, όπου στριμώχνονταν, κάνοντας τις σκιές τους να τρεμοπαίζουν.

Του φάνηκε, προς στιγμήν, πως όλα τα κτίρια είχαν στρέψει τα πυρωμένα μάτια τους, κατευθείαν, επάνω του, λες και περίμεναν από εκείνον να πλησιάσει, ξανά, την *Κατρίν* και να της πει ότι η *Φόνη*, με την οποία είχε για δέκα χρόνια δεσμό, δεν ήταν μόνο μια γνωστή λογοτέχνιδα αλλά ήταν, επιπλέον, και η αδελφή της μπτέρας του, δηλαδή η θεία του. Όμως, στη δική του περίπτωση, δεν επρόκειτο για αιμομιξία, γιατί ο ίδιος ήταν το θετό παιδί της οικογένειας *Ρεϊνώ*.

Όσο δύσκολο, όμως, είναι να ομολογήσεις στον περίγυρό σου ότι, πάνω από δέκα χρόνια, έχεις δεσμό με τη «θεία» σου, άλλο τόσο δύσκολο είναι και το να καταμαρτυρήσεις στον ίδιο σου τον εαυτό ότι είσαι υιοθετημένος.

Σε λίγο, υπήρχε φόβος, από τον κρότο και την οκλοβοή που επικρατούσε, να πέσει ένας δυνατός κεραυνός και να κάψει, με την εντυπωσιακή λάμψη του, οτιδήποτε ακόμη υπήρχε όρθιο σ' αυτή τη ζοφερή κατάσταση στην οποία είχανε περιέλθει οι ζωές των ανθρώπων.

Αισθανόταν. Υπέφερε. Σκεφτόταν ότι η ζωή του συνέκλινε, μονάχα κατ' ανάγκη, με τις ζωές των κατοίκων του *Παρισιού*. Οι φλυαρίες, οι φωνές, τα ψιθυρίσματα τον άφηναν, πλέον, παγερά αδιάφορο.

Το άδειο μπουκάλι κρασί, η μισοφαγωμένη τάρτα, τα κομματάκια τυρί, αφημένα όλα πάνω στο γυάλινο τραπέζι του σαλονιού, έμοιαζαν με κεριά σβησμένα μετά από τελετουργία, και η σιωπή φάνταζε με πλατύ δρόμο που ανοίγονταν μπροστά στον *Πωλ*, δίχως να ξέρει αν θα έπρεπε, τελικά, να τον διαβεί.

Η αλήθεια είναι πως η κριτική ξεπερνάει, πολλές φορές, τα όρια του καθωσπρεπισμού, και ένα συνονθύλευμα από βρισιές, αντιπαραθέσεις πεζοδρομίου, παντός τύπου προσβλητικές προσεγγίσεις, που προεκτείνονται και ταυτίζονται με την απόλυτη κυδαιότητα, κερδίζουν τη μάχη για εκείνους που «επιστρατεύουν» τη κυδαιότητα, καθώς δεν έχουν να χάσουν τίποτα σχετικό με το «όνομά» τους.

Μακάρι να είχε κι αυτός ένα «όνομα» από εξαρχής, για το οποίο δεν θα είχε τίποτα να χάσει! Ο κόσμος, τότε, που χαϊδολογούσε προκλητικά εναντίον του, που ανασήκωνε αδιάφορα τα μανίκια του, επινοώντας ευγενικούς σαρκασμούς, έξυπνες νύξεις και διαλεκτικές λεπτότητες που έθιγαν όλο και πιο πολύ την ευαισθησία του και καθιστούσαν, όλο και περισσότερο, άνιση αυτή τη μάχη, δεν θα τον πονούσε καθόλου.

Σε μια, όμως, τόσο άνιση μάχη με την κοινωνία, αφού αυτό το «όνομα» δεν υπήρχε από εξαρχής αλλά δόθηκε «καταχρηστικά», πώς ήταν ποτέ δυνατόν, αυτός, ένα θετό παιδί της οικογένειας Ρεϊνώ, να μην νιώσει την ανάγκη ν' αγγίξει, πρώτα, δειλά και, έπειτα, σφικτά, το χέρι μιας δυνατής «θείας», και να το κρατήσει μέσα στο δικό του, για χρόνια;...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Ο εκδότης σούφρωσε τα δασιά, μαύρα φρύδια του και, ενώ φαινόταν ότι έπληττε φοβερά στη συνεδρίαση, εξακολουθούσε, ωστόσο, να παίζει το ρόλο του πετυχημένου επιχειρηματία, που καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να πείσει τους παριστάμενους για την ευτυχία του.

Προσπαθώντας κανείς να σκιαγραφήσει το προφίλ του Κυρίου Γκιγιώ, θα έλεγε ότι ήταν ένας ευυπόληπτος, ευτραφής κύριος της γαλλικής επαρχίας, μπερδεμένος, για χρόνια, στα γρανάζια του *Παρισιού*, με χαρτιά, πούρα, κουβέντες και γυναίκες, περνώντας τον περισσότερο καιρό του να χαϊδεύει τις παχιές φαβορίτες του και να κοιτάζει, στο φως της λάμπας που είχε επάνω στο γραφείο του, κάθε νέο χειρόγραφο που του έφερναν οι συνεργάτες του.

Είχε, επίσης - για τη λεπτομέρεια του πράγματος - τέσσερις θρεμμένους γιους, που τον μισούσαν θανάσιμα, γιατί τους είχε ευνοήσει, και μια ωραία σύζυγο, που την απατούσε με την πρώτη όμορφη ή άσχημη θηλυκή ύπαρξη εμφανιζότανε στο δρόμο του.

Στη συνεδρίαση, δεν διέφερε από έναν ευγενικό οικοδεσπότη που κερνάει ούισκι τους συνεργάτες του, αστειεύεται μαζί τους, έχει, όμως, πάντα, την κρυφή και φανερή απαίτηση, στο πίσω μέρος του μυαλού του, να τον υπηρετούν. Ακόμη και σε μια αίθουσα συσκέψεων, σαν αυτή, με ποτό και χαλαρή συζήτηση, το *μπαρούτι* γέμιζε την ατμόσφαιρα με τη βαριά οσμή του και μονοπωλούσε το ενδιαφέρον με το μεγαλείο που κρύβει κάθε μάχιμη διάθεση από μέρους όσων συμμετέχουν στο *παιχνίδι*...

Αρχηγός του *παιχνιδιού* ήταν ένας γοπτευτικός, μελαχρινός,

σαραντάρης άντρας, ο οποίος καθόταν στην κορυφή του οβάλ τραπεζιού και φορούσε ένα μπλουζάκι *Lacoste*, γκρι λινό παντελόνι, παπούτσια *Tommy Hilfiger* και ένα φουλάρι *Massimo Dutti*. Ήταν φανερό ότι επιθυμούσε αρχικά να παίξει με τους βρώμικους όρους της κολακείας, της αυτοπροβολής και των γλυκανάλατων αστείων. Δεν υπήρχε άλλος τόσο δυνατός αντίπαλος, μέχρι εκείνη τη στιγμή, μέσα στην αίθουσα συσκέψεων του γνωστού εκδοτικού οίκου. Κανένας από τους συνεργάτες του εκδότη δεν τολμούσε να «οπλίσει» το χέρι του μ' ένα όπλο γεμάτο σφαίρες, που δεν συγχωρεί την όποια αναβλητικότητα από μέρους του χειριστή του.

Παρόλο αυτά, όπως, σε κάθε θορυβώδη στιγμή ενός τσακωμού, δεν μπορείς να κυκλοφορείς μ' ένα γεμάτο πιστόλι, αν δεν είσαι και σε θέση να ρίξεις τις σφαίρες που διαθέτεις, έτσι και ο γοπτευτικός άντρας ήταν έτοιμος ν' αδειάσει πρώτος όλες τις σφαίρες του όπλου του και να τινάξει στον αέρα τα μυαλά του εκδότη, με την πρώτη ευκαιρία που θα του παρουσιαζόταν...

— Δέκα χιλιάδες αντίγραφα!... Δέκα χιλιάδες αντίγραφα! φώναζε, κατακόκκινος, ο ευτραφής κύριος της γαλλικής μπουρζουαζίας, με τους συνεργάτες του να προσπαθούν, ευγενικά και διακριτικά, να τον πείσουν ότι αυτό δεν αποτελούσε επικερδή επένδυση για τον εκδοτικό οίκο και για τα «συνετά» εμπορικά ανοίγματα που επεδίωκαν να κάνουν στο προσεχές εξάμηνο.

Ο γοπτευτικός «αντίπαλος», ως επίδοξος αναρριχητής στη θέση του εκδότη, ήταν σχεδόν έτοιμος να βγει από την αίθουσα και να κατευθυνθεί προς τα ενδότερα της τουαλέτας, όταν κάτι τον κράτησε την τελευταία στιγμή, δίνοντάς του το πείσμα και την αντοχή που χρειάζεται κάποιος για να μην δείξει ότι αφήνει να παραδοθούν όλα, τόσο γρήγορα και αμαχητί.

Έβγαλε, με γρήγορες κινήσεις, το φουλάρι που φορούσε στο λαιμό του, αισθανόμενος να πνίγεται. Το λινό, όμως, γκρι πα-

ντελόνι και τα ακριβά παπούτσια του δεν άφηναν περιθώρια να θεωρηθεί «ευκαταφρόνητος» στα μάτια του μεγαλοεκδότη, ούτε κατά διάνοια! Και πώς να θεωρηθεί, άλλωστε, ευκαταφρόνητος ένας τέτοιος *συμπαίκτης*, όταν και από τα δικά του χέρια περνάνε οι τύχες τόσων και τόσων συγγραφέων που ψάχνουν μία θέση στο στερέωμα;

Ήταν φανερό πως προσποιούνταν τον ταραγμένο. Κάτι στους αρχικούς υπολογισμούς του... Κάτι στην άτεγκτη στάση του εκδότη... Είχε επηρεαστεί – έτσι, τουλάχιστον, έδειχνε. Κουνούσε πέρα-δώθε τα χέρια του, ενώ του ήταν και αδύνατον, πλέον, να σταθεί σ' ένα μέρος, ακίνητος. Πήγαινε και ερχόταν, κάνοντας επίδειξη του ναρκισσισμού του, αλλά ένα βαθύ τραύμα δεν επουλώνεται ποτέ στην ψυχή του νάρκισσου.

Κάποια στιγμή, ο εκδότης τρομοκρατήθηκε, βλέποντας τον *συμπαίκτη* του να σηκώνεται τόσο ψηλά από τη γη, που δεν μπορούσε, πια, να διακρίνει τα πόδια του μέσα στα παπούτσια. Έμοιαζε με μύγα που έχει πετάξει στο φεγγάρι, και τα λαμπερά φτερά της αγκιστρώθηκαν στις κόγχες του.

Λίγο αργότερα, ωστόσο, ξεθάρρεψε, έγινε και πάλι ο φιλικός οικοδεσπότης και άρχισε να αστείεύεται και να προσποιείται τον ευδιάθετο με τον «διάβολό» του...

— Ζακ! Ζακ! Να ψηλώσεις κι άλλο θέλεις; Πας κι έρχεσαι, όλη την ώρα!

Ο μελαχρινός, γοπτευτικός *διάβολος* κρατούσε, τώρα, στο χέρι του, το φουλάρι *Massimo Dutti*, που είχε βγάλει αγανακτισμένος, και πέρασε, σαν ανεμοστρόβιλος, δίπλα από τον εκδότη.

Ξαφνικά... Η ατμόσφαιρα μέσα στην αίθουσα συσκέψεων έγινε διαυγής, λες και μια ελαφριά ασημένια πάχνη μεταμόρφωσε την πύλινη χύτρα, που θύμιζε το τεταμένο κλίμα πριν από λίγο, σε μια ορδή από αόρατα πνεύματα.

Πάνω στον ξέφρενο χορό τους, σύννεφο ολόκληρο από αστερόσκοπη σπκώθηκε... Αλλά και καλπάζουσες μάγισσες, πάνω σε σκουπόξυλα, με φίλτρα μαγικά, ξεπρόβαλλαν από τα τέσσερα σημεία της αίθουσας.

Ο «διάβολος» πέρασε τα ξύλινα τείχη του κάστρου, και τα πέταλα του αλόγου του έκαναν το έδαφος να τρέμει...

— Πού τρέχω, στ' αλήθεια; πέρασε, σαν σκέψη, η απορία αυτή από το μυαλό του Ζακ. «Λες κι όλα έχουν χαθεί. Έτσι κι αλλιώς, η ψυχή μου είναι, ήδη, χαμένη.»

Ο Ζακ σταμάτησε απότομα. Έκανε στροφή του κεφαλιού του και κοίταξε τον εκδότη, σαν να τον έβλεπε για πρώτη φορά. Παρά το μικρό ύψος του Κυρίου Γκιγιώ, στο πλάτος τού φάνηκε πολύ μεγάλος. Τον άκουσε να μουρμουρίζει κάποιες λέξεις, για να εξαφανίσει την αδιαθεσία που του είχε προκαλέσει όλη αυτή η ένταση μέσα στην αίθουσα συσκέψεων. Όχι χωρίς κάποια δειλία, άνοιξε την πόρτα και, προς μεγάλη του έκπληξη, ο Ζακ αντίκρισε μπροστά του τον Πωλ...

— Κύριε Ρεϊνώ! ήταν το μόνο που πρόλαβε να πει, γιατί, στο αμέσως επόμενο λεπτό, ο εκδότης σπκώθηκε όρθιος, άνοιξε διάπλατα τα χέρια του και, αφήνοντας όλους τους θαμώνες άφωνους, παραγκώνισε τον Ζακ, για ν' αγκαλιάσει, με εγκαρδιότητα, τον Πωλ.

— Καλώς ήρθες, Πωλ! Ξανθέ μου άγγελε! φώναξε δυνατά ο ευτραφής κύριος, ενώ έσφιγγε τον Πωλ μέσα στα χέρια του.

— Σας ευχαριστώ πολύ, Κύριε Γκιγιώ, απάντησε εκείνος διαστακτικά, μόλις κατάφερε να αποδεσμευτεί από τον στενό κλοιό του εκδότη, και παρατήρησε ένα γύρο όλα τα πρόσωπα που τον κοίταζαν διερευνητικά και καχύποπτα...

— Ζακ!... Κλοντ!... Μισέλ!... Από δω ο Κύριος Πωλ Ρεϊνώ! Επιτέλους, Πωλ, ήρθες! Για σένα παλεύω τόση ώρα με τα θεριά, τους συνεργάτες μου, Αγαππτέ μου! Για σένα!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Ο Ζακ, κατακόκκινος σαν αστακός, έριξε μια ματιά στον καθρέφτη που είχε κρεμασμένο απέναντι από το γραφείο του ο εκδότης, όσο εκείνος χαριτολογούσε με τον Πωλ. Με τον Κύριο Πωλ Ρεϊνώ!

Τον Κύριο Ρεϊνώ, που είχε έρθει από το πουθενά και είχε σκάσει, σαν κομήτης, στα πόδια και τα κεφάλια όλων, καταμεσής της συνεδρίασης.

Παρατηρώντας, τώρα, τον εαυτό του στον καθρέφτη από απόσταση ασφαλείας, ο Ζακ ένιωσε ντροπή για το «κάλπικο» ήθος του αλλά και γι' αυτήν του την ανυπομονησία, που δεν εδράζονταν στην προστασία των συμφερόντων του εκδοτικού οίκου, αλλά, αντιθέτως, στόχευε, αποκλειστικά και μόνο, στις χυδαίες φιλοδοξίες του και την προσωπική του αναρρίχηση.

Αν και ήταν πολύ ικανός στη δουλειά του, εμπνέοντας σοβαρότητα και σπουδαιότητα στα μάτια των συνεργατών του, σήμερα, η συμπεριφορά του είχε κάτι το παιδιαστικό, όπως ένα μικρό παιδί που πάει να προσεγγίσει κατευθείαν το αντικείμενο της όρεξής του, βάζοντάς το στο στόμα, δίχως προσχήματα και άνευ λογικής.

Ζήλευε... Ναι. Ζήλευε! Ζήλευε πολύ τον Κύριο Πωλ Ρεϊνώ! Κατακόκκινος από την απογοήτευση και την κακία του, ήθελε να φύγει! Να τρέξει μακριά! Όλο και πιο μακριά! Αλλά... Πού να πάει; Πού να πάει να κρυφτεί, για να μην τον βλέπει κανένας, και, πολύ περισσότερο, ο εκδότης, ο οποίος έδειχνε να ευχαρισιέται καιρέκακα με το σκηνικό που είχε σχεδιάσει εδώ και μέρες;

Τρομαγμένος φανερά, αλλά και αποφασισμένος να γλυτώσει από τα δόκανα του εκδότη, ο μελαχρινός διάβολος στράφηκε προς τον ευτραφή επιχειρηματία και, με ιδιαίτερη ευγένεια, χαμογελώντας φιλικά, ένωσε να παραμερίζει κάθε εμπόδιο που είχε βάλει νοερά η κακοβουλία του «εκδικητή» του, έχοντας ως όπλο του τον νεαρό αυτό άντρα, που απαντούσε στο όνομα Πωλ.

Ήταν, άλλωστε, και ο ίδιος του αρκετά «σκανταλιάρης» από τη φύση του για να μην υποχωρεί σε τέτοιου είδους μαλαγανιές, και έτσι, την τελευταία στιγμή, αντί να αποτραβηχτεί, έσφιξε στο λαιμό του το φουλάρι *Massimo Dutti* και μπήκε, πάλι, ενεργά στο παιχνίδι του θεάτρου σκιών:

— Ω! Κύριε Ρεϊνώ! Τι όμορφος που είστε! Πόσο καίρομαι που, επιτέλους, σας γνωρίζω! Η αλήθεια είναι πως δεν μου δόθηκε η δυνατότητα στο παρελθόν να έχω μια κατ' ιδίαν συνάντηση μαζί σας. Ωστόσο... Τι κάνει η αγαπητή μας Φόνη; Η διασημότητά της την πήρε μακριά μας. Για μας, όμως, παραμένει, πάντα, η καλή και πολύτιμη φίλη μας.

Μετά και από αυτά τα λόγια και δίχως να περιμένει καμία απάντηση από τον Πωλ, ο οποίος τον κοίταζε κυριολεκτικά σαν χάνος, ο Ζακ προσπέρασε και τους δύο άντρες και πλησίασε δειλά τον καθρέφτη.

Αυτή τη φορά, κοίταξε πολύ καλά το πρόσωπό του και χλόμιασε. Ο καθρέφτης ήταν κίλος και διαστρέβλωνε τα χαρακτηριστικά του. Η μύτη του φαινόταν διπλάσια και το πιγούνι του λες και είχε στραβώσει και είχε βρεθεί κοντά στο αριστερό του μάγουλο. Κάτι τρομερό τού συνέβαινε. Άρχισε να τρέμει σύγκορμος. Χαλάρωσε το φουλάρι του από τον λαιμό του γιατί δεν είχε, πλέον, άλλα περιθώρια να το αφήνει να τον σφίγγει.

Κάτι βαρύ... Κάτι βαρύ... Σκοτάδι κάλυψε τα πάντα. Του ήρθε να λιποθυμήσει. Ίσως, και να το ήθελε κατά βάθος. Ο άνεμος

κλαυθμύριζε παραπονιάρικα, περνώντας ανάμεσα από τα πανύψηλα κτίρια, τις φωτεινές επιγραφές και τις ανθρώπινες αισθήσεις...

«Πού είναι ο καθρέφτης;...» μονολόγησε, σαν να είχε μείνει ολομόναχος, αντιμέτωπος μόνον με τον εαυτό του

Τα πάντα είχαν σκοτεινιάσει μέσα στην αίθουσα συσκέψεων. Καλά-καλά, δεν καταλάβαινε ούτε πού βρισκόταν. Πού είχαν χαθεί όλοι οι συνάδελφοί του, ξαφνικά; Πού τον είχαν αφήσει έρημο οι συνεργάτες του; Πώς τον εγκατέλειψε έτσι και ο ίδιος του ο εαυτός;

«Μάτια... Καυτά μάτια... Πόσο σάς φοβάμαι;...» πρόλαβε να πει, μέσα στη σκοτοδίνη του μυαλού του. Γιατί, το αμέσως επόμενο λεπτό, έπεσε λιπόθυμος στο πάτωμα, μπροστά στα έκπληκτα μάτια όλων των συναδέλφων του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Μπροστά στον λιπόθυμο Ζακ, οι συνεργάτες του γονάτισαν και, με ικετευτική φωνή, προσπαθούσαν να τον συνεφέρουν, φανερά τρομαγμένοι:

«Ζακ!... Ζακ!... Είσαι καλά;... Ζακ! Μας ακούς;... Άνοιξε τα μάτια σου!» φώναζαν και τον χτυπούσαν στα δυο του μάγουλα, για να ξυπνήσει από τον λήθαργο.

Ο εκδότης, σαν Άγγλος φλεγματικός, παρακολουθούσε, με κρυφή ικανοποίηση, την εφαρμογή του σχεδίου του και τους «πρώτους καρπούς» που είχε αρχίσει αυτό να αποφέρει.

Από την άλλη πλευρά, ο «έκπτωτος διάβολος», πεσμένος στο πάτωμα, έφερνε και ξανάφερνε στο μυαλό του αλλόκοτες φράσεις, χωρίς να θυμάται πότε και πού, πραγματικά, τις είχε ακούσει, για πρώτη φορά...

«Μη φοβηθείς να φανείς γελοίος και ανόητος, αν πράξεις σύμφωνα με τον κανόνα σου...»

Μήπως, όμως, δεν τις είχε ακούσει πουθενά, αλλά αποτελούσαν γέννημα της φαντασίας του τούτη την ώρα;...

«Δείξε ότι είσαι έξυπνος. Διάλεξε το πιο σωστό... Μη φοβηθείς... Συγχώρα τους όλους... Και, κυρίως... Τον εαυτό σου»

Το θολωμένο του μυαλό τον βασάνιζε να πάρει μια απόφαση στα γρήγορα, αλλά το σώμα του δεν τον βοηθούσε καθόλου, πια. Του ήταν δύσκολο ακόμη και να σηκωθεί από το πάτωμα και να σταθεί, ξανά, όρθιος στα πόδια του...

«Διάλεξε, ανάμεσα στις ανοησίες, το λιγότερο ανόητο και φύγε... Φύγε... Φύγε μακριά... Πέτα στο Αιώνιο»

Και πέταξε. Οι χτύποι της καρδιάς του αραιώσαν, μέχρι που έσβησαν εντελώς. Ξεψύχωσε, λίγα λεπτά αργότερα, στα χέρια του Πωλ, ο οποίος είχε επισκεφθεί τον εκδότη, μετά από δική του απαίτηση, και είχε βρεθεί αντιμέτωπος μ' ένα τόσο τραγικό συμβάν, που δεν το φανταζόταν...

— Ανήκεστος βλάβη η ανακοπή καρδιάς, φίλοι μου. Ήταν θέλημα Θεού να συμβεί. Έτσι πρέπει να το δούμε, παρά την οδύνη που αισθανόμαστε όλοι μας. Λυπάμαι πολύ, Πωλ. Σου άξιζε μια καλύτερη υποδοχή, αγαπτιέ μου, και όχι αυτή η αποτρόπαια εικόνα. Ζωή σε λόγου μας.

Αυτά είπε ο ευτραφής επιχειρηματίας, ενώ καλούσε, στο τηλέφωνο, ένα ασθενοφόρο για να έρθει να παραλάβει την σωρό του άτυχου Ζακ.

Ο Ζακ, όμως, δεν ήταν μόνο άτυχος γιατί είχε χάσει, προ ολίγου, τη ζωή του, αλλά και γιατί, επίσης, δεν είχε προλάβει να αναρριχηθεί με τον τρόπο που αυτός επιθυμούσε. Κι αυτό γιατί κάποια λίγα άτομα μέσα στον εκδοτικό οίκο γνώριζαν πολύ καλά ότι είχε δεχτεί να *σπαρταράει η ραχοκοκαλιά του*, σαν το ψάρι, στα παχουλά χέρια του επιχειρηματία, Κυρίου Γκιγιώ, όσο εκείνος τού χάριζε την ηδονή στις ερωτικές περιπτώξεις που είχανε.

Εξάλλου, η γοητεία και η κομψότητα του Ζακ, όσο και αν μαγνήτιζε τις γυναίκες και τις καθιστούσε υποψήφια θύματά του, ενόσω ήταν ζωντανός, τόσο, τώρα, που κείτονταν νεκρός στο πάτωμα, αποτελούσε την εικόνα ενός *αδέξιου και άδοξου* ναρκισσισμού...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Έτσι τελείωσε την κουβέντα του ο εκδότης, αναφορικά με το αιφνίδιο επεισόδιο θανάτου του Ζακ, στο λογύδριο που έβγαλε μπροστά στους συνεργάτες του, και κανένας, στην αίθουσα συσκέψεων, δεν τόλμησε να του αντιτάξει το παραμικρό.

«Στην ατρόμητη ψυχή κατοικεί μόνον ο Θεός. Ο διάβολος είναι για τους δειλούς.»

Ποιος, όμως, θα δεχόταν, σήμερα, να γίνει το δεύτερο θύμα του «ισχυρού άντρα» και να πεθάνει τόσο άδοξα, όπως είχε οδηγήσει, με μαθηματική ακρίβεια, τον εαυτό του στον θάνατο ο Ζακ;...

— Τι μου λες! επανέλαβε, δυο-τρεις φορές, στο τηλέφωνο, ο ευτραφής Κύριος Γκιγιώ, δίνοντας στη χροιά της φωνής του έναν τόνο απορίας και έκπληξης, συνάμα. «Είχε πρόβλημα με την καρδιά του και δεν το γνώριζε; Αυτό είναι, πραγματικά, τραγικό, φίλε μου!»

Καθισμένος αναπαυτικά στη δερμάτινη πολυθρόνα του, δεν έλεγε να σπκωθεί από εκεί, με τον Ζακ να παραμένει ακόμη στο πάτωμα νεκρός, και τους συνεργάτες του, έναν-έναν, να αποχωρούν και να επιστρέφουν στα γραφεία τους, όπως όταν τελειώνει μια παράσταση, πέφτει η αυλαία και οι θεατές εγκαταλείπουν το θέατρο.

Ο μόνος που είχε απομείνει στην αίθουσα ήταν ο Πωλ, κι αυτό γιατί δεν μπορούσε, ούτως ή άλλως, να φύγει, αφού τον είχε καλέσει ο εκδότης για να μιλήσουν.

— Μου φαίνεται ότι κι εγώ αυτό πρέπει να κάνω, φίλε μου. Ένα τσεκάπι μου χρειάζεται οπωσδήποτε... συνέχισε ο επιχειρηματίας, αγνοώντας την παρουσία του Πωλ, που στεκόταν σε μια άκρη, αμήχανος και ταραγμένος, μην μπορώντας να συνέλθει από τη θέα του νεκρού Ζακ...

— Ε... Και! Νομίζεις, φίλε μου, ότι κωλώνω να πάρω μια τέτοια απόφαση; Όχι, βέβαια! Να 'ξερες, μάλιστα, πόσο καλύτερα θα 'μασταν όλοι μας, αν παίρναμε τέτοιες αποφάσεις στη ζωή μας! Εγώ, πάντως, θα ζούσα πιο ήρεμα απ' ό,τι ζω σήμερα. Όχι... Όχι... Μην ανησυχείς. Δεν θα το αναφέρω στην αστυνομία. Δεν θέλω τραβολογήματα και φασαρίες με τους μπάτσους. Ό,τι έγινε, έγινε. Ναι... Ναι... Πράγματι... Ήταν άτυχος ο Ζακ.

Για κλάσμα δευτερολέπτου, τού 'ρθε του Πωλ ν' ανοίξει την πόρτα και να την κλείσει πίσω του με πάταγο, μέχρι που τα βήματά του ν' αντηχήσουν σ' όλο το τετραώροφο κτίριο του εκδοτικού οίκου.

Στην πτώ των βημάτων του, ο άνεμος θα σφύριζε και θα αγκομαχούσε, όπως κάποιος που κλαψουρίζει και το κλάμα του φέρει την απόγνωση και το μένος που περικλείει μέσα στη ψυχή του.

Χοντρές σταγόνες βροχής έπεφταν επάνω στα θολά τζάμια, και ο χτύπος αυτός βύθιζε τον νεαρό άντρα σε ακόμη μεγαλύτερη μελαγχολία.

Ο Κύριος Γκιγιώ, μαζί με την κακοσμία της ανίερης προσωπικότητάς του, τον μαγνήτιζε, κάνοντάς τον να θέλει να παραμείνει στον χώρο και, την ίδια στιγμή, η σιχαμάρα του Πωλ ξεχείλιζε από το κάθε του κύτταρο, όπως η βαριά οσμή του νεκρού, που έχει αρχίσει να αποσυντίθεται...

— Βλέπεις... Βλέπεις, φίλε μου... Η γυναίκα μου δεν με ακολουθεί. Είμαι μόνος μου...

Ο Πωλ κοίταξε προς τον μεγάλο καθρέφτη με τη μαυρισμένη κορνίζα που κρεμόταν στη γωνία, πίσω ακριβώς από εκεί που καθόταν ο εκδότης, και δίπλα υπήρχε το πορτρέτο ενός ηλικιωμένου άντρα που σίγουρα ήταν ο πατέρας του.

Για να φτιάξει αυτό το πορτρέτο, πιθανώς, ο Κύριος Γκιγιώ να είχε δώσει μια περιουσία. Κάθε φορά, λοιπόν, που κοιταζόταν στον καθρέφτη, εκπλήρωνε και το χρέος του, ως γιος και κληρονόμος μιας μεγάλης εκδοτικής επιχείρησης.

Σφηνωμένος όπως ήταν στην πολυθρόνα που καθόταν, έμοιαζε, τώρα, με σαλιγκάρι, που έχει γίνει ένα με το κέλυφός του...

— Χα! Χα! Μου φαίνεται ότι τρώω πολύ, φίλε μου, και δεν έχω διάθεση να κάνω τίποτε άλλο! Ναι, έχεις δίκιο. Πρέπει να το ελέγξω. Εσύ, όμως... Πώς τα καταφέρνεις, ρε παιδί, και είσαι, πάντα, έτσι στιλάτος; Σε ζηλεύω. Είσαι αξιοθαύμαστος. Εχθές, για παράδειγμα, έφαγα κάτι λικουδιές... Άλλο πράγμα!

Μέχρι εχθές, ο Πωλ μπορεί και να πίστευε στην επιείκεια. Πολύ ανόητη σκέψη αυτή – Μα το Θεό! Ο καθένας μας πρέπει να δασκαλεύει τον άλλον και, μετά, να τον τιμωρεί, αν δεν συμμορφώνεται με τον Νόμο. Κι ο πρώτος κανόνας αυτού του Νόμου λέει το εξής: «Διάλεξε, ανάμεσα στα μονοπάτια, εκείνο που, διαβαίνοντάς το, θα σε συντροφεύουν οι λιγότερες τύψεις για τη δειλία και τον φόβο που επέδειξες, όταν έπρεπε να φερθείς με γενναιότητα και πίστη.»

— Ε, ρε, μαстіγωμα που σου χρειάζεται, φιλαράκο μου! αναφώνησε ο εκδότης, κρατώντας σταθερά το ακουστικό του τηλεφώνου, και έβαλε κάτι τρανταχτά γέλια, που σείστηκε όλη η αίθουσα.

Όσο παρατηρούσε τον καθρέφτη ο Πωλ, τόσο του φαινόταν να έχει μαγικές ιδιότητες. Ξαν να απεικονίζονταν επάνω του ο διάβολος, προσωποποιημένος...

— Ας έρθουμε στα σύγκαλά μας, παλιόφιλε. Γεράσαμε...
Γεράσαμε και δεν θέλουμε να το παραδεχτούμε.

Τα λευκά, κοφτερά δόντια του Κυρίου Γκιγιά αποκαλύφθηκαν, όπως κάποιου που θέλει να βάλει μέσα στο ανοικτό στόμα του ό,τι ορίζει ο φτηνός αμοραλισμός του, και να το καταβροχθίσει με δύο χαπιές...

«Πού να βρίσκεται, άραγε, η Φόνη, τούτη τη στιγμή;» πέρασε, ακαριαία, αυτή η σκέψη από το μυαλό του Πωλ.

Η αρμονία της ομορφιάς της, της κομψότητας και του έρωτός της δεν είχαν καμία σχέση με την τωρινή κατάσταση που βίωνε ο νεαρός.

Τι δαιμονισμένο πάθος είχε αυτός ο απηδαστικός εκδότης! Πόσο κακογερνάει, στ' αλήθεια, ο άνθρωπος, όταν παραμυθιάζεται με ανοπίες και μάταιες αυταπάτες που τρέφουν οι ανώριμοι για τον εαυτό τους!...

— Έλά. Έλα. Σ' αφήνω, φίλε μου. Τα παραείπαμε. Εν τω μεταξύ, ακόμη να έρθει το ασθενοφόρο για να πάρει τον Ζακ. Κοντεύει μία ώρα από τότε που κάλεσα αυτούς τους αναθεματισμένους!

Ο Πωλ, για κλάσματα δευτερολέπτου, θυμήθηκε ότι, πριν από αρκετούς μήνες, έναν εκδότη τον είχε γρονθοκοπήσει στο πρόσωπο και τον είχε αφήσει ημι-λυπόθυμο, φεύγοντας από το σπίτι του, μαζί με την Κατρίν. Μ' αυτόν εδώ τώρα, τι να έκανε; Να τον άφηνε κι αυτόν, με μια γροθιά, στον τόπο και να έφευγε, τρέχοντας;

Περίεργο αλλά αληθινό. Ο εκδότης ανασήκωσε, κάποια στιγμή, τους ώμους του, κατεβάζοντας το ακουστικό του τηλεφώνου, και τον κοίταξε με απορία...

— Ω, καημένε μου, Πωλ... Σε ξέχασα, αγαππτε μου. Με συγχωρείς. Αλλά... Βλέπεις... Μας έτυχε κι αυτό το άσχημο συμβάν σήμερα και όλα πήγανε πίσω. Έλα. Κάτσε να μου πεις τα νέα σου.

Ο Πωλ κάθισε σε μια καρέκλα, και το ύφος του είχε κάτι από συσσωρευμένη κούραση και απογοήτευση...

«Εγώ είμαι... Ο Πωλ... Μ' ακούς;» ακούστηκε μια φωνή μέσα του να τον καλεί... Μια φωνή που καλύπτονταν από τη μυρωδιά ούισκι, που πλανιόταν στον αέρα και μεθούσε τον οποιοδήποτε έμενε για πολύ ώρα εκεί μέσα.

Ο νεκρός Ζακ δεν έλεγε να ξυπνήσει από τον ύπνο του Δικαίου που κοιμόταν. Άλλωστε, τίποτα δεν διαταράσσει τον ύπνο των νεκρών. Κάνουν τον πιο, ωραία, βαθύ και αδιάλειπτο ύπνο, χωρίς να τους τρομάζουν οι βασανιστικές αιπνίες των ζωντανών και οι, πάσης φύσεως, θόρυβοι που προκύπτουν, κάθε δυο και τρεις, από το πουθενά...

«...Δεν χάθηκα κάτω από το χιόνι. Δεν πνίγηκα από την τρικυμία. Την ώρα της χιονοθύελλας... Την ώρα της καταιγίδας... Ήρθα.»

Συνέχισε η φωνή μέσα του να λέει, ενώ ο εκδότης περίμενε μία λέξη του, κοιτάζοντάς τον επίμονα στα μάτια...

«Πώς μούσκεψαν έτσι τα ρούχα μου; Πώς τρέμω έτσι;... Κοίταξέ με, όμως, Φόνη. Είμαι εδώ»

Στο, μεθυσμένο από ευτυχία και από ποτό, παιδικό πρόσωπο απλώνεται πάντα ένα απαλό, γλυκό χαμόγελο. Στο δικό του πρόσωπο, αντιθέτως, που είχε πάψει από καιρό να είναι παιδικό, απλωνόταν, τώρα, το μουγκρητό της θάλασσας, η απόγνωση του ανέμου, η διαπεραστική κραυγή του ναυαγού, που ξεσκίζει τη ψυχή του σωτήρα του, πέρα ως πέρα...

«Όχι, Φόνη... Δεν με σκέπασε το χόμα. Δεν με πλάκωσαν οι πάγοι. Είμαι ζωντανός. Κοίτα τον νεκρό άντρα, πεσμένο στο πάτωμα. Τον έλεγαν, κάποτε, Ζακ... Κάποτε φάνταζε κι αυτός δυνατός. Ήταν δυνατός. Καμία δύναμη δεν του 'χει απομείνει σήμερα. Έπεσε. Δεν άντεξε άλλο. Εγώ, όμως... Είμαι όρθιος, αγάπη μου... Έμεινα όρθιος για σένα...»

Βλέποντας, τελικά, ο εκδότης ότι ο νεαρός δεν μιλούσε αλλά παρατηρούσε το κενό, πήρε, ξανά, τον λόγο...

— Λοιπόν, αγαππτέ μου Πωλ... Το αποφάσισα.

Ξερόβηξε και έβαλε ένα πούρο στο στόμα του, αφού, προηγουμένως, έτεινε το χέρι του για να προσφέρει ένα και στον Πωλ. Εκείνος αρνήθηκε ευγενικά και έτσι ο εκδότης τράβηξε το χέρι του προς τα πίσω, παίρνοντας πίσω και την «προσφορά» του...

— Θα το εκδώσω το πρώτο σου μυθιστόρημα, με τον τίτλο: «Ο άλλος μου εαυτός». Δεν νομίζω, άλλωστε, να βρεθεί άλλος εκδότης να σου προσφέρει αυτό που θα σου προσφέρω εγώ, σε λίγο καιρό, αγαππτέ μου...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Ο διάβολος που καθόταν στο σακί και χαιρόταν εκ των προτέρων για την καλή του τύχη, δεν μπορούσε να το χωνέψει πως θα έχανε μέσα από τα χέρια του τέτοιο καταπληκτικό θήραμα.

Φοβισμένος και κατάκλωμος, ο Πωλ βρέθηκε να μην ξέρει τι να κάνει, μετά την αναγγελία του εκδότη για την πρόθεσή του να εκδώσει το πρώτο του μυθιστόρημα.

Ο Κύριος Γκιγιώ έσκυψε το σκυλίσιο μουσούδι του στο δεξιό αυτί του νεαρού και του ψιθύρισε:

— Είμαι φίλος σου, αγαππτέ μου. Θα έχεις ό,τι θέλεις από μένα. Θα σου δώσω χρήματα και δόξα. Αυτά τα δύο ουδείς μίσησε ποτέ. Θα περνάς ανάμεσα από το κοινό σου και θα νιώθεις τα υγρά βλέμματα των θαυμαστριών σου να πέφτουν επάνω σου για τις τερατολογίες που σκαρφίστηκες, για τους έρωτες που έντυσες με τα λευκά σου χέρια, για τους διαβόλους και τους τριβόλους που γέννησε η φαντασία σου, και ό,τι άλλο θέριεψε με το μυαλό και την καρδιά σου.

Ήταν φανερό πως, λυσομανώντας από τη ζήλια του, ο κοινοσόδαρος σατανάς προσπαθούσε να σκαρφιστεί επινοήσεις για να φέρει σε απόσταση αναπνοής το θήραμά του και, ύστερα, να το καταβροχθίσει...

— Λοιπόν;... μουρμούρισε ο εκδότης, μετά από λίγα δευτερόλεπτα, και, σκαρφαλωμένος κυριολεκτικά επάνω στους ώμους του δύστυχου Πωλ, φοβήθηκε μήπως, τελικά, όντως, του την σκάσει ο νεαρός ξανθός άγγελος, με τα πράσινα μάτια!

Συνέχισε, λοιπόν, μ' έναν ακόμη πιο επίμονο και επιτακτικό τόνο στη φωνή:

— Αγαππτέ μου, Πωλ. Ξέρεις... Χωρίς συμφωνία δεν γίνεται τίποτα. Πρέπει, οπωσδήποτε, σήμερα, να συμφωνήσουμε. Και, βέβαια, είναι αυτονόητο πως, όταν μπει κάπου μια υπογραφή, δεν βγαίνει ποτέ!

Στο σημείο αυτό, έφερε το χέρι του πίσω από τον λαιμό του Πωλ και τον αγκάλιασε...

— Ω! Για δεξ, πόσο φοβητσιάρης είναι! Ακόμη το σκέφτεται! φώναξε, γελώντας, ο διάβολος. «Φτάνουν τ' αστεία, νεαρέ μου! Ακούω την απόφασή σου!»

Σέρνοντας, έπειτα, την ουρά του στο χώμα, ετοιμάστηκε για επίθεση, μολοντί κάτι στην όψη του διατηρούσε ακόμη τα χρώματα του φιλικού και συγκαταβατικού οικοδεσπότη που ήταν, πριν συντελεστεί το τραγικό συμβάν με τον Ζακ.

— Μάλλον... Μάλλον, δεν ενδιαφέρομαι, Κύριε Γκιγιώ, απάντησε συνεσταλμένα ο Πωλ, μην αντέχοντας άλλο επάνω του τα βρώμικα χέρια αυτού του άντρα να τον αγγίζουν.

Αμέσως μετά, στριφογυρνώντας στο μυαλό του την απάντηση που, μόλις, είχε δώσει στον εκδότη, συνειδητοποίησε πόσο σκληρή ήταν αυτή για έναν τόσο ματαιόδοξο άνθρωπο, όπως ήταν ο Κύριος Γκιγιώ.

Ήταν ώρα ν' αποχωρήσει από την αίθουσα συσκέψεων αλλά, την τελευταία στιγμή, φοβήθηκε πως το μεγάλο αυτό σκυλί που στεκόταν δίπλα του, θα του ορμούσε, μόλις αντιλαμβανόταν την παραμικρή κίνηση από μέρους του. Το καλύτερο που είχε να κάνει, λοιπόν, ήταν, μόλις το λυσσασμένο κοπρόσκυλο απομακρύνονταν, να βγει κι αυτός αμέσως στο δρόμο, τρέχοντας γρήγορα, για να προλάβει να γλυτώσει!

Ω, Θεέ μου! Πόσο του είχε λείψει η εξοχή, σε αντίθεση με το φριχτό Παρίσι! Εκεί τα ξύλινα σπιτάκια κλειδαμπαρώνονται με παντζούρια και, όταν έρχεται το σούρουπο, ολόκληρα κοπάδια σκυλιών αλυχτούν και γαυγίζουν μέσα στη νύχτα. Παγωμένος ακνός βγαίνει από τα κουρασμένα άλογα και τις καυτές ανάσες τους, καθώς οι οπλές τους χτυπούν πάνω στο υγρό πλακόστρωτο σοκάκι.

Υγρή πέτρα... Ζεστή ανάσα... Πόσο του είχε λείψει ο έρωτας στην εξοχή! Όλα ήταν, πάντα, τόσο ζεστά γύρω από το τζάκι της πατρικής οικίας στην *Côte d'Azur*, όταν ήταν μικρός και τον έπαιρναν μαζί τους οι θετοί γονείς του, για λίγη ξεκούραση. Πολλές φορές, μάλιστα, τους ακολουθούσε και η Φόνη, άλλοτε μόνη και άλλοτε συνοδευόμενη από κάποιον σύντροφό της. Εκεί, ο μικρός, ξανθός άγγελος, όπως τον αποκαλούσε η γοπτευτική γυναίκα, την γνώριζε, μέσα από την ομορφιά και την πλάνη της φύσης, και την ερωτεύονταν όλο και πιο παράφορα. Στην *Côte d'Azur* ήταν που είδε, για πρώτη φορά, τους γυμνούς ώμους και τη λεία, αγαλμάτινη πλάτη της. Μια εικόνα που στοίχειωσε μέσα του για τα μετέπειτα χρόνια της ζωής του. Γιατί, όσο και να πάλευε να το αρνηθεί, όλη του η ζωή ήταν η Φόνη. Και η ζωή που είχε σήμερα, χωρίς εκείνη, μετά τον χωρισμό τους, ήταν, απλά, μια ζωή χωρίς ζωή...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Καταγράφοντας τη ζωή του κανείς καθημερινά, μπορεί να φτάσει σε σημείο να την βρει και ενδιαφέρουσα, στο τέλος. Γυρίζοντας ξανά και ξανά τις σελίδες και διαβάζοντας ό,τι έχει γράψει στα ημερολόγια του βίου του, η αυτοθυσία, ο πόνος, οι σκέψεις, η νοσταλγία γεγονότων και καταστάσεων που τον σημάδεψαν, πιθανόν, να του δώσουν το κίνητρο να πει:

«Ναι. Αυτή είναι η ζωή μου.»

Να, λοιπόν, που κρατούσε, τώρα, στα χέρια του, ο Πωλ, τα γεγονότα κάμποσων μηνών, των οποίων κυρίαρχοι πρωταγωνιστές ήταν οι λαθεμένοι υπολογισμοί που είχε κάνει, η πλήξη του, η ανία και το άγχος που είχε επιδείξει, χωρίς, βέβαια, να μπορεί να παραβλέψει το στοιχείο του έρωτα που υπερίσχυε όλων των άλλων.

Το ημερολόγιό του δεν διέφερε από ένα βιβλίο διαιρεμένο σε κεφάλαια, όπως ακριβώς ένα θεατρικό έργο κατανέμει τη δράση του και τα συναισθήματα των ηρώων του σε πράξεις και σκηνές...

Πράξη Πρώτη: Αισθάνομαι

Πράξη Δεύτερη: Υποφέρω

Πράξη Τρίτη: Σκέφτομαι

Πράξη Τέταρτη: Υπάρχω

«Άραγε, να 'ναι αυτή η μοίρα των καλλιτεχνών;» αναρωτήθηκε, έτσι όπως άφηνε το βλέμμα του να σμίξει με τον θαλασσινό ορίζοντα, καθισμένος στην αμμουδιά, λίγα μόλις μέτρα από τον

ψηλό μαντρότοικο που χώριζε την εξοχική κατοικία της οικογένειας Ρεϊνώ από την ακτή.

«Πόσο αναγκαίοι είμαστε, στην πραγματικότητα, ο ένας για τον άλλο; Μήπως όσο ένα σκουριασμένο πέταλο, από αυτά που βρίσκει κανείς σε δρομίσκους χωριών, ξεχασμένων εποχών;»

Μάταια προσπαθούσε ο Πωλ να δώσει μια απάντηση στον εαυτό του. Ο διάβολος χοροπηδάει από την μια οπλή στην άλλη και κουκουλιάζει τις παλάμες του, προσπαθώντας να ζεστάνει τα παγωμένα, από το κρύο, χέρια του. Τριγυρνάει ολημερίς και ολονυχτίς στην κόλαση, στήνοντας το τεράστιο καζάνι του μπροστά στη φωτιά και μαγειρεύοντας τις αμαρτίες του κόσμου τούτου.

Ποιος είναι σε θέση, επομένως, να δώσει μια απάντηση για τη ματαιότητα της ύπαρξης ενός καλλιτέχνη; Τόση αγωνία και λαχτάρα για ένα κοινό που ποτέ δεν θα νιώσει την αλήθεια, την οδύνη και το σθένος μιας ψυχής; Ποιος, στ' αλήθεια, ήταν, όλα αυτά τα χρόνια, ο Πωλ Ρεϊνώ; Ένας νέος με γερασμένη ψυχή; Ή, μήπως, ένας γέρος με θάλλουσα νιότη;

Άγνωστο. Ακόμη και για τον ίδιο. Άγνωστο. Ακόμη και για τους οικείους του. Άγνωστο. Ακόμη και για την ίδια τη ζωή.

Η νιότη χαραμίζεται, κάνοντας όνειρα. Το γήρας χαραμίζει τα όνειρα. Πόση, συνεπώς, αυτονομία διαθέτουν αυτές οι δύο - τόσο ανόμοιες αλλά, παράλληλα, και τόσο εξαρτημένες - έννοιες;

Αλίμονο, αν ξέραμε το τέλος!

Αν ήξερε, εκ των προτέρων, το τέλος της σχέσης του με τη Φόνη, δεν θα ξεκινούσε ποτέ τον δεσμό του μαζί της, έχοντας την πρότερη γνώση του αφόρητου πόνου που θα ακολουθούσε τον χωρισμό τους...

«Πού να είσαι;» ψιθύρισε θλιμμένα, λες και οι γλάροι και η θάλασσα θα του έδιναν την απάντηση που γύρευε, τούτη την ώρα.

Είχε γίνει περίγελος κοινωνικά, εξαιτίας αυτής της σχέσης. Είχε επιθυμήσει την ελευθερία του και είχε αγωνιστεί σθεναρά για να την αποκτήσει. Αποφάσιζε, πλέον, μόνος του για το παρόν και το μέλλον του, δίχως μεσάζοντες και δίχως καλοθελητές. Είχε, επιπλέον, το δικαίωμα να ρίχνει τα πράσινα μάτια του πάνω σε άλλες γυναίκες, όπως είχε κάνει, πριν από λίγο καιρό, και με την *Κατρίν*. Και όμως, Όλα αυτά δεν του φαινόταν «κατακτήσεις», αλλά, αντιθέτως, απώλειες...

Ξαφνικά, έτσι όπως καθόταν μόνος του στην έρημη παραλία, του ήρθε στο μυαλό η εικόνα της «*Γυναίκας τορέρο*», την οποία είχε ζωγραφίσει όταν ακόμη φοιτούσε στη σχολή του *Τομά*, στο Παρίσι. Όχρα και κόκκινο της φωτιάς ήταν τα χρώματα που είχε χρησιμοποιήσει, τότε, στον πίνακά του για να παραστήσει το αίμα που πεταγόταν σαν πίδακας από τα πλευρά της άτυχης γυναίκας, πάνω σε μια καυτή, από το λιοπύρι του μεσημεριού, αρένα θανάτου. Αυτή η γυναίκα δεν ήταν άλλη από τη *Φόνη*, και η επιθυμία του, τον καιρό εκείνο, να τη φονεύσει, σαν ταύρος, και μετά να δεχτεί τη θυσία του από τα χέρια των άλλων τορέρο ήταν μια πολύ έντονη και βασανιστική σκέψη που τον συνόδευε κάθε μέρα...

Σαν έρθει το σουρούπο στην *Côte d'Azur*, η θερμοκρασία πέφτει, και το φως από τους φανοστάτες στραφταλίζει πάνω στην επιφάνεια της θάλασσας. Τίποτα, πέρα από τον ελαφρύ παφλασμό, δεν αντηχεί μέσα στην καλοκαιρινή σιγαλιά.

Σκέφτηκε πως ένα ακόμη καλοκαίρι θα έφτανε στο τέλος του, μακριά από τη *Φόνη*. Ήταν το δεύτερο καλοκαίρι μακριά της. Η ύστατη ανάμνηση που είχε από εκείνη ήταν από την πόλη *Antibes*, όπου είχαν πάει μαζί για να επισκεφθούν το *Fort Carré* και να θαυμάσουν τη θέα από ψηλά, από τις πολεμίστρες του κάστρου. Θυμόταν το απαλό αεράκι να κάνει τα μαλλιά τους ν' ανεμίζουν, παίρνοντας μαζί του και τις όποιες άσχημες σκέψεις

τους, αλλά και το δυνατό, εκτυφλωτικό φως να σκορπάει παντού τις χρυσαφίες ανταύγειες του και το μεθυστικό άρωμα του χόρτου και του θυμариού. Η χερσόνησος του *Saint-Roche* ήταν μια από τις εικόνες που κρατούσε στο μυαλό του από τα σιωπηλά, αλλά και γεμάτα εντάσεις, καλοκαίρια που είχαν περάσει οι δυο τους.

Τώρα... ο ήλιος τύφλωνε τα μάτια του, η αλμύρα έκαιγε το δέρμα του και ο αέρας από τις φρέσκες πευκοβελόνες έφτανε υγρός και ευωδιαστός μέχρι τα ρουθούνια του.

Η παιδική του ηλικία ξεχύθηκε και απλώθηκε στην αμμουδιά... Το κουβαδάκι του μικρού αγοριού που ήταν κάποτε. Τα πολυτελή ξενοδοχεία δίπλα στο κύμα. Οι τουρίστες που έβγαίναν τ' απογεύματα, όμορφα ντυμένοι και αρωματισμένοι, για τη βραδινή τους έξοδο, και τους παρατηρούσε με θαυμασμό και απορία στους περιπάτους που έκανε με τους γονείς του. Η σκάλα της εξοχικής κατοικίας, την οποία κατέβαινε τρέχοντας, για να πέσει, με την ορμή και το πάθος ενός εφήβου στην αγκαλιά της θείας του, μόλις άκουγε το αυτοκίνητό της να φτάνει στο πατρικό κτήμα της *Côte d'Azur*.

Μέχρι τότε, η Φόνη παρέμενε, απλά, η αγαπημένη του θεία. Λίγα χρόνια αργότερα, θα ταυτίζονταν με όλη του την ύπαρξη...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Στάθηκε ακίνητος σαν άγαλμα, αναπνέοντας γρήγορα και κοιτάζοντας μια δυσδιάκριτη κουκκίδα, χαμένη στο βάθος του ορίζοντα, να πλησιάζει όλο και πιο κοντά στο σημείο όπου βρισκόταν ο ίδιος.

Ο μονότονος ήχος των τριζονιών τον είχε κουράσει και τον βύθιζε σε μια τεμπέλικη θλίψη, εδώ και μία ώρα περίπου. Άλλωστε, οι έρημες νύχτες στο πατρικό κτήμα, πίνοντας μονάχα βότκα, μέχρι το στομάχι του να πονέσει και ο λάρυγγάς του να καεί, τον είχανε αποβλακώσει, σε σημείο που δεν καταλάβαινε και πολύ τι έκανε...

Δυο συννεφάκια αιωρήθηκαν νωχελικά στον ουρανό, για ν' απομακρυνθούν έπειτα, και ήρθαν και στάθηκαν παράμερα, σαν να ψιθύριζε το ένα κάτι που δεν έπρεπε ν' ακούσει το άλλο. Ένα ελαφρύ αεράκι διέτρεξε τα χωράφια, φέρνοντας μαζί του τον μακρινό ήχο του τρένου...

— Έρχεται! Να το! Έρχεται, μαμά! ακούστηκε μια γλυκιά, κοριτσίστικη φωνή να φωνάζει δυνατά

Ο μακρόσυρτος συριγμός πάνω στις μεταλλικές ράγες διακόπηκε, και η φόρα της επαρχιακής αμαξοστοιχίας αναχαιτίστηκε, ύστερα από λίγα λεπτά, κάνοντας το κοριτσάκι να συνοφρωθεί και τη μαμά της, κρατώντας την σφιχτά από το χέρι, να ψάχνει με τα μάτια της να δει από ποιο βαγόνι θα κατέβαινε ο σύζυγός της...

— Να! Ο μπαμπάς! φώναξε χαρούμενα, πάλι, η μικρή, και, τραβώντας από το χέρι τη μητέρα της, την έσυρε σχεδόν προς το

μέρος της αποβάθρας, από όπου αποβιβάζονταν οι περισσότεροι επιβάτες του τρένου

Ένας ψηλός πλιοκαμένος άντρας, φορώντας ψάθινο καπέλο στο κεφάλι, τις πλησίασε, ανοίγοντας τα χέρια του διάπλατα για να κλείσει και τις δύο μέσα στην αγκαλιά του.

Ο Πωλ παρακολουθούσε τη σκηνή, κοιτάζοντας διακριτικά, με την αναπνοή του να έχει αποκτήσει, τώρα, έναν σταθερό ρυθμό και τους σφυγμούς της καρδιάς του να έχουν επανέλθει σ' έναν πιο χαλαρό τόνο κυκλοφορίας του αίματος μέσα στις φλέβες.

Από τη μια, του φαινόταν τελείως παράξενο να στέκεται έτσι άπραγος σε μια άκρη του σταθμού, και, από την άλλη, θύμωνα με τον εαυτό του που παρακολουθούσε τις ζωές των συνανθρώπων του, άσκοπα και ανενδοίαστα.

Αφού, λοιπόν, εκτόξευσε νοερά στον επικριτή εαυτό του κάποιες από τις γνωστές βρισιές, ζεσταμένος, ύστερα, κάτω από τον δυνατό ήλιο, άρχισε, σιγά-σιγά, να συνέρχεται και να ηρεμεί...

«Τα παιδιά, από μόνα τους, είναι ένας ολόκληρος φανταστικός κόσμος» σκέφτηκε «τρέχουν, ονειρεύονται, κοιμούνται. Και, πάλι, τρέχουν... Και, πάλι, ονειρεύονται...»

Τυλιγμένο τώρα το κοριτσάκι στο λαιμό του μπαμπά της, με το χέρι του απλωμένο, ωστόσο, για να πιάνει και το χέρι της μαμάς της, γύρισε σε μια στιγμή και κοίταξε τον Πωλ. Της φάνηκε ότι ήταν πολύ λυπημένος. Ήταν, όμως, και τόσο όμορφος! Τα παιδιά λατρεύουν την ομορφιά. Με τα ξανθά μαλλιά του, το λευκό δέρμα του προσώπου του, τα ανοιχτά πράσινα μάτια του, θα μπορούσε να είναι και ο φύλακας άγγελός της τα βράδια, που η μαμά της την έβραζε να κοιμηθεί. Ή και ο πρίγκιπας της, ακόμη...

— Γεια... Πώς σε λένε; τον ρώτησε, ξαφνιάζοντας και τους δύο γονείς της, οι οποίοι, μέχρι αυτή την ώρα, δεν είχαν προσέξει καν τον νεαρό άντρα.

— Πωλ... απάντησε εκείνος συνεσταλμένα, χαμηλώνοντας τα μάτια του στο έδαφος.

— Και γιατί είσαι λυπημένος; συνέχισε το κοριτσάκι να τον ρωτάει.

— Μωρό μου, άφησε τον κύριο... ήσυχο, είπε η μαμά της, χαμογελώντας στον Πωλ για την παιδική αφέλεια που επιδείκνυε η κορούλα της.

— Είσαι πρίγκιπας;

— Ω!... Συγγνώμη, κύριε, αλλά η κόρη μας έχει μια ιδιαίτερη αδυναμία στους πρίγκιπες! Και εσείς μοιάζετε με πρίγκιπα του παραμυθιού, χαμογέλασε και πάλι η μαμά του κοριτσιού, προκαλώντας και τον σύζυγό της να εμπλακεί, καθώς ένωσε, ξαφνικά, ν' απειλείται απ' την εισβολή ενός «ξένου» άντρα και τη γοητεία του.

— Πάντως... αν είστε, όντως, πρίγκιπας, δύσκολο καιρό διαλέξατε. Δεν υπάρχουν, πια, πριγκίπισσες, ειρωνεύτηκε ο πλιοκαμένος άντρας με το ψάθινο καπέλο στο κεφάλι.

— Γιατί; Γιατί δεν υπάρχουν πριγκίπισσες, μπαμπά; Αφού υπάρχουν! Εγώ είμαι πριγκίπισσα!... γούρλωσε, όλο πείσμα, τα μάτια της η μικρή και σούφρωσε, με κωμικό τρόπο, τα χείλη της.

— Χα! Χα! Χα! έβαλε τα γέλια, αυτή τη φορά, η μαμά. «Καλύτερα να σας αποδεσμεύσουμε, κύριε. Θα γίνουμε αιτία να καθυστερήσετε, και δεν το θέλουμε. Όπως βλέπετε, εμάς μάς απασχολούν άλλα πράγματα!» είπε και χάιδεψε τρυφερά τα μαλλιά της μικρής κόρης της, που ο θυμός την είχε κυριεύσει απ' αυτό που είχε πει, λίγα μόλις λεπτά πριν, ο μπαμπάς της.

Ο Πωλ, σε μια προσπάθεια να φανεί ευχάριστος στη μικρή «θαυμάστριά του», της έκλεισε το μάτι...

— Είμαι πρίγκιπας, μικρή μου φίλη. Έχω χάσει, όμως, το βασίλειό μου. Γι' αυτό και είμαι λυπημένος.

— Μμ... μουρμούρισε, προβληματισμένη, η μικρή. «Και γιατί

έχασες το βασίλειό σου; Ποιος σου το πήρε;

— Μια κακιά μάγισσα μού το πήρε.

— Και δεν σου το δίνει;

— Πρέπει να με φιλήσει μια πριγκίπισσα σαν εσένα για να μου το δώσει πίσω.

Τότε, εκείνη, δίχως δεύτερη σκέψη, πρόσταξε τον πατέρα της να πλησιάσει τον Πωλ. Και έτσι όπως ήταν γαντζωμένη στην αγκαλιά του, άγγιξε, με τα παιδικά της χείλη, το μάγουλο του ξανθού πρίγκιπά της και τον φίλησε...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Είναι αλήθεια πως ο διάβολος προσπαθεί πάντα να ενοχλεί με κάθε τρόπο. Για παράδειγμα, με το να σπρώχνει αθέατα το χέρι του, ρίχνοντάς σου μια καρπαζιά από κει που δεν το περιμένεις ή σπκώνοντας, από το καμίνι, τη στάχτη, για να την τινάξει, αμέσως μετά, μέσα στα μούτρα σου και να μην ξέρεις τι σου γίνεται.

Παρατηρείται δε, πολύ συχνά, το φαινόμενο, ένας τρομοκρατημένος διάβολος, που χτυπιέται από δω κι από κει, προαισθανόμενος τον χαμό του και έγκλειστος ανάμεσα σε αμαρτωλούς και κυνηγημένους, ν' αποτελέσει ξυλόγλυπτη εικόνα σε τοίχο δεξιού νάρθηκα. Κι αυτό γιατί, ό,τι απομένει από τον «έξω από δω» είναι - αντί να τριγυρνάει μέσα στη νύχτα, ψάχνοντας να βρει διέξοδο για να κάνει το κακό του -να κλέψει το φεγγάρι, τάχα για να σου το χαρίσει, και, στο ίδιο επάνω λεπτό, να το δώσει στα σκυλιά να το φάνε!

Το πιο δυνατό, λοιπόν, όπλο του διαβόλου, αν δεν έχει γίνει, ήδη, αντιληπτό, είναι αυτό της υποκρισίας...

Κατακόκκινος, σαν αστακός, ο εκδότης, *Κύριος Γκιγιώ*, έριξε μια ματιά στον καθρέφτη και φάνηκε να ντράπηκε απ' αυτό που έβλεπε, τούτη την ώρα.

Στην αρχή, μάλλον, ήταν εντυπωσιασμένος από τη σοβαρότητα και τη σπουδαιότητα με την οποία είχε υπολογίσει το κέρδος που θα είχε απ' την όλη ιστορία με τον *Πωλ*. Με τον *Κύριο Πωλ Ρεινώ*! Τα είχε σχεδιάσει, με κάθε λεπτομέρεια, στο μυαλό του. Θα

προσέγγιζε κατευθείαν το θύμα του, χωρίς αναστολές και χωρίς καθυστερήσεις!

Η πραγματικότητα, ωστόσο, επιφυλάσσει εκπλήξεις, και μια τραγική ανάμνηση αποδείχτηκε ικανή για να διασκεδάσει, ξαφνικά, καθετί «σπουδαίο» και «σοβαρό» είχε φανταστεί...

Ήταν και δεν θα 'ταν πέντε ετών αγοράκι. Είχε απλώσει το μικρό του χέρι και είχε κόψει, με απανωτές προσπάθειες, ανασπώνοντας τις μύτες των ποδιών του, για να φτάσει τα κλαδιά του δέντρου, τον απαγορευμένο καρπό. Ετοιμαζόταν, μάλιστα, να τον βάλει μέσα στη σχολική σακά του για να έχει κάτι να φάει στο πρώτο διάλειμμα, όταν ακούστηκε μια φωνή να τον ανακαλεί «στην τάξη»: «Φύγε! Τι κάνεις εδώ; Χάσου! Κλέβεις φρούτα, μυξιάρικο; Δίνε του! Πήγαινε να παίξεις με τα άλλα παλιόπαιδα που έχεις για φίλους σου!»

Τρομαγμένο το μικρό αγόρι και αποφασισμένο να γλιτώσει, τρύπωσε, τότε, κάτω από ένα αυτοκίνητο. Η συνέχεια ήταν φτιαγμένη από ιδρώτα, βαριά οσμή και έναν μεγάλο άντρα που φυσούσε και ξεφυσούσε σαν αγριεμένο ζώο, ενώ τα αίματα έτρεχαν από τα τρυφερά πόδια και χέρια του...

Κάτι σαν υστερία τον έπιασε ξαφνικά, κι έτσι όπως παρατηρούσε το παραμορφωμένο, από τα χρόνια και τα περιττά κιλά, είδωλό του στον καθρέφτη του γραφείου του, το αίσθημα αγανάκτησης και ζήλιας μετατράπηκε αμέσως σε ασυγκράτητο, χειμαρρώδες γέλιο... Ο Κύριος Γκιγίω δεν μπορούσε τώρα να σταθεί από τα γέλια, μέχρι που ακούστηκε ο χτύπος στη πόρτα και αναγκάστηκε να «συνέλθει» κάπως.

Στο άνοιγμα της πόρτας, εμφανίστηκε η ψηλόλιγνη φιγούρα του Πωλ...

— Ω! Ο αγαπητός μου, Κύριος Ρεϊνώ!... Τι μου κάνετε, Κύριε Ρεϊνώ; Είστε καλά; Μα... Νομίζω πως σας βλέπω καλύτερα, αυτή

τη φορά» προσποιήθηκε τον χαρούμενο και σίγουρο για τον εαυτό του, όπως συνήθιζε να κάνει με όλους όσους τον επισκέπτονταν

— Σας ευχαριστώ πολύ για το ενδιαφέρον σας, *Κύριε Γκιγιώ*.

— Είχαμε καιρό να τα πούμε. Ελάτε. Καθίστε, παρακαλώ. Πείτε μου τα νέα σας. Ποιος καλός άνεμος σάς φέρνει, για δεύτερη φορά, στον εκδοτικό μας οίκο; Την προηγούμενη φορά φύγατε, τρέχοντας, αγαππτέ μου, μόλις σας είπα ότι προτίθεμαι να εκδώσω το έργο σας! Είναι αλήθεια ότι αυτό δεν μου έχει συμβεί ξανά στο παρελθόν. Κάποιος άλλος, στη θέση σας, θα έκανε πιρουέτες από τον ενθουσιασμό του, μόλις θα άκουγε τη χαρμόσυνη είδηση. Ενώ σεείς... Πανικοβληθήκατε, στο λεπτό!

— Την προηγούμενη φορά – αν θυμάστε καλά, *Κύριε Γκιγιώ* – ήταν πεσμένο, εδώ στο πάτωμα, το πτώμα του συνεργάτη σας.

— Ε, και λοιπόν;

— Μου ήταν πολύ δύσκολο να σκεφτώ, στη θέα και μόνο...

— Ω! Μα, είστε πολύ ευαίσθητος, *Κύριε Ρεϊνώ*! Πολύ ευαίσθητος, αγαππτέ μου!

Ο εκδότης άνοιξε ένα ντουλάπι και έβγαλε από μέσα ένα μπουκάλι ούισκι. Πήρε, έπειτα, δύο ποτήρια, τα γέμισε και πρόσφερε το ένα στον *Πωλ*...

— Ο *Ζακ*, φίλε μου, εποφθαλμιούσε τη θέση μου. Μου χρωστούσε και μου χρωστάει ακόμη πολλά. Τώρα, όμως... έβγαλε, δήθεν, έναν λυπημένο αναστεναγμό... «Είναι στη δικαιοδοσία και στα χέρια άλλων, και όχι στα δικά μου.»

— Για μένα, που δεν τον ήξερα, ήταν, απλώς, ένας νεκρός άνθρωπος.

— Έχετε δίκιο. Αλλά... Επιτρέψτε μου να μιλήσουμε για το τώρα και όχι για το χθες. Τι μπορώ να κάνω, σήμερα, για σας, *Κύριε Ρεϊνώ*;

— Να μου πείτε...

— Να σας πω τι, αγαπτέ μου;

— Να μου πείτε πού βρίσκεται η Φόνη... κάτι λύγισε στη φωνή του από συγκίνηση.

Ο εκδότης, αντιθέτως, τον κοιτούσε μ' ένα ειρωνικό μειδίαμα, αφού έδειξε αρχικά να εκπλήσσεται...

— Η Φόνη;... Και... Πώς είστε τόσο σίγουρος, αγαπτέ μου Πωλ, ότι θα μπορούσα εγώ να γνωρίζω πού βρίσκεται η πρώην σύντροφός σας;

— Γιατί... Γιατί... Είμαι, απλά, σίγουρος ότι το γνωρίζετε, *Κύριε Γκιγιώ!* Σας παρακαλώ, λοιπόν, να μου το πείτε!

Ο Κύριος Γκιγιώ σήκωσε το ποτήρι του με μια προκλητική αλαζονεία, όπως, περίπου, θα σήκωνε το σπαθί του σε άλλες εποχές για να υπερασπιστεί τον ευτελή εγωισμό του...

— Στην υγεία μας, φίλε μου!

— Ωστόσο, δεν μου απαντάτε σ' αυτό που μόλις σάς ρώτησα.

Ακολούθησε μικρή παύση, μέχρι ο «ισχυρός άντρας» να πει μια γενναία γουλιά από το ούισκι του...

— Και αν δεν θέλω να σας απαντήσω, *Κύριε Ρεϊνώ;* Είμαι, μήπως, υποχρεωμένος να το κάνω ή... Θα φροντίσετε εσείς να με υποχρεώσετε;

— «...»

Βλέποντας τον Πωλ να χαμπλώνει το βλέμμα του στο πάτωμα, μαλάκωσε και, δήθεν μετανιωμένος, είπε σε σοβαρό τόνο:

— *Κύριε Ρεϊνώ...* Γιατί βασανίζετε τον εαυτό σας; Είστε νέος ακόμα και αξίζετε πολλά. Το παρελθόν είναι παρελθόν. Μην αφήνετε να επηρεάζει το παρόν και την κρίση σας. Εκμεταλλευτείτε τη συγκυρία και εκδώστε το μυθιστόρημά σας. Φαντάζομαι ότι χτυπήσατε και άλλες πόρτες, πριν έρθετε στη δική μου. Οι άλλες πόρτες δεν άνοιξαν. Η δική μου, όμως... είναι ανοιχτή και σας περιμένει.

Ένα κρύο ρεύμα διέτρεξε τη ραχοκοκαλιά του Πωλ στο άκουσμα της τελευταίας φράσης του μεγαλοεκδότη, καθώς ήταν γνωστό στον καλλιτεχνικό κόσμο το γεγονός ότι ο ισχυρός άντρας απατούσε, κατά καιρούς, τη σύζυγό του με ερωτικές αντρικές συντροφιές...

— Για τελευταία φορά! Πού είναι η Φόνη! ούρλιαξε ο Πωλ.

— Ε! Άντε γαμήσ...!

Πριν προλάβει, όμως, να προφέρει την ατιμωτική λέξη, ο Πωλ τον άρπαξε από το λαιμό, και έτσι όπως του τον έσφιγγε, ο Κύριος Γκιγιώ ξέρασε, τελικά, την πολυπόθητη πληροφορία.

Ύστερα, ο Πωλ τον έσπρωξε, ρίχνοντάς τον με την πλάτη στον τοίχο, και έφυγε, τρέχοντας, από τον εκδοτικό οίκο...

ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Τα απέραντα λιβάδια με τις λεβάντες τον αποζημίωναν πάντα ως θέα, όταν έπρεπε να ταξιδέψει με το αυτοκίνητό του και χρειαζόταν να *καζεύει*, κάπου-κάπου, την αχανή πεδιάδα του Νότου, για να ξεχνιέται.

Λάτρευε, επίσης, τα επιβλητικά κτίρια και τις πλατανοσκέπαστες πλατείες των επαρχιακών πόλεων απ' τις οποίες περνούσε. Μερικές φορές, μάλιστα, σταματούσε, άλλοτε για να πει δροσερό νερό από κάποια δημόσια βρύση και άλλοτε για ν' απολαύσει ένα ζεστό, μυρωδάτο ρόφημα.

Έτσι... Μέχρι που να δει τον *Ροδανό ποταμό* να κυλά ήρεμα και στη μέση να στέκει η μισογκρεμισμένη γέφυρα, ένωθε, εδώ και ώρα, ένα σφίξιμο στο στομάχι και την ανάσα του να βγαίνει με δυσκολία μέσα απ' τα πνευμόνια του.

Το Παπικό παλάτι ορθώθηκε περήφανα μπρος στα μάτια του, ακριβώς στην απέναντι όχθη, δείχνοντας να περικλείει εντός του τις γενιές των καλλιτεχνών, των επιστημόνων και των συγγραφέων που ακολούθησαν επτά διαδοχικούς πάπες, για να έρθουν εδώ και να κτίσουν τη «χρυσή εποχή» τους.

Η Αβινιόν, περιστοιχισμένη από το μεσαιωνικό τείχος της και την ιστορία της, ήταν ο πολυπόθητος σταθμός του Πωλ, ύστερα από δύο χρόνια που είχαν περάσει από τον χωρισμό του με τη Φόνη...

[...]

Άφησε το αυτοκίνητό του και μπήκε πεζός μέσα από μια πύλη, η οποία γρήγορα τον έβγαλε σε αμέτρητα δρομάκια και σε στενά τριώροφα κτίρια, κολλητά το ένα με το άλλο.

Στην Πλας ντε λ' Ορλόζ, κάθισε σ' ένα μπαρ, μπροστά από ένα μακρύ δεντροφυτευμένο δρόμο, και, πίνοντας με μια ρουφηξιά το εσπρέσο του, αναρωτήθηκε ποια θα ήταν η πρώτη αντίδραση της Φόνης, μόλις θα τον έβλεπε μπροστά της.

Ο Κύριος Γκιγιώ, ο δαιμόνιος εκδότης, στη διένεξη που είχαν εκθέσει οι δυο τους στο γραφείο του, τρέμοντας από φόβο μην τον βρουν τα χειρότερα, του είχε πει:

«Η Φόνη σου είναι στην Αβινιόν... Τράβα εκεί για να την βρεις και άφησέ με ήσυχο.»

Θεέ μου! Πόσο δύσκολο είναι να διαχειριστείς ένα τόσο βαρύ φορτίο σκέψεων, αλλοπρόσαλλων συναισθημάτων και αντιφατικών καταστάσεων!

Η παράδοση λέει ότι στον καθρέφτη απεικονίζεται, πάντα, κάπου βαθιά κρυμμένος, ο διάβολος. Μήπως, όμως, το πυκνό δάσος, με τη βαριά φυλλωσιά και τις ανεξικνιάστες κρυσφώνες, είναι μόνον ο νους και η ψυχή μας; Ακόμη και αν κάτι τέτοιο θα αποτελούσε ανοησία με μια πρώτη σκέψη, αναμφίβολα ο «καθρέφτης» αυτός, με τη χρυσή κορνίζα, διαθέτει αρκετές μυστικές δυνάμεις...

«Έχω τη δύναμη! Έχω τη δύναμη!»

Επανέλαβε από μέσα του, και ο καθρέφτης σαν να ανάκτησε τις «αισθήσεις» του από προγενέστερο λήθαργο στον οποίο είχε περιέλθει. Εδώ και δύο χρόνια, ο καθρέφτης ούτε έτρωγε, ούτε έπινε, ούτε κοιμόταν. Ζητούσε μονάχα, μανιωδώς και απελπισμένα, το πρόσωπο εκείνης, για να καθρεφτιστεί επάνω του και να φωτιστεί η γυάλινη επιφάνειά του...

«Μα... Εγώ είμαι αυτή;(!)» μουρμουρίζει η Φόνη, σ' ένα φανταστικό σενάριο, και, στο πρόσωπό της, μαζί μ' ένα ελαφρό κοκκίνισμα, απλώνεται πλέρια η ευτυχία κι ο ενθουσιασμός...

Αλίμονο! Αν είχε δει τον εαυτό του νωρίτερα στον καθρέφτη της ψυχής του, αν ήξερε ποιος είναι στην πραγματικότητα, αν δεν ψεύδονταν, αν ήταν άξιος – και όχι άνανδρος – αν είχε το θάρρος να βροντοφωνάξει μπροστά σε όλους τους κήνσορες και επικριτές του: «Ναι! Την αγαπώ!», δεν θα εγκατέλειπε, ποτέ, τη Φόνη. Τη Φόνη του...

Πόσο, τότε, ο κοίλος καθρέφτης στρεβλώνει, σ' αυτή την περίπτωση, κάθε ασχήμια και δυσμορφία, για να θριαμβεύσει, στο τέλος, η αρμονία του έρωτα, της ομορφιάς και του θαύματος;...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Πόσοι, άραγε, το γνωρίζουν ότι η *Κονστάνς Πασκάλ* ήταν η πρώτη γυναίκα ψυχίατρος στον κόσμο; Ούτε και ο *Πωλ* το γνώριζε, μέχρι που το έμαθε πάνω σ' έναν καυγά που είχανε, μια μέρα, με τη *Φόνη*. Του είχε φωνάξει εκείνη, αγριεμένα:

— Δεν είμαι η *Κονστάνς Πασκάλ*! Ακούς; Βάλε το καλά στο μυαλό σου, επιτέλους! Κάνεις την *Καμίλ Κλοντέλ* και ζητάς, έπειτα, από μένα να θεραπεύσω την τρέλα σου! Αυτό το κατασκευασμένο πνεύμα παραίτησης δεν μου αρέσει καθόλου, μικρέ μου *Πωλ*!

«*Μικρέ μου, Πωλ...*»

Εξ' όσων γνώριζε από βιβλία που είχε διαβάσει στο παρελθόν, έτσι αποκαλούσε η *Καμίλ Κλοντέλ* τον αδελφό της, τον *Πωλ Κλοντέλ*.

Η επαναστατική αυτή, αντισυμβατική γλύπτρια, μέχρι το τέλος της ζωής της - έγκλειστη για τριάντα χρόνια στο ψυχιατρικό άσυλο του *Μοντεβέργκ*, μετά από απόφαση του *Πωλ Κλοντέλ* και της μητέρας τους - αποκαλούσε, μ' αυτή τη τρυφερή προσφώνηση, τον διάσημο ποιητή και αδελφό της, έως τον θάνατό της.

Τώρα που ξανάφερνε τα λόγια της *Φόνης* στο μυαλό του, έβρισκε πως είχε, όντως, κάποιες ομοιότητες με την *Καμίλ Κλοντέλ* ο ίδιος του. Η πιο κοινή τους, σίγουρα, ομοιότητα ήταν πως, όπως η σπουδαία αυτή γλύπτρια, αν και καλλιτεχνική ιδιοφυΐα, δεν κατάφερε ποτέ να ξεφύγει από τη σκιά του διάσημου, ομότεχνού της, *Ροντέν* - μια σχέση που την βασάνισε πολύ και την οδήγησε, τελικά, στην τρέλα - έτσι και αυτός δεν μπορούσε να ξεφύγει

από τη σκιά της Φόνης, καταξιωμένης λογοτέχνιδας και ευρέως γνωστής. Μόνο που, στη δική του περίπτωση, η καλλιτεχνική του κλίση δεν παρουσίαζε κανένα σημάδι ευφυΐας και σπουδαιότητας, όπως εκείνη της Κλοντέλ!

Ατυχής, επομένως, ο παραλληλισμός, στο σημείο αυτό! Η Καμίλ Κλοντέλ έκανε κάτι στη ζωή της για το οποίο την έγραψε η Ιστορία. Αυτόν, για ποιο πράγμα θα τον έγραφε η Ιστορία; Για τίποτα, απολύτως! Εκείνη δικαιώθηκε – έστω και μετά από επτά δεκαετίες από τον θάνατό της. Εκείνον δεν τον περίμενε καμία δικαίωση, ούτε στη ζωή ούτε μετά θάνατον. Δεν είχε διάθεση ν' ασχοληθεί με τίποτα, και, απλώς, «ροκάνιζε» τον χρόνο του και την παρουσία των θετών γονέων του.

Η Φόνη, πάλι, από τη δική της μεριά, ήταν, ήδη, δικαιωμένη και, το σημαντικότερο, βρισκόταν ακόμη εν ζωή. Η ίδια, λοιπόν, ήταν, μάλλον, πολύ πιο κοντά στην περίπτωση της διάσημης γλύπτριας, ως ανήσυχο και ασυμβίβαστο πνεύμα που ήταν, κατελημμένο, διαρκώς, από τον διακαή πόθο της συγγραφής και της δημιουργίας.

Όστόσο... Ακόμη και όταν πρόκειται για ένα έκδηλο στοιχείο, αν είναι πολλές οι οπτικές γωνίες από τις οποίες το παρατηρεί κανείς, υπάρχει περίπτωση να μπερδευτεί, και η κατάληξη τότε να προσομοιάζει με αποδιάρθρωση στερεοτύπων, παρόμοια μ' εκείνη της θραύσης του χώρου και του χρόνου σε μωσαϊκό λόγο θεατρικού κειμένου.

Συγκεκριμένα, αυτό που συνέβη, μόλις ο Πωλ έγινε αντιληπτός από τη Φόνη, δεν διέφερε από μια τέτοια «αποδιάρθρωση», κατ' αντιστοιχία με μια παράδοση και προβληματική εικόνα, που προκαλεί, αρχικά, στο μάτι του θεατή πολλές απορίες και, εν συνεχεία, ακόμη περισσότερες ερμηνείες, όταν βάλει τον εαυτό του στη διαδικασία να την αναλύσει.

Για την οικονομία του πράγματος, να αναφερθεί εδώ, προκαταβολικά, ότι η συνάντηση των δύο πρώην εραστών έγινε σχεδόν τυχαία στη μεσαιωνική Αβινιόν, πριν, καλά-καλά, προλάβει ο Πωλ να την σκηνοθετήσει ή, ακόμη καλύτερα, να την πλάσει με τη φαντασία του. Παρόλο αυτά, ήταν η «μόνη» συνάντηση που θα μπορούσαν να έχουν οι δυο τους, και με τον τρόπο που την είχανε.

Αναφορικά με το αποτέλεσμα της συνάντησης, οι ερμηνείες που δόθηκαν, αργότερα, καθώς και οι εκδοχές τους, ήταν, εξίσου, «άλογες» και «λογικές».

Θα διεκδικούσαν, όμως, (κι αυτό έχει τη μεγαλύτερη σημασία) τη σύμπραξη του σοφού χρόνου, ώστε να «διασκεδαστεί» κάθε αρχική υπερβολή και άκριτη σκέψη, και το λεπτό αποκαθαρισμένο αποτέλεσμα να φέρει, εν τέλει, την επίγευση παλιού ραφιναρμένου κρασιού...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Όταν τα ερωτηματικά συγκατανεύουν με τους περίτεχνους γάντζους τους, εκείνους τους μικρούς που δίνουν σχήμα, υπόσταση και «νεύρο» στο νόημα, αστραπιαία τότε μετατρέπονται σε καλλιτεχνικά θαυμαστικά, με υπονοούμενο τόνο στην εκφορά του λόγου.

Περίπου... σαν τη δήλωση του επιστάτη, δυο μέρες πριν ο Πωλ αναχωρήσει από το κτήμα της *Côte d'Azur* για την Αβινιόν, με σκοπό να βρει τη Φόνη:

«Προστρέχω για χάρη σας, Κύριε Πωλ. Λένε... Και δεν το λέω με κακία... Έχετε, μήπως, συμμαχήσει με τον διάβολο;(!)»

Πόσο αντιφατικά, εν τέλει, είναι όλα στη ζωή! Μέχρι τον χωρισμό του με τη Φόνη, κατά κοινή ομολογία, ο Πωλ θεωρούνταν το θύμα μιας «γυναίκας-αρπακτικού», είκοσι και παραπάνω χρόνια μεγαλύτερης του, που τον είχε παγιδεύσει μέσα στα σαγόνια της και ξέσκιζε τις σάρκες του με τη ματαιοδοξία της να θρέψει, από το αίμα του, το αίμα της. Και τώρα ερχόταν ο ηλικιωμένος επιστάτης του αποθανόντος θετού πατέρα του, για να του πει ότι όλοι έλεγαν το ακριβώς αντίθετο! Ότι, δηλαδή, ως άνανδρος που ήταν, είχε συμμαχήσει με το πιο διαβολικό κομμάτι του εαυτού του, κάνοντας ανυπέβλητο κακό στη γυναίκα αυτή!

Στο μυαλό του Πωλ εισέβαλε, ξαφνικά, η εικόνα ενός κοντού, παχουλού, καλοθρεμμένου άντρα με κοιλίτσα, γύρω στα εξήντα, που, στολισμένος επιδεικτικά και αρωματισμένος προκλητικά, έτρεχε πέρα-δώθε, προστάζοντας και ερωτοτροπώντας ασύστολα.

Κάπως έτσι να τον έβλεπαν οι άνθρωποι γύρω του, αν και νέος στην ηλικία, και εκείνος να μην έχει καταλάβει τίποτα, μέχρι τώρα;(!)

Από την άλλη πλευρά, η Φόνη, παρά την όποια επισιμότητα της παρείχε η εικόνα μιας καταξιωμένης λογοτέχνης, στο μυαλό του ηλικιωμένου επιστάτη - και, απ' ό,τι φαίνεται, και στο μυαλό πολλών άλλων! - διατηρούσε ακόμη μέσα της, αλώβητη από τον χρόνο, μια αθώα ρανίδα παιδικότητας.

Και αυτό γιατί, ο γέρος δεν αρκέστηκε στα προηγούμενα λόγια του, αλλά συνέχισε, λέγοντας:

«Θυμάμαι τις μέρες εκείνες που ήμουν στη δούλεψη του πατέρα σας, του Κυρίου Ρεϊνώ. Δεν ξεχνώ την Κυρία Φόνη. Σαν χαριτωμένη κοπελίτσα συμπεριφέρονταν. Έβγαине από το αυτοκίνητό της και, με ορθάνοιχτα τα χέρια της, έτρεχε να πέσει στην αγκαλιά σας, όπως ακριβώς κάνουν τα μικρά παιδιά. Ο μεγάλος ήσασταν εσείς, Κύριε Πωλ. Αν και μικρότερος, κατά πολύ, από εκείνη...»

Ο «μεγάλος ήσασταν εσείς...»

Η Φόνη, κοπελίτσα! Ναι... Ίσως και να είχε δίκιο, κατά βάθος, ο ηλικιωμένος επιστάτης... Άλλωστε, αν δεν συμπεριφερόταν η Φόνη σαν νεαρή, δεν θα αγνοούσε ο Πωλ το χάσμα της ηλικίας τους. Η αλήθεια είναι ότι ο «γέρος» στην ιστορία τους ήταν ο ίδιος.

Εκείνη διέθετε ένα νεανικό ταμπεραμέντο και σφρίγος. Τραγουδούσε, χόρευε, έγραφε τις πολύπαθες ιστορίες της, ταξίδευε, είχε τους θαυμαστές και τις θαυμάστριές της, έκανε όνειρα και σχέδια, ενώ αυτός, αντιθέτως, ήταν ο «μεγάλος απών» της ζωής του.

Τον ήθελε ζωγράφος. Καλλιτέχνης. Ισαξίό της στον κοινωνικό περίγυρο. Συμπαραστάτη και συνοδοιπόρο στο πλευρό της.

Στον «στενό» τους κύκλο, παρέμενε η θεία του. Στα καλλιτεχνικά, όμως, σαλόνια του Παρισιού, εκεί όπου ο μποσέμικος αέρας

έπνεε και παρέσερνε τα πάντα στο πέρασμά του, ήταν, απλά, η «σύντροφός» του. Τι απ' τα δύο ήταν, στη πραγματικότητα, ούτε κι αυτός ήξερε! Άλλοτε ξυπνούσε η ξεχασμένη «συγγένεια» που τους ένωνε και άλλοτε η σχέση τους αποκτούσε τα χρώματα μιας μοιραίας, *καρμικής* συνάντησης δύο σωμάτων και ψυχών, όπως συμβαίνει με κάθε ακραία σχέση, που μοιάζει περισσότερο με αναπνρία παρά με έρωτα.

Η Φόνη προγραμματίζε το κάθε της βήμα και ζητούσε το ίδιο να κάνει και ο Πωλ. Όλη αυτή η επιπολαιότητα και η *τυχαιότητα* που τον χαρακτήριζαν, την εκνεύριζε αφάνταστα και γινόταν αιτία ατελείωτων καυγάδων μεταξύ τους.

Και δεν είχε άδικο η Φόνη. Σε λίγες μέρες, εκείνος γινόταν σαράντα ετών. Τι είχε κάνει, λοιπόν, μέχρι σήμερα, που ν' αξίζει να καμαρώνει γι' αυτό; Απολύτως τίποτα. Παρέμενε ένας ερασιτέχνης της ζωγραφικής, τελειώνοντας με το ζόρι το εργαστήρι του Τομά - για να μην πούμε ότι σχεδόν «το 'βαλε στα πόδια» και έφυγε σαν τον κυνηγημένο!

Και να 'ταν μόνο αυτό; Οι λιγοστοί πίνακες που είχε καταφέρει να φιλοτεχνήσει, κείτονταν σκονισμένοι και αραχνιασμένοι σε μια γωνιά του δωματίου του, μη μπαίνοντας στον κόπο να επισκεφθεί καμία γκαλερί που θα μπορούσε να φιλοξενήσει τα έργα του. Κάθε φορά, μάλιστα, που κάποιος γκαλερίστας - από αυτούς που ήξεραν τη Φόνη - του έλεγε:

«Θα ήθελα να ρίξω μια ματιά στους πίνακές σας, Κύριε Ρεϊνώ», η δική του απάντηση ήταν:

— Σας ευχαριστώ πολύ. Είναι μόνο για ιδιωτική χρήση.

Ήταν εμφανές ότι δεν ήθελε να ντροπιαστεί και να δείξει, σ' ένα έμπειρο μάτι, πόσο αρχάριος ήταν!

Γνωστή επαρχιώτικη συμπεριφορά, ενδεδυμένη, όμως, με πρωτευουσιάνικο χρώμα, αφού, για χρόνια, διέμενε στο Παρίσι,

εξαιτίας, και πάλι, της Φόνης και των προσπαθειών που αυτή κατέβαλε να του «αλλάξει ρότα».

Έτσι, λοιπόν, ως δικαστής αυτή τη φορά, η Φόνη, δήθεν, θα ρωτούσε, κι αυτός θα παραδέχονταν τα πάντα:

«Δεν είμαι σε θέση να φτιάξω τίποτα που ν' αρέσει εμένα και να συγκινεί και τους άλλους. Μετά τη «Γυναίκα Τορέρο», που ήταν μια σκέτη αποτυχία. Ό,τι έκανα. Ό,τι δημιούργησα. Είναι ανάξιο λόγου.»

Θυμήθηκε, προς στιγμήν, το μένος που είχε ξεπηδήσει απ' τις καρδιές των νεαρών συναδέλφων του και του δασκάλου του, του Τομά, αρκετά χρόνια πριν, όταν στάθηκε μπροστά τους και τους παρουσίασε το δημιούργημά του, τη «Γυναίκα Τορέρο»! Αλλά και πόση, εκ των υστέρων, ήταν η οργή και η απογοήτευση της Φόνης, δείχνοντάς της τον εν λόγω πίνακα.

Ήταν άξια απορίας η δεινότητά του να εξοργίζει και να απογοητεύει τους πάντες! Πρώτα, είχε απογοητεύσει βαθύτατα τους θετούς γονείς του και, μετά, κι όλους όσους πέρασαν από την, μέχρι τώρα, ζωή του. Και αν ακόμη δεν ήταν καταραμένος, θα 'πρεπε, ωστόσο, να δει πολύ σοβαρά το ενδεχόμενο να επισκεφθεί κάποιον ιερωμένο και να του «ανοίξει» εμπιστευτικά την καρδιά του, ζητώντας άφεση των αμαρτιών του – μολονότι άθεος.

[...]

Φεύγοντας, λοιπόν, από το καφέ όπου είχε καθίσει για να πει το εσπρέσο του, και παίρνοντας τον δρόμο της αναζήτησης της Φόνης στα στενά της Αβινιόν, σκέφτηκε πως αν διέθετε το θάρρος εκείνο που χρειάζεται κανείς για να ξεπεράσει τον εαυτό του, θα είχε, ίσως, στο τέλος, κάποιες λιγοστές ελπίδες να σωθεί...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Το ξημέρωμα της νέας αυγής τον βρήκε να παραμένει ακόμη καθισμένος στις όχθες του *Ροδανού ποταμού*, χλομός και εξουθενωμένος από το ηθικό του μαρτύριο.

Όλη η ζωή του πέρασε, εκείνη τη νύχτα, την αγωνιώδη παράδοσή της στα χέρια της μέρας, όπως ο επιθανάτιος ρόγχος του ετοιμοθάνατου αφήνεται στα χέρια του αιωνίου ελέους και της συμπόνιας της αοράτου υπάρξεως Εκείνου.

Ποιες πράξεις, άλλωστε, μπορούν να σβήσουν τα κοφτερά λόγια που αντηχούνε γύρω, όταν καταδιώκουν, κατασπαράζουν και δηλητηριάζουν εκείνον που τ' ακούει μόνος του μες' τη νυχτιά;

Ήταν ελεύθερος, κι, ωστόσο, τόσο απόλυτα εξαρτημένος από τις αναμνήσεις και το παρελθόν του!

Όσο και αν αισθανόταν πως το τέλος είχε φτάσει και πως ό,τι είχε αρχίσει, έκλεινε, πλέον, τον κύκλο του, παρόλο αυτά, θα ζητούσε, σαν τον μελλοθάνατο, μια τελευταία χάρη από τη *Φόνη*. Θα τη ρωτούσε, επίσης...

Πότε τον ερωτεύθηκε για πρώτη φορά; Πότε το σαράκι της άγριας επιθυμίας να γίνει αυτός *κτήμα* της πέρασε από το μυαλό της, κατακλύζοντας και το τελευταίο της κύτταρο; Πότε εμπνεύστηκε, αρχικά, και, κατόπιν, έγραψε με το χέρι της τους κανόνες ενός νοσηρού παιχνιδιού που έπαιζαν οι δυο τους για χρόνια; Σκέφτηκε, άραγε, το κακό που του είχε κάνει; Εκείνη ζούσε... Ζούσε την κάθε της στιγμή με πάθος, ακόμη και με τη τοξικότητα που κρύβει μια ζωή «τραβηγμένη» στα άκρα. Πάντως, ζούσε!

Αυτός, αντιθέτως, δεν είχε ποτέ δική του ζωή. Έτρεχε πάντα, ασθμαίνοντας, να την προλάβει, να τη βρει, ν' αναπνεύσει απεγνωσμένα την αναπνοή της, να δει τον κόσμο με τα μάτια τα δικά της, να μιλήσει στους ανθρώπους με τα λόγια τα δικά της.

Αναρωτήθηκε ποτέ πόσο «του επέτρεψε» να ζήσει την παιδική και την εφηβική του ηλικία, όπως όλα τα άλλα παιδιά; Ακόμη και τώρα, ζούσε τραυματισμένος κάτω από τη βαριά σκιά της, χαμένος στο άρωμά της, στο πρασινωπό χρώμα των ματιών της, στο παράξενο μενταγιόν που κρεμόταν από τον αισθησιακό λαιμό της, στη βασανιστική αίσθηση από το άγγιγμα των χεριών της, κάθε που τον έσφιγγε στην αγκαλιά της και τον αιχμαλώτιζε στη σαγήνη του κορμιού της.

Τα ήξερε όλα αυτά η Φόνη; Και αν τα ήξερε, γιατί επέτρεψε να συμβούν; Γνώριζε τις συνέπειες που θα ακολουθούσαν, αλλά δεν την ενδιέφεραν; Μήπως, τελικά, το μόνο που την ενδιέφερε ήταν η διασημότητά της και οι ήρωες των μυθιστορημάτων της, τους οποίους γεννούσε, πρώτα, η φαντασία της, για να τους πλάσει, έπειτα, η πένα και η τέχνη της, όπως αυτή επιθυμούσε; Μήπως είχε πλάσει και τον εραστή της με τον ίδιο τρόπο που έπλαθε τους ήρωές της; Του είχε δώσει σάρκα και οστά, για να τον βγάλει από τις αέρινες σελίδες που φώλιαζε η ψυχή του, και να φυσήξει επάνω του τη δική της ψυχή, ώστε να έχει, έπειτα, αυτός, για σώμα του, το σώμα της και, για ψυχή του, την ψυχή της;

Τι περίμενε, λοιπόν, όλο το βράδυ, μέχρι το χάραμα της νέας ημέρας; Μάλλον, περίμενε υπομονετικά το φρικτό μαρτύριο να τον ξαναβάλει η Φόνη μέσα στο χάρτινο καταφύγιό του και να φυσήξει, ύστερα, με τα φιλήδονα, σαρκώδη χείλη της επάνω του, ξανά, τη πνοή της ζωής...

Είχε έρθει από το Παρίσι στην Αβινιόν, μόνο και μόνο για να του κάνει αυτή την ύστατη χάρη. Ως τότε θα ήταν ένας

«ζωντανός νεκρός»; Αυτή τη φορά, μετά και από τον χωρισμό τους, ήταν αποφασισμένος. Θα της ζητούσε να τον παντρευτεί, φωνάζοντας δυνατά για να τον ακούσουν όλοι – και πρώτος και καλύτερος ο ίδιος:

«Δεν είναι θεία μου η Φόνη! Είμαι ο υιοθετημένος γιος της οικογένειας Ρεϊνώ!»

Διαφορετικά, αν εκείνη αρνούταν, τότε θα την ικέτευε να του δώσει για ταίρι του τον θάνατο.

Μέσα στη δερμάτινη τσάντα που κρεμόταν από τον ώμο του υπήρχε ένα όπλο. Θα το όπλιζε και θα το έβαζε ανάμεσα στα δάχτυλά της. Ή θα αποκτούσε υπόσταση σήμερα - και από μυθιστορηματικός ήρωας θα γινόταν άντρας σωστός - ή, διαφορετικά, θα πίεζε τη Φόνη να τον οδηγήσει εκεί όπου δεν είχε το θάρρος να οδηγήσει μόνος του τον εαυτό του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Άνοιξε τη πόρτα του βιβλιοπωλείου και μπήκε μέσα. Στον ατμοσφαιρικό χώρο, με τα ξύλινα ράφια και τα βιβλία τοποθετημένα σε ελικοειδή διάταξη, η αίσθηση του ιλίγγου τον συνεπήρε αμέσως. Το μάτι του έπεσε πάνω σ' ένα σύγγραμμα, με τον τίτλο: «Ο Φρόννι και η καθημερινότητα».

Δίπλα, υπήρχαν, σε στοίβες, έργα φιλοσόφων που σημάδεψαν την εποχή τους, όπως ο Φουκώ και το «Εκκρεμές» του.

Ο Πωλ συνέχισε να κοιτάζει διστακτικά, σκεπτόμενος ότι «εκκρεμής», τελικά, είναι η ζωή του καθενός, όσο «ταχτοποιημένη» και αν δείχνει φαινομενικά...

— Θέλετε, μήπως, κάποια βοήθεια, Κύριε; τον έβγαλε από τις σκέψεις του η φωνή μιας νεαρής πωλήτριας, βλέποντάς τον να στέκεται αμήχανος μπροστά από τα πονήματα του Χέγκελ, του Χάιντεγκερ, του Νίτσε και του Καντ...

— Ευχαριστώ...

— Ενδιαφέρεστε για έργα σύγχρονων φιλοσόφων; επέμενε πάλι η κοπέλα.

— Ξέρετε... Δεν μπήκα στο βιβλιοπωλείο σας για να πάρω κάποιο βιβλίο.

— Αλήθεια; το πρόσωπό της απέκτησε, στη στιγμή, μια γλυκιά συγκατάβαση

— Ήρθα γιατί...

— Α! Για να ρίξετε, απλά, μια ματιά.

— Όχι... Ψάχνω μια λογοτέχνηδα. Έμαθα ότι συχνάζει εδώ.

— Πολλοί λογοτέχνες συχνάζουν στο βιβλιοπωλείο μας.
Ποια είναι;

— Η Φόνη.

— Φόνη;

— Το ψευδώνυμό της είναι *Ιζαμπέλ*, αν σας βοηθάει αυτό.

— Ω! Μα φυσικά! Η *Ιζαμπέλ*!

— Ναι.

— Λαμπρά.

Επικράτησε λίγων λεπτών σιωπή, με τη νεαρή να περιεργάζεται, από πάνω μέχρι κάτω, τον *Πωλ*. Της φάνηκε, μάλιστα, ότι αυτός κοκκίνισε αμυδρά, όπως ένα παιδί που κάνει μια αταξία, κι όσο κι αν προσπαθεί να την κρύψει, οι ενοχές το βαραίνουν πικρά και βάνουσα...

— Συγγνώμη αν γίνομαι αδιάκριτη, αλλά... Είστε θαυμαστής της;

— Είμαι συγγενής της.

— Πολύ ωραία. Θα θέλατε να την ενημερώσουμε για κάτι;

Όπως έδειχναν τα πράγματα, η κοπέλα δεν ήθελε να δώσει ούτε τη διεύθυνση ούτε το τηλέφωνο της *Φόνης*. Προφανώς, η νεαρή, βλέποντας τόσους και τόσους θαυμαστές, είχε λάβει την εντολή να μην ενδίδει στα πιεστικά καλέσματά τους.

Ο *Πωλ*, μετά βίας, κράτησε την ψυχραιμία του...

— Ενημερώστε την ότι ο Κύριος *Πωλ Ρεϊνώ* επιθυμεί να την δει.

— Καλώς. Μπορείτε να περάσετε αύριο για να σας πληροφορήσουμε για τις προθέσεις της;

— Για τις προθέσεις της; αισθάνθηκε το αίμα ν' ανεβαίνει μέχρι τους κροτάφους του και να τον πνίγει ένα κύμα οργής, ανεξέλεγκτο...

— Ελάτε τώρα, Κύριε *Ρεϊνώ*! Μην κάνετε ότι δεν καταλαβαίνε-

τε. Οι διασημότητες έχουν κάποιες ιδιοτροπίες που δεν τις έχουν οι κοινοί θνητοί. Ως συγγενής της, θα το γνωρίζετε αυτό σίγουρα.

— Σας παρακαλώ να την ενημερώσετε για την άφιξή μου στην Αβινιόν από το Παρίσι. Καθώς και για την επιθυμία μου να την συναντήσω...

Τα χέρια του άρχισαν να τρέμουν, γεγονός, βέβαια, που δεν πέρασε απαρατήρητο από το αδιάκριτο βλέμμα της νεαρής, η οποία έκρυβε τον πραγματικό της χαρακτήρα πίσω από ένα άκρως υποκριτικό μειδίαμα και μια επίπλαστη διάθεση προσφοράς...

— Μάλιστα, Κύριε Ρεϊνώ. Ελάτε, πάλι, αύριο το πρωί.

— Ευχαριστώ.

Πριν, καλά-καλά, προλάβει ν' ανοίξει τη πόρτα του βιβλιοπωλείου και να βγει έξω, άκουσε τη φωνή της και γύρισε, πάλι, πίσω...

— Συγγνώμη, Κύριε Ρεϊνώ. Αλλά... Δεν έχετε το κινητό της τηλεφώνου;

— Ο αριθμός που γνώριζα, άλλαξε. Δοκίμασα πολλές φορές, ανεπιτυχώς. Έχω, άλλωστε, δυο χρόνια να τη δω.

— Πολύ καλά. Μην ανησυχείτε. Θα επικοινωνήσουμε εμείς μαζί της.

— Ευχαριστώ και πάλι.

— Να έχετε μια όμορφη παραμονή στη πόλη μας, Κύριε Ρεϊνώ.

Μόλις ο Πωλ έφυγε από το βιβλιοπωλείο, η νεαρή σήκωσε το ακουστικό του τηλεφώνου και σχημάτισε έναν αριθμό. Περίμενε για λίγα λεπτά και, με το πρώτο «εμπρός», είπε κατευθείαν...

— Όπως το περιμένατε. Ήρθε σήμερα.

— Κάντε ό,τι είπαμε και μην καθυστερείτε, ακούστηκε υποβλητικά η αντρική φωνή, από την άλλη άκρη της γραμμής.

— Είναι, όντως, συγγενής της, όπως λέει;

— Ξεφορτωθείτε τον!

— Εντάξει, είπε η κοπέλα, και κατέβασε το ακουστικό...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Στο μυαλό του *Πωλ*, την ώρα που ξυριζόταν, ήρθε η ιδέα ότι η *Φόνη* θα μπορούσε, τελικά, και να μην δεχτεί να τον δει. Άλλωστε, τα δύο χρόνια του χωρισμού τους, εκείνη δεν είχε δώσει κανένα σημάδι ζωής.

Επιπλέον, η προοπτική να μάθει νέα της από τη μητέρα του δεν τον δελέαζε καθόλου. Κάθε φορά, μάλιστα, που η ηλικιωμένη γυναίκα πήγαινε τη συζήτηση στην αδελφή της, ο *Πωλ* τη σταματούσε αμέσως, βγάζοντας προς τα έξω όλη τη θλίψη και τη δυσφορία που είχε μέσα του.

Για τη *Φόνη*, η συγγραφική επιτυχία άξιζε πολύ περισσότερο από τα συναισθήματά της, και απαιτούσε συνέπεια, πειθαρχία και προσήλωσι στον στόχο.

Υπήρχαν, λοιπόν, πολλές πιθανότητες ν' αρνηθεί να συναντηθεί με τον *Πωλ*, για να μην διαταραχθεί η ισορροπία αυτού του «χρυσού κανόνα»...

[...]

Ο *Πωλ* φόρεσε, στα βιαστικά, ένα λευκό πουκάμισο, το σκούρο μπλε σακάκι του και συμμαζέψε λίγο τα ατίθασα ξανθά μαλλιά του, παρά τις άσπρες τρίχες που είχαν αρχίσει να κάνουν την εμφάνισή τους στους κροτάφους του.

Κοίταξε το είδωλό του στον καθρέφτη. Έδειχνε ένας ώριμος, πια, άντρας, γύρω στα σαράντα, πολλά υποσχόμενος σε όποια γυναίκα ερχόταν στη ζωή του.

Μετά τον χωρισμό του με τη Φόνη, η μόνη σχέση που είχε κάνει ήταν με την Κατρίν, κι αυτό γιατί η Κατρίν παρουσίαζε αρκετά κοινά με τη Φόνη. Ωστόσο, ο δεσμός τους δεν κράτησε περισσότερο από τρεις μήνες.

Έσφιξε στον καρπό του το Aksel ρολόι του, δώρο κι αυτό της Φόνης σε κάποια τελευταία γενέθλιά του. Ανέπνευσε, έπειτα, βαθιά και έκλεισε την πόρτα πίσω του.

Δεν σκόπευε να πάρει το πρωινό του στο ξενοδοχείο. Δεν κατέβαινε μπουκιά στο στομάχι του από την αγωνία που είχε. Ήθελε, όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, να φτάσει στο μικρό βιβλιοπωλείο, με τον γκροτέσκο εσωτερικό διάκοσμο, και ν' ακούσει από τα χείλη της νεαρής υπαλλήλου την «ετυμγορία» της αγαπημένης του.

Διέσχισε τη διαδρομή πεζός, παρά το χειμωνιάτικο κρύο. Ο υγρός αέρας της Αβινιόν – που δεν ήταν ίδιος, φυσικά, με τον χειμωνιάτικο άνεμο του Παρισιού – διαπερνούσε το σακάκι και το λευκό του πουκάμισο, τυλίγοντας το ψηλόλιγνο κορμί του σαν βρεγμένο σάβανο. Ήταν σχεδόν μακάβρια αυτή η αίσθηση. Ήταν, όμως, και η μόνη αίσθηση που κυριαρχούσε επάνω του.

Ίσως... στο αγκάλιασμα της Φόνης, το σώμα του ν' αποκτούσε, και πάλι, τη θερμότητά του και τα χέρια του να έκλειναν τα δικά της, για πάντα.

Μπαίνοντας, μετά από λίγα λεπτά, στο βιβλιοπωλείο, τα δάχτυλά του, πριν τα μάτια του αναζητήσουν την κοπέλα, ψαχούλεψαν την εσωτερική τσέπη του σακακιού του.

Έντρομος, διαπίστωσε, ότι είχε ξεχάσει το πιστόλι στο συρτάρι του κομοδίνου, στο ξενοδοχείο όπου διέμενε...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Εκείνο που τράβηξε την προσοχή της νεαρής υπαλλήλου, όταν τον είδε ν' ανοίγει την πόρτα του βιβλιοπωλείου, πρωί-πρωί, και να μπαίνει μέσα, ήταν το σκούρο μπλε σακάκι που φορούσε και το λευκό πουκάμισο. Ήταν ντυμένος σαν γαμπρός!

Όφειλε, μάλιστα, να το παραδεχτεί ότι ήταν και πολύ όμορφος άντρας, γενικά. Η διάσημη λογοτέχνιδα έπρεπε να θεωρεί τον εαυτό της τυχερό, που είχε έναν τέτοιο ανεψιό! Γιατί... Ορμώμενη η ίδια από περιέργεια, ρώτησε και έμαθε: «*Ο Κύριος Ρεϊνώ είναι ανεψιός της Ιζαμπέλ.*»

[...]

— Καλημέρα σας, *Κύριε Ρεϊνώ*. Πολύ πρωινός, βλέπω, σήμερα!

— Επικοινωνήσατε, μήπως, με τη *Φόνη*; Συγγνώμη... Με την *Ιζαμπέλ*, ήθελα να πω.

— Φυσικά. Χάρηκε πολύ όταν άκουσε ότι είστε στην *Αβινιόν*.

— Και λοιπόν;

Η κοπέλα προσπάθησε να καταλαγιάσει την αγωνία του νεαρού άντρα με το γνωστό, πλέον, επιτηδευμένο της χαμόγελο...

— Αχ, *Κύριε Ρεϊνώ* μου! Τι φαντάζεστε, σ' αλήθεια; Ότι δεν θα έρθει η θεία σας να σας δει;

— Η θεία μου;... Πού το ξέρετε ότι η *Ιζαμπέλ* είναι θεία μου;

— Μα... Το είπε η ίδια. Όταν ανέφερα το όνομά σας, αναφώνησε από χαρά, λέγοντας: «*Α! Είναι εδώ ο ανεψιός μου, ο Πωλ!*» Πρέπει να σας έχει πολύ αδυναμία, *Κύριε Ρεϊνώ*.

— Ναι... Ναι... Μου έχει πολύ αδυναμία.

— Και όχι άδικα! τον γλυκοκοίταξε εκείνη υπονοούμενα

— Μήπως σας είπε πού θέλει να συναντηθούμε; Συγγνώμη. Αλλά... Δεν θα 'ταν καλύτερα να έχω τον αριθμό του κινητού της, για να επικοινωνήσω εγώ μαζί της;

— Λυπάμαι πολύ, Κύριε Ρεϊνώ, αλλά, όπως σας είπα και εκθές, η Ιζαμπέλ δεν μας επιτρέπει να δίνουμε τα τηλέφωνα της σε κανέναν.

— Ούτε καν στον... ανεψιό της; αναφώνησε ο Πωλ ειρωνικά και έβαλε τα γέλια.

— Ξέρετε... Λυπάμαι πολύ.

— Πότε θα τη δω; ρώτησε μόλις σταμάτησε να γελάει, και η θλιμμένη σοβαρότητα επανήλθε στο πρόσωπό του. Γιατί, αν παρατηρούσε κανείς προσεχτικά το πρόσωπό του, θα έβλεπε τη θλίψη να επισκιάζει, και την ίδια στιγμή, να υπερτονίζει την ωραιότητά του.

— Σε μισή ώρα περίπου θα περάσει από δω. Περνάει, κάθε πρωί, την ίδια ώρα. Είναι αλήθεια πως την θαυμάζω για το πρόγραμμα της. Δεν παρεκκλίνει ποτέ.

— Επομένως, δεν θα έρθει για μένα. Θα έρθει, ούτως ή άλλως.

— Θα είναι, όμως, μεγάλη η χαρά της που θα σας δει, Κύριε Ρεϊνώ!

— Ωραία. Θα την περιμένω.

— Μπορείτε να καθίσετε σ' ένα από τα τραπεζάκια που βλέπετε.

Ο Πωλ έκανε ν' απομακρυνθεί και, στο λεπτό, γύρισε πάλι πίσω, σαν να θυμήθηκε κάτι...

— Ευχαριστώ πολύ για όλα, δεσποινίς.

— Αλίμονο, Κύριε Ρεϊνώ! Δεν έκανα τίποτα, είπε, άκρως κολακευμένα, η νεαρή υπάλληλος. «Παρακαλώ, καθίστε.»

Κάθισε στο τραπεζάκι που του υπέδειξε η κοπέλα και έβγαλε από την τσέπη του σακακιού του την πένα του και ένα μικρό σημειωματάριο. Άρχισε να σκισοάρει τη μορφή της Φόνης...

Σε λίγο, θα την έβλεπε ολοζώντανη μπροστά του. Άραγε, θα του χαμογελούσε ή θα βούρκωναν τα μάτια της; Θα έπεφτε στην αγκαλιά του ή θα του έδινε, τυπικά, το χέρι της για να τον χαιρετήσει; Θα ήταν τρυφερή μαζί του ή θα απέφευγε τις πολλές διαχυτικότητες;

Μόλις η πόρτα άνοιξε, ο Πωλ στύλωσε τα μάτια του... Το γνωστό μενταγιόν ήταν περασμένο στο λαιμό της και αποκαλύπτονταν από το βαθύ ντεκολτέ της. Το χρώμα των μαλλιών της ήταν το ίδιο, ίσως λίγο πιο σκούρο κόκκινο, απ' ό,τι συνήθως, και το χτένισμά της έδειχνε ελαφρώς παραλλαγμένο. Πρόσεξε, επίσης, τις γοπτευτικές ρυτίδες που διαγράφονταν στο μέτωπο και τις άκρες των ματιών της, κληροδότημα του χρόνου και της φυσικής φθοράς των πάντων.

Σηκώθηκε από το τραπεζάκι, για να τον δει εκείνη. Η Φόνη, αρχικά, χτύπησε, με οικειότητα, τον ώμο της κοπέλας, για να την προσπεράσει, έπειτα, και να πλησιάσει τον Πωλ. Φτάνοντας ακριβώς απέναντί του, πήρε μια γκριμάτσα θυμωμένης οικοδέσποινας, που δεν την προετοίμασε ο επισκέπτης της, πριν έρθει στο σπίτι της...

— Καλά! Γιατί δεν μου είπες ότι θα ερχόσουν στην Αβινιόν; Θα μύριζα τα δάχτυλά μου για να το μάθω;

— Φόνη... ψέλιωσε εκείνος, συγκινημένος.

— Πάντα απρόβλεπτος αυτός ο ανεψιός μου!

Ο Πωλ παρατήρησε ότι το «αυτός ο ανεψιός μου» το τόνισε ιδιαίτερα, φωνάζοντάς το, μάλιστα, για να τ' ακούσουν όσοι βρίσκονταν, εκείνη την ώρα, στο βιβλιοπωλείο, και, κυρίως, η νεαρή υπάλληλος, που δεν έλεγε να πάρει τα μάτια της από πάνω τους.

Μετά άνοιξε διάπλατα τα χέρια της και τον αγκάλιασε, μάλλον με τον τρόπο που αγκαλιάζει μια μητέρα τον γιο της και λιγότερο μια ερωμένη τον εραστή της.

Στο άγγιγμά της, ο Πωλ «πάγωσε». Ή έπαιζε θέατρο η Φόνη ή είχαν, πραγματικά, ξεθυμάνει τα αισθήματά της γι' αυτόν.

Μόλις το κορμί της απομακρύνθηκε από το δικό του, ο Πωλ βρέθηκε μετέωρος μεταξύ ουρανού και γης...

— Πόσες μέρες θα μείνεις στην Αβινιόν, μικρέ;

— Δεν ξέρω ακόμη.

— Είσαι σε κάποιο ξενοδοχείο;

— Ναι. Δυο δρόμους πιο πάνω από δω.

— Τότε μπορούμε να περάσουμε και να πάρουμε τα πράγματά σου. Θα μείνεις στο σπίτι μου.

Η προστατευτικότητα της τον σόκαρε ακόμη περισσότερο...

— Λοιπόν. Ας μην καθυστερούμε άλλο, ακούστηκε, ξανά, η φωνή της, και προχώρησε προς την έξοδο, αφήνοντας τον Πωλ να έρχεται από πίσω της.

Βγήκανε μαζί στον παγωμένο αέρα, και, μόνον τότε, εκείνος κατάφερε να βρει τη δύναμη να πει:

— Γιατί έτσι, Φόνη;...

— Τι εννοείς, γλυκιέ μου; προσποιήθηκε εκείνη ότι δεν καταλάβαινε, και συνέχισε να προχωράει δίπλα του, δίχως να τον κοιτάζει.

— Δεν είσαι θεία μου.

— Τι ήθελες να πω;

— Την αλήθεια.

— Την αλήθεια;...

— Ναι.

Έφτασαν στο ξενοδοχείο, αμίλητοι, και ανέβηκαν στον τρίτο όροφο. Μπαίνοντας μέσα στο δωμάτιο, η Φόνη περιεργάστηκε,

με μια φευγαλέα ματιά, τον χώρο...

— Μένεις ακόμη σ' εκείνο το στούντιο, στο Παρίσι; τον ρώτησε, προσπαθώντας να βρει «ψήγματα» του παρελθόντος και, ενώνοντάς τα, να εξαλείψει το χάσμα που είχε δημιουργήσει ανάμεσά τους ο χρόνος και ο χωρισμός τους

— Δεν είμαι, πια, σπουδαστής, Φόνη, χαμογέλασε εκείνος πικρά. «Νοίκιασα ένα μεγαλύτερο διαμέρισμα.»

— Στην ίδια οδό;

— Ναι. Στην ίδια οδό.

Ακολούθησε σιωπή. Σε μια απόπειρά του να την πλησιάσει, εκείνη αποτραβήχτηκε...

— Ας ταχτοποιήσουμε τα πράγματά σου.

— Δεν έχω πολλά. Κλείνω τη βαλίτσα και φεύγουμε.

— Ωραία.

Ο Πωλ μπήκε στο μπάνιο και βγήκε, ξανά, γρήγορα. Η Φόνη, με σκυμμένο το κεφάλι, καθόταν στο κρεβάτι του και τον περίμενε...

— Είμαι έτοιμος, Φόνη.

Σήκωσε το βλέμμα της και τον κοίταξε έντονα. Το γωνιώδες πρόσωπό του έδειχνε να έχει χάσει την ικμάδα της νιότης και του αυθορμητισμού. Έβγαζε, επιπλέον, μια κούραση, και τα άλλοτε μεγάλα πράσινα μάτια του είχανε, τώρα, μια «θόλωση» και μια καταχνιά να τα σκεπάζει.

Ο Πωλ έτεινε το χέρι του ευγενικά, βοηθώντας την να σπκωθεί όρθια. Εκείνη αρπάχτηκε από τον λαιμό του και τον φίλησε στα χείλη...

— Μου έλειψες... σιγοψιθύρισε, και τα μάτια της γέμισαν δάκρυα.

— Σ' αγαπώ, Φόνη... Σ' αγαπώ.

— Δεν πρέπει, Πωλ.

— Δεν έχω ζωή μακριά σου... Σκότωσέ με.

Λέγοντας αυτά τα λόγια, θυμήθηκε ότι το πιστόλι ήταν ακόμη στο συρτάρι του κομοδίνου. Τινάχτηκε, ταραγμένος, και τράβηξε προς τα έξω το συρτάρι.

Η Φόνη, στη θέα του φονικού οργάνου, έβγαλε μια κραυγή. Αμέσως μετά, κάλυψε, με τα χέρια της, το πρόσωπό της για να μη βλέπει...

— Μη φοβάσαι, Φόνη! Ω, Θεέ μου! Δεν ήθελα να σε τρομάξω, αγάπη μου... Ήμουν απελπισμένος... Νόμιζα ότι δεν θα σε ξανάβλεπα ποτέ.

— Κρύψ' το γρήγορα μέσα στη βαλίτσα... Δεν μπορώ, είπε εκείνη ξέπνοα, έτοιμη να λιποθυμήσει.

Ο Πωλ έχωσε το πιστόλι νευρικά μέσα στη βαλίτσα του και έπιασε το κεφάλι του με τα δυο του χέρια...

— Σου ορκίζομαι ότι θα το ξεφορτωθώ γρήγορα. Συγχώρεσέ με, Φόνη. Συγχώρεσέ με...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Στο σπίτι της Φόνης, το πιο χαρακτηριστικό από όλα ήταν οι πίνακες ζωγραφικής του Σεζάν, που κοσμούσαν τους τοίχους του σαλονιού, καθώς και του Κλίμτ, που δέσποζαν στο μακρύ χολ, συνδέοντας μεταξύ τους τα δωμάτια, στον δεύτερο όροφο.

Η Φόνη, σαν καλή και περιποικτική οικοδέσποινα, ξενάγησε τον Πωλ στο σπίτι της, αφήνοντας για το τέλος το δωμάτιο των «φιλοξενούμενων», που έβλεπε στη μισογκρεμισμένη γέφυρα και τα νερά του Ροδανού ποταμού.

Φυσικά και δεν είχε ο Πωλ την απαίτηση να κοιμηθούνε μαζί, γνωρίζοντας ότι, μέσα σ' αυτό το διάστημα των δύο ετών, πολλά είχαν αλλάξει. Δέχτηκε, λοιπόν, τη προσφορά του ευρύχωρου και κομψά επιπλωμένου δωματίου, με περισσή ανακούφιση και αίσθημα ευγνωμοσύνης, που δεν μπορούσε να το κάμψει ούτε η κόπωση από την ανιαρή ζωή του ούτε οι πολλαπλές αποτυχίες του, ούτε καν η αισχύνη που έτρεφε για τον ίδιο του τον εαυτό, φτάνοντας, μάλιστα, στο σημείο να εκλιπαρεί τον θάνατο από το χέρι της πρώην ερωμένης του.

Το πιστόλι βρισκόταν μέσα στη βαλίτσα του και, ενώ, στην επεισοδιακή αποκάλυψη που είχε γίνει, πριν από λίγο, στο δωμάτιο του ξενοδοχείου, υποσχέθηκε στη Φόνη να το ξεφορτωθεί, ωστόσο διατηρούσε, τώρα, τις επιφυλάξεις του, αν έπρεπε να το κάνει.

Πάντα υπάρχει το ενδεχόμενο να οπλίσει κανείς το πιστόλι που έχει στην κατοχή του και να το στρέψει...

Η Φόνη, αφού τελείωσε, πρώτα, με «τα βασικά», για να κάνει τον Πωλ να αισθανθεί άνετα, έβγαλε, έπειτα, από τη τσάντα της

το καρνέ της με τα ραντεβού της ημέρας. Αυτή η κίνηση ήταν τόσο οικεία στον Πωλ, που δεν έλεγε ν' αφήσει από τα μάτια του τη σκηνή της ιεροτελεστίας.

Η Φόνη το διαισθάνθηκε αυτό και σήκωσε τα μάτια της επάνω του...

— Δυστυχώς, οι δαίμονες δεν με εγκαταλείπουν ποτέ, όπως βλέπεις.

— Δεν είναι δαίμονες, Φόνη. Είναι η ίδια σου η ζωή.

— Έτσι λες;

— Έτσι είναι.

— Εγώ, πάλι, το λέω... ανάγκη.

— Ανάγκη για ποιο πράγμα;

— Για κάτι που σου λείπει.

— Τι είναι αυτό που σου λείπει;

— Έχω μια τρύπα πάνω στο ρούχο μου.

— Είχες και έχεις, πάντα, την αγάπη του κοινού, Φόνη.

Μια αμύχανη σιωπή πλανήθηκε στον χώρο, καλύπτοντας τα έπιπλα, τα μεγάλα παράθυρα και τους πίνακες του Σεζάν...

— Έχεις εμένα, Φόνη, είπε, ξανά, ο Πωλ, με μάτια βουρκωμένα και χείλη που έτρεμαν από συγκίνηση.

— Αυτό που συνέβη ανάμεσά μας ήταν, ανέκαθεν, απαγορευτικό, δήλωσε εκείνη ψυχρά και με αυστηρό τόνο στη φωνή.

— Δεν είμαστε συγγενείς, Φόνη! Επιτέλους! Δεν μας συνδέει καμιά εξ' αίματος συγγένεια! Στο Παρίσι, μπορεί να το κρύβαμε. Είχαμε, όμως, και το θάρρος να μην ντρεπόμαστε γι' αυτό.

— Δεν ντράπηκα ποτέ για τα αισθήματά μου για σένα! Ωστόσο... Αυτό που είχαμε...

— Που είχαμε; την διέκοψε, οργισμένος, ο Πωλ.

— Επιτέλους! Είμαι η θεία σου!

— Είμαι υιοθετημένος!

— Τι σημασία έχει αυτό! Είμαι η θεία σου, ακόμη και έτσι!

— Κάνεις λάθος!

— Θεέ μου... αναστέναξε η διάσημη λογοτέχνιδα και κοίταξε τον νεαρό άντρα με οίκτο. «Είσαι τρελός, *Πωλ*.»

— Είμαι τρελός για σένα, *Φόνη*, την πλησίασε, προσπαθώντας απεγνωσμένα να την αγκαλιάσει, ενώ εκείνη γλίστρησε επιδέξια μέσα από τα χέρια του, διατηρώντας την ελευθερία της.

— *Πωλ*. Μην αρχίσουμε ξανά τα ίδια. Μείνε στο σπίτι μου όσο θέλεις. Σε παρακαλώ, όμως. Μην με πιέζεις.

Ο *Πωλ* σκέφτηκε αμέσως το πιστόλι. Να το βγάλει από τη βαλίτσα, να το οπλίσει και να ρίξει μια σφαίρα, τινάζοντας τα μυαλά του στο αέρα. Παρόλο αυτά, προσπάθησε να ηρεμήσει, γιατί δεν ήθελε ούτε καβγάδες ούτε εντάσεις, τούτη την ώρα...

— *Φόνη*. Ήρθα στην *Αβινιόν* για να σου ζητήσω... Πόσο δύσκολο, σ' αλήθεια, ήταν να πει αυτό για το οποίο είχε έρθει! Ξερόβηξε και συνέχισε ... «Για να σου ζητήσω να με παντρευτείς.»

— Να σε παντρευτώ! φώναξε εκείνη με έκπληξη.

— Ναι. Να με παντρευτείς, επανέλαβε ο *Πωλ*, αργά και σταθερά, κοιτάζοντάς την έντονα μέσα στα μάτια.

— Καλά λέω, λοιπόν, ότι είσαι τρελός... ψέλλισε η λογοτέχνιδα και έβαλε το καρνέ της, ξανά, μέσα στη τσάντα της.

Ο *Πωλ* παρατηρούσε την κάθε της κίνηση, χωρίς να μιλάει. Μόλις κρέμασε και τη τσάντα της στον ώμο, ένδειξη ότι είχε έρθει η ώρα να αποχωρήσει, μπήκε μπροστά της, κλείνοντας το δρόμο και, με τα δυο του χέρια, την σταμάτησε...

— Δεν ήρθα στην *Αβινιόν* μόνο γι' αυτό. Ήρθα και για κάτι άλλο.

— Τι άλλο;

— Χωρίς εσένα, δεν γυρίζω πίσω στο *Παρίσι*. Θα βάλω ένα τέλος εδώ.

— Γι' αυτό και το πιστόλι;

— Ναι. Γι' αυτό.

— Και περιμένεις από μένα να σου δώσω τη χαριστική βολή;

Πωλ! Σύνελθε!

— Αν δεν το κάνεις εσύ, θα το κάνω εγώ! άρπαξε το πιστόλι από τη βαλίτσα, σφίγγοντάς το γερά μέσα στο χέρι του.

Η Φόνη, παρά την ταραχή της πρώτης φοράς, έδειχνε, τώρα, εντελώς αμέριμνη μπροστά στο δράμα του απελπισμένου εραστή της. Με κάτι τέτοια κόλπα, σαν πεισματάρικο παιδί, ο Πωλ στόχευε στο να εκβιάσει τη συμπόνια και το ενδιαφέρον της.

Έφερε το πιστόλι στον δεξιό του κρόταφο και περίμενε την αντίδρασή της. Περίμενε... Καμιά αντίδραση από μέρους της.

Βλέποντας, έπειτα, εκείνη ότι ο ανεψιός της δεν είχε το κουράγιο να γίνει αυτόχειρας, άπλωσε το χέρι της και έπιασε το δικό του. Αφαίρεσε, με απόλυτη ψυχραιμία, το πιστόλι μέσα από τα δάχτυλά του και το έβαλε στη τσάντα της...

— Το μαχαίρι που θα βρεις στο συρτάρι της κουζίνας, να το χρησιμοποιήσεις για να κόψεις ψωμί, του είπε καλοσυνάτα και έκλεισε την πόρτα πίσω της...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Το σπίτι της Φόνης ήταν, πραγματικά, ένας μικρός θησαυρός, με το πιο πολύτιμο, απ' όλα όσα έβλεπε ο Πωλ, να είναι το πιάνο που είχε μεταφέρει εκείνη, από το Παρίσι, στην Αβινιόν.

Τα cd της, τα βιβλία της, οι πίνακες ζωγραφικής, τα διακοσμητικά αγαλματίδια, τα τοτέμ, τα σπάνια καλλωπιστικά φυτά, δεν του έκαναν καμία εντύπωση ούτε και τον συγκινούσαν πλέον. Μόλις, όμως, κάθισε και άγγιξε τα πλήκτρα του πιάνου της, παίζοντας τις πρώτες νότες, ξέσπασε σ' ένα άγριο κλάμα, με τους λυγμούς να κάνουν το σώμα του να τραντάζεται.

Τι είχε απομείνει απ' τη σχέση τους; Κάτι που να έχει διατηρήσει τα έντονα χρώματα του πάθους;

Σαν χαλί που έχει ξεθωριάσει και οι κόμποι του χαλάρωσαν, έτοιμο να ξεφτίσει, έτσι και το παρελθόν που τους ένωνε έχανε έναν-έναν τους κόμπους του, τους δεσμούς του, ξέφτιζε και έσβηνε.

Αυτή η σχέση είχε μόνο παρελθόν. Το παρόν δεν της ταίριαζε. Ποτέ δεν είχε παρόν. Όταν ζούσε στο παρόν, ανέτρεχε συνεχώς, για να βρει οξυγόνο και καταφύγιο, στο παρελθόν. Στα παιδικά και εφηβικά χρόνια. Στα χρόνια της αθωότητας και της αγωνίας. Στα χρόνια των απογοητεύσεων και της ασυγκράτητης ορμής. Η Φόνη και αυτός δεν είχαν ποτέ παρόν. Μόνο ένα ατελείωτο παρελθόν να τους κυκλώνει.

Εικόνες του χθες κατέκλυσαν το μυαλό του... Ήταν η θεία του και ήταν ο ανεψιός της. Ένας ερωτευμένος ανεψιός, από τότε που θυμόταν τον εαυτό του.

Είχε δίκιο η Φόνη που του υπενθύμιζε, σε κάθε ευκαιρία που της δινόταν, ότι ήταν η θεία του. Αν η Φόνη δεν ήταν θεία του, ίσως και να μην την ερωτεύονταν ποτέ. Στη σχέση τους κυριαρχούσαν οι αρχετυπικοί ρόλοι μιας *αιμομιξίας*, μιας αμαρτωλής, αρχέγονης συνθήκης, που ανατροφοδοτούσε τον δεσμό τους, από πάντα. Μια σχέση συγγένειας που δεν υπήρχε, και, παρόλο αυτά, *υπήρχε*.

Αν αυτό έπαυε, ένα πρωί, να υφίσταται και έμενε μόνο ένα *καθαρό* παρόν, πόσο γυμνοί θα ένιωθαν, ξαφνικά, και οι δύο! Θα έμεναν μόνο τα είκοσι και παραπάνω χρόνια να τους χωρίζουν, οι διαφορετικές συνθήκες, ανάγκες και προτεραιότητες.

Γιατί ήταν διαφορετικοί μεταξύ τους. Αν, μάλιστα, ήθελε να είναι δίκαιος και αντικειμενικός, έπρεπε να το παραδεχτεί ότι ο έρωτάς τους ήταν *διαφιλονικούμενος*. Για τη Φόνη, ήταν μέσον έκφρασης του ναρκισσισμού και των κυριαρχικών της τάσεων. Γι' αυτόν ήταν μια ασφάλεια, μια ταυτότητα. Δεν ήταν ο θετός υιός της οικογένειας Ρεϊνώ, μιας οικογένειας στυγνών δικαστών και πεζών ανθρώπων, ένα έκθετο που του έδωσαν στέγη και ένα όνομα στην κοινωνία, αλλά, αντιθέτως, ήταν ο σύντροφος μιας διάσημης λογοτέχνης.

Όταν έκανε έρωτα μαζί της, εκείνη έπαιρνε ό,τι της χρειαζόταν για να αισθάνεται ο «κυρίαρχος του παιχνιδιού», ενώ αυτός *έπαιζε και έχανε*, για να κερδίσει, ύστερα, μια ρευστή εικόνα του εαυτού του, μια επίπλαστη και εύθραυστη ύπαρξη.

Πόσο δίκιο είχε η Φόνη! Δύο τέτοιοι άνθρωποι, αν παντρευτούν, βλέπουν, πολύ γρήγορα, τη *συννεοχή* τους, σ' ένα, κατά εξακολούθηση, έγκλημα, με αποτέλεσμα, πολύ γρήγορα, επίσης, να χωρίσουν, γιατί η δυστυχία τους που ήταν, μέχρι τότε, η ευτυχία τους, τώρα είναι ένα απέραντο κενό, μια επίπεδη, ανιαρή και άγονη πεδιάδα...

Έκλεισε το προστατευτικό καπάκι του πιάνου και ακούμπησε τους αγκώνες του πάνω σ' αυτό, για να στηρίξει το κεφάλι του. Σκούπισε τα δάκρυα από τα μάτια του με την παλάμη του και σκέφτηκε πόσο γελοίος ήταν που αγόρασε ένα πιστόλι, το οποίο δεν θα είχε ποτέ τη δύναμη να χρησιμοποιήσει. Ποιον θα σκότωνε, άλλωστε; Ο ίδιος του δεν είχε υπόσταση.

Θα σκότωνε, μήπως, τη Φόνη; Όχι βέβαια. Ποτέ δεν θα σκότωνε το φως του ένας ετερόφωτος αστέρας. Ποτέ δεν θα σκότωνε τον ήλιο της η σελήνη. Αυτός ήταν η σελήνη και η Φόνη ένας φωτεινός και δυνατός ήλιος. Πάνω στην τραχιά επιφάνεια της σελήνης υπήρχαν μόνον κρατήρες και γκρίζα σκόνη. Χωρίς τον ήλιο, όλη η μαγεία και η γοητεία της χανόταν. Γινόταν ένα τοπίο θανάτου, μοναξιάς και αποτρόπαιης ερήμωσης.

Πώς μπορεί, επομένως, ο ήλιος να δεχτεί ποτέ να παντρευτεί τη σελήνη; Το μόνο που μπορεί να δεχτεί είναι να ενδώσει στις απεγνωσμένες εκκλήσεις της και να συνεχίσει να είναι ο φωτοδότης της...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Η Φόνη επέστρεψε στο σπίτι αργά το βράδυ, *κουβαλώντας* την κούραση των πολλαπλών συναντήσεων με τον εκδότη της, τον μάνατζερ, συναδέλφους της λογοτέχνης, καθώς και προσωπικούς της φίλους. Δεν αισθάνθηκε την ανάγκη να κάνει ούτε ένα τηλεφώνημα στον Πωλ, κατά τη διάρκεια της ημέρας, για να δει πώς είναι.

Ξεκλείδωσε την εξώπορτα, φωνάζοντας δυνατά, δυο-τρεις φορές, «Πωλ! Πωλ!», λες και ήθελε να επιβεβαιωθεί ότι ο μονάκριβος *ανεψιός* της παρέμενε εν ζωή, σύμφωνα και με τις αρχικές της προβλέψεις.

Ο Πωλ, ακούγοντας τον ήχο από το κλειδί και τη φωνή της Φόνης να τον καλεί, κατέβηκε γρήγορα τη σκάλα, από το δωμάτιο όπου ξάπλωνε, και βρέθηκε στο σαλόνι. Την είδε, με γυρισμένη τη πλάτη, να γεμίζει δυο ποτήρια με βότκα. Στράφηκε, ύστερα, προς το μέρος του και του πρόσφερε το ένα, αφού, πρώτα, τον περιεργάστηκε από την κορφή ως τα νύχια...

— Πώς είσαι, μικρέ; Βλέπω... Ξεκουράστηκες.

— Διάβαζα ένα απ' τα βιβλία σου στο δωμάτιο.

— Σου άρεσε;

— Φυσικά.

Τον έπιασε αγκαζέ και τον έβαλε να καθίσει δίπλα της στον καναπέ του σαλονιού. Έγειρε, κουρασμένη, επάνω στον ώμο του και έκλεισε τα μάτια της...

— Πες μου, Πωλ... Πώς είναι η ζωή σου, σήμερα;

Τι να της έλεγε! Ότι, εδώ και δύο χρόνια, απλά, δεν ζούσε; Ωστόσο, ήταν τόσο βαθιά η συγκίνησή του να μπορεί να την κοιμίζει στην αγκαλιά του όπως παλιά, που μια τέτοια ερώτηση τού φάνηκε άτοπη, τούτη την ώρα.

Χάιδεψε, λοιπόν, τα κόκκινα μαλλιά της και πλησίασε τα χείλη του στα δικά της, για να τα φιλήσει. Δεν είχε τίποτα να της πει.

Και, εκείνη, ακριβώς, τη στιγμή, συνέβη κάτι μαγικό. Η Φόνη άνοιξε τα μάτια της, έπιασε το όμορφο πρόσωπό του με τα δυο της χέρια και, με τα δάχτυλά της, διέτρεξε τις *καμπύλες*, τις *γωνίες* και τα *στενά περάσματά του*, για να αφεθεί, αμέσως μετά, στον έρωτά της για εκείνον...

— Δεν έχω ζωή χωρίς εσένα, Φόνη.

Αισθάνθηκε όλο του το *αίμα* να κυλάει, σαν νεράκι, και να χάνεται στον κόλπο μιας απέραντης θάλασσας, βαθιάς και ανεξερεύνητης, που όσο κι αν τον τρόμαζε, άλλο τόσο τον προκαλούσε να την εξερευνήσει.

— Μικρέ... Θυμάσαι τι σου είχα πει κάποτε;... ψιθύρισε εκείνη, όταν η έξαψη της ηδονής παραχώρησε τη θέση της στη *νωχέλεια*. «Είμαι η σκλάβα σου»...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Η αυγή έφερε με τον ερχομό της το φως της νέας μέρας αλλά και της συνειδητοποίησης.

Η «*Γυναίκα τορέρο*», ο πίνακας ζωγραφικής της νιότης, των εκρήξεων και των πρώτων καλλιτεχνικών αφυπνίσεων, από τα χρόνια εκείνα στο ατελιέ του *Τομά*, θα παρέμενε ένας άψυχος πίνακας. Ο δημιουργός δεν θα ενώνονταν ποτέ με το δημιούργημά του. Δεν θα μπορούσε ποτέ ο νεαρός άντρας, που φιλοτέχνησε αυτόν τον πίνακα, φέροντας το όνομα *Πωλ Ρεϊνώ*, να βάλει μια γυναίκα να χάνει και να γίνεται το θύμα ενός αδίστακτου ταύρου, όπως, αρχικά, είχε δηλώσει, ενώπιον του δασκάλου του. Δεν θα μπορούσε ποτέ να τραυματίσει θανάσιμα τη *Φόνη*, φορώντας ο ίδιος το προσωπίο ενός ταύρου που εκδικείται τη *ματαδόρ* του.

Η αγάπη δεν επιτρέπει τέτοιες απώλειες. Η ψυχή δεν επιτρέπει τέτοιες παρατυπίες...

— Δεν θα επιτρέψω, ποτέ, κανέναν να σε πληγώσει... της είπε, με απαλή φωνή, όταν η *Φόνη* άνοιξε τα μάτια της και είδε την κρεβατοκάμαρά της να καταυγάζετε από φως.

Την είχε μεταφέρει εκεί, στην αγκαλιά του, ο *Πωλ*, το προηγούμενο βράδυ.

— Τι θα κάνεις, άγγελέ μου, με όλους τους εχθρούς μου; χαμογέλασε εκείνη, νυσταγμένα.

— Θα τους ποτίσω με το αντίδοτο της Ποίησης.

— Της Ποίησης;

— Όταν χωρίσαμε, προσπάθησα να γράψω ένα μυθιστόρημα.

Να γίνω συγγραφέας. Όπως εσύ.

— Αλήθεια, γλυκέ μου;

— Μετά... Έκανα αρκετές προσπάθειες να βρω εκδότη, αλλά όλες έπεσαν στο κενό. Ο τελευταίος εκδότης στον οποίο απευθύνθηκα ήταν και ο χειρότερος από όλους.

— Ω... Πωλ! Πες μου. Ποιος ήταν;

— Δεν έχει καμία σημασία, πλέον. Το μόνο που αξίζει είναι ότι προσπάθησα. Ποτέ άλλοτε δεν νοιάστηκα για κάτι όσο γι' αυτό.

Ακολούθησε σιωπή, για λίγα λεπτά, ανάμεσά τους, και, ύστερα, εκείνη τον ρώτησε, βουρκωμένη.

— Γιατί;

— Γιατί ήθελα να ενωθώ μαζί σου. Αυτό που δεν κατάφερα ποτέ με τη ζωγραφική, ήθελα να το κάνω με τη συγγραφή. Φόνη... Η «Γυναίκα τορέρο»...

Η Φόνη έβαλε το χέρι της στο στόμα του για να τον σταματήσει.

— Μην γυρίζεις πίσω, αγάπη μου. Μόνο μπροστά να κοιτάς.

Εκείνος έπιασε το χέρι της και τα μάτια του διαπέρασαν τα δικά της...

— Δεν είμαστε λάθος, Φόνη. Δεν ήμασταν ποτέ ένα λάθος. Δεν πρέπει να ντρεπόμαστε για τίποτα.

Σκούπισε, έπειτα, τα δάκρυα που κυλούσαν στα μάγουλά της.

— Πωλ... Λένε πως «ουδείς αναντικατάστατος». Όταν κάποιος φεύγει... Έρχεται κάποιος άλλος να πάρει τη θέση του, χάιδεψε το χέρι του και το φίλησε.

— Για μένα, δεν θα υπάρξει, ποτέ, καμία άλλη που θα πάρει τη θέση σου. Μόνον εσύ, Φόνη. Μόνον εσύ, είπε, κουνώντας κατηγορηματικά το κεφάλι του, και κούρνιασε στην αγκαλιά της...

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Αν η Φόνη είχε ξανθά μακριά μαλλιά ή ακόμα και πράσινα, θα μπορούσε, τότε, κάποιος να ισχυριστεί ότι είναι μια νεράιδα, ένα εξώκοσμο πλάσμα που περιπλανιέται σε δάση με πυκνές φυλλωσιές.

Αν, πάλι, καθόταν κάτω από συκίες ή καρυδιές, αυτή η διαπίστωση θα ενισχύονταν ακόμη περισσότερο.

Όμως, η Φόνη σύχναζε σε καφέ με λογοτέχνες, σε βιβλιοπωλεία, σε τηλεοπτικά στούντιο, σε καλλιτεχνικές φωτογραφίες και ακριβά ρεστοράν.

Τα καλοκαίρια, δεν της άρεσε να πηγαίνει στ' αλώνια, όπου αλώνιζαν οι αγρότες, για να τους πειράξει, αλλά στη θάλασσα, για να δει τους ψαράδες με τα δίχτυα τους.

Από την πηγή της ψυχής της, όποιος έπινε νερό για να ξεδιψάσει τη δίψα του, δεν ξεχνούσε, σύμφωνα με τους αλάνθαστους αρχαίους μύθους, τη θλίψη και τη δυστυχία του.

Το μόνο που την έκανε, λοιπόν, να προσομοιάζει με νεράιδα ήταν το γεγονός ότι, μόλις κανείς μάθαινε το μυστικό της, έμενε, για πάντα, *παιδί* και, κλέβοντας τα ξόρκια της, αποκτούσε, επίσης, και την *αιώνια σοφία*.

Η Φόνη, επομένως, ως υπερφυσικό πλάσμα με ανθρώπινη μορφή, κατείχε την τέχνη της μαγείας και της γοητείας, έφερε στη πλάτη της εύθραυστα φτερά σαν της πεταλούδας και απεχθανόταν την οποιαδήποτε επέμβαση στη ζωή της. Όποτε, δε, αυτό συνέβαινε, τιμωρούνταν αυστηρά ο απρόσκλητος εισβολέας!

Στις δημόσιες εμφανίσεις της, μια λαμπερή αχλή την τύλιγε σαν φωτοστέφανο και, όποτε το επιθυμούσε, έδινε λύσεις σε ανθρώπους που αντιμετώπιζαν διάφορα καθημερινά προβλήματα, μέσα από τα μυθιστορήματά της, οι οποίοι και την αποθέωναν λατρευτικά, αποτελώντας, έπειτα, τους θαυμαστές της.

Από ποιους, τώρα, γινόταν αυτή ορατή, ως νεράιδα; Λίγοι είχαν το χάρισμα να τη δούνε, και, κυρίως, όσοι ήταν ή σαββατογεννημένοι ή αλαφροϊσκιωτοι.

Η αλήθεια είναι ότι ο Πωλ ήταν και σαββατογεννημένος και αλαφροϊσκιωτος.

Την είχε δει, μια μέρα, να χορεύει και να τραγουδάει, δίπλα σε μια πηγή, και την ερωτεύτηκε παράφορα. Τόλμησε, μάλιστα, να βρέξει τα χείλη του απ' το νερό που έπινε εκείνη, να γίνει *νεραΐδοπαρμένος*, να παθαίνει τακτικά επιληψίες και να χάσει, στο τέλος, και τα λογικά του.

Μετά από κάμποσο καιρό, σκαρφίστηκε τεχνάσματα για να της κλέψει το μαντίλι που φορούσε, και, μόνον τότε, εκείνη τού δόθηκε ολοκληρωτικά. Δεν θέλησε, όμως, ποτέ να γίνει ούτε μάνα ούτε σύζυγος, και, πάντα, θα του ζητούσε πίσω το κλεμμένο μαντίλι της για να ελευθερωθεί από τα δεσμά του.

Όταν περιπλανιέσαι μέσα σ' ένα δάσος και φοβάσαι για το τι θα συναντήσεις στο οδοιπορικό σου, είναι φυσικό και αναμενόμενο, μόλις ακούσεις τη φωνή μιας νεράιδας να σε καλεί, για να την συντροφεύσεις με τη ψυχή και το σώμα σου, να ξεγελαστείς, να απαντήσεις σε όλες τις ερωτήσεις της και εκείνη να πάρει τη φωνή σου. Να μείνεις άφωνος και ανάπηρος για όλη την υπόλοιπη ζωή σου.

Μήπως... Μήπως, όμως, δεν ήταν άφωνος και ανάπηρος, στην πραγματικότητα, ο Πωλ; Κι αυτό γιατί η Φόνη, όπως και όλες οι νεράιδες, μιλούν μια γλώσσα που εμπνέει ενθουσιασμό σε

ποιπτές και μουσικούς αυτού του κόσμου. Και, όταν μια μεγάλη σκιά έπεσε, κάποτε, πάνω στη γη κι έκανε το φως να χαθεί, ενώ το παιδί έπαιζε κι έτρεχε σε γκρίζους λόφους, χρειάστηκαν, και πάλι, τα φτερά μιας νεράιδας, για να διαλυθεί.

Η αλήθεια ήταν πως το παιδί αυτό, με το όνομα *Πωλ Ρεϊνώ*, άκουσε, το δείλι, τις λέξεις να βγαίνουν από το στόμα της νεράιδας του και να σχηματίζουν μια στιγμιαία πλώ, σαν να ακούγονταν από κάπου βαθιά μέσα στη γη.

Κι ενώ η *Φόνη*, δεν ήταν απαραίτητο να κουνά το στόμα της για να βγαίνουν οι απόκρυφοι ήχοι, τα μαγικά της, ωστόσο, θα επέτρεπαν, πάντα, στον *Πωλ*, να επικοινωνεί μαζί της, *τηλεπαθητικά...*

ΤΕΛΟΣ

